

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

BESTECİLERİN GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA
TÜRK EĞİTİM MÜZİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hatice ÇELİKTAŞ

BURSA
Ocak, 2014

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

BESTECİLERİN GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA
TÜRK EĞİTİM MÜZİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Hatice ÇELİKTAŞ

Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünce Yüksek Lisans Unvanı
Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Danışman
Doç. Dr. Sezen ÖZEKE

BURSA
Ocak, 2014

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim.

Hatice ÇELİKTAŞ

08/01/2014

YÖNERGEYE UYGUNLUK ONAYI

“Bestecilerin Görüşleri Doğrultusunda Türk Eğitim Müziğinin Değerlendirilmesi” adlı Yüksek Lisans tezi, Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi’ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Ad Soyad İmza

Hatice ÇELİKTAŞ

Danışman

Ad Soyad İmza

Doç. Dr. Sezen ÖZEKE

Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Başkanı

Ad Soyad İmza

Prof. İsmail BOZKAYA

T.C.

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalında 801040001 numaralı Hatice ÇELİKTAŞ'ın hazırladığı "Bestecilerin Görüşleri Doğrultusunda Türk Eğitim Müziğinin Değerlendirilmesi" konulu Yüksek Lisans çalışması ile ilgili tez savunma sınavı, 08/01/2013 günü 15:00 – 17:00 saatleri arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin başarılı olduğuna oy birliği ile karar verilmiştir.

Üye (Tez Danışmanı ve Sınav Komisyonu Başkanı)

Doç. Dr. Sezen ÖZEKE

Uludağ Üniversitesi

Üye

Prof. İsmail BOZKAYA

Uludağ Üniversitesi

Üye

Doç. Dr. Ayhan HELVACI

Uludağ Üniversitesi

ÖN SÖZ

İnsan, yaşamı boyunca kendi sesiyle, içindeki çalgısıyla yaşayan ve bu nedenle her an müzik yapabilme potansiyeline sahip olan bir varlıktır. Bu yönüyle, bir müzik dersi materyali olan şarkılar ve şarkı söyleme etkinlikleri, müzik eğitimi içinde önemli bir yere sahiptir.

Özellikle son 100 yıllık süreçte, müzik derslerinde kullanılan şarkılara, müzik eğitimi alanı içindeki adıyla eğitim müziği dağarına ilişkin olarak, ülkemizde planlı-programlı çalışmalar yapılmış, dağar zaman içinde güçlenmiştir. Eğitim müziği alanının, müzik eğitimi ve eğitimciliğinin paralelinde gelişmesi ile doğru orantılı olarak eğitim müziği besteleyen besteciler gün geçtikçe çoğalmış ve tüm bunların sonucunda da dağar zenginleşmeye başlamıştır. Tüm bu alanların birbirine dolaylı da olsa bağlılık göstermesi sebebiyle; dağarın kronolojik gelişiminde de zaman zaman anlayışlar değişmiş; ideal eğitim anlayışına uygun örnekler üretilerek, çağın gereklilikleri yakalanmaya çalışılmıştır. Fakat bu süreçte, hem eğitim sisteminden, müfredatlardan ve yapılan uygulamalardan kaynaklı, hem de dağarın kendi içinde mevcut unsurlarından kaynaklanan sorunlar çoğalmıştır. Araştırmalara çeşitli yönleriyle konu olan eğitim müziği olgusu, daha önceki çalışmalarda eğitim müziği bestecilerinin gözünden irdelenmemiş olup, bu çalışmada bestecilerin gözüyle eğitim müziği besteleri ve besteciliğinin mevcut durumunun değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Araştırma süresince, araştırma sürecine bakış açımı güçlendiren, araştırma becerilerime katkı sağlayan, her zaman yardımları ve desteğiyle birlikte samimiyetiyle de yanımda olan değerli danışmanım Doç. Dr. Sezen ÖZEKE'ye; ilgili literatüre ve görüşülen bestecilere ulaşmada kolaylıklar sağlayıp, desteklerini esirgemeyen değerli hocam Prof. İsmail BOZKAYA'ya; yaratıcı ve çözüm üretici fikirleriyle destek sağlayan çalışma arkadaşım Arş. Gör. Ajda ŞENOL'a; araştırmama katkı sağlayan tüm bestecilere ve son olarak bu süreçte yanımda olan dostlarıma, sevgili kardeşime ve aileme saygılarımı sunar ve sonsuz teşekkür ederim.

Hatice Çelikleş

Ocak, 2014

ÖZET

Yazar	: Hatice ÇELİKTAŞ
Üniversite	: Uludağ Üniversitesi
Ana Bilim Dalı	: Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı
Bilim Dalı	: Müzik Eğitimi Bilim Dalı
Tezin Niteliği	: Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı	: vii + 112
Mezuniyet Tarihi	: ../01/2014
Tez	: Bestecilerin Görüşleri Doğrultusunda Türk Eğitim Müziğinin Değerlendirilmesi
Danışmanı	: Doç. Dr. Sezen ÖZEKE

BESTECİLERİN GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA TÜRK EĞİTİM MÜZİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Müzik eğitiminin amaçlarıyla örtüşen ve müzik eğitiminde bir materyal olarak önemli yer tutan; geleneksel ve çağdaş, tek sesli ve çoksesli, yerel, ulusal ve evrensel nitelikte müziklerden beslenen eğitim müziği alanına ilişkin olarak, alanın üretici tarafında yer alan bestecilerin görüşlerinin alındığı bu çalışmada; eğitim müziği bestecileri tarafından alanın değerlendirilmesi ve bu değerlendirmelerden yola çıkılarak bir durum tespiti yapılması amaçlanmıştır.

Araştırmada, “eğitim müziği kavramı; eğitim müziği durumu ve sorunları; eğitim müziği besteleri ve besteciliği; eğitim müziği alanının iyileştirilmesine ve geliştirilmesine yönelik öneriler” temalarına ilişkin veri toplamak amacıyla bir görüşme formu hazırlanmış ve 7 besteci ile görüşmeler yapılmıştır. Veriler içerik analizi yapılarak çözümlenmiştir.

Araştırmada eğitim müziği alanına ilişkin olarak; mevcut dağarcık, dağarcığın müzik eğitimi içinde fiilen kullanılma durumu, müzik eğitimi ders kitapları içindeki şarkılar, ders içi uygulamalar, beste ve bestecilik, eğitim müziğine özendirme ve teşvik konularında sorunlar olduğu ortaya çıkmıştır. İçerik analizinden elde edilen bulgulardan yola çıkılarak, araştırmanın sonunda genel durum tespiti yapılmış ve alanın iyileştirilmesi amacıyla önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Eğitim Müziği, Eğitim Müziği Bestecileri.

ABSTRACT

Author	: Hatice ÇELİKTAŞ
University	: Uludag University
Field	: Fine Arts Education
Branch	: Music Education
Degree Awarded	: Master
Page Number	: vii +112
Degree Date	: ../01/2014
Thesis	: The Evaluation of Turkish School Music In Accordance With The Opinions of Composers
Supervisor	: Doç. Dr. Sezen ÖZEKE

**THE EVALUATION OF TURKISH SCHOOL MUSIC
IN ACCORDANCE WITH THE OPINIONS OF COMPOSERS**

School music which is contained traditional and contemporary, monophonic and polyphonic, local, national and universal music, takes an important role as a material in music education. In this research, it is aimed to evaluate the field of school music by the composers' opinions.

In the research, interview form has been prepared with the intention of getting data related with the themes of "the concept of school music"; "the situation and problems of school music"; "repertoire and composing of school music"; and "proposals to development of school music field." Data has been collected by interviewing 7 composers and has been analyzed by making content analysis.

In the research, related to school music field; some problems have been encountered in respect of existing repertoire, usability of repertoire in school music actively, the songs in the music textbooks, practices in the lessons, repertoire and composing, and encouragement of school music composers and promotion to school music. Based on findings obtained from content analysis, general assessment has been determined and recommendations have been included on the purpose of improvement of the field.

Anahtar Kelimeler: Music Education, School Music, Composers of School Music.

İÇİNDEKİLER**Sayfa No**

ÖN SÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar LİSTESİ.....	vi
KISALTMALAR.....	vii
BÖLÜM I: GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	10
1.2. Amaç	11
1.3. Önem	11
1.4. Varsayımlar	11
1.5. Sınırlılıklar	11
1.6. Tanımlar.....	11
BÖLÜM II: KURAMSAL ÇERÇEVE.....	13
2.1. Müzik Eğitimi ve Müzik Öğretmenliği Eğitiminin Tarihsel Gelişimi.....	13
2.2. Eğitim Müziğinin Tarihsel Gelişimi	17
BÖLÜM III: YÖNTEM.....	23
3.1. Araştırmanın Modeli.....	23
3.2. Evren ve Örneklem	23
3.3. Veri Toplama Araçları	29
3.4. Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi	29
BÖLÜM IV: BULGULAR VE YORUM.....	31
4.1. Eğitim Müziği Kavramına İlişkin Bulgular ve Yorum	31
4.2. Eğitim Müziğinin Durumu ve Sorunlarına İlişkin Bulgular ve Yorum....	34
4.2.1. Müzik Eğitimi Ders Kitapları	34
4.2.2. Genel Şarkı Dağarı	36
4.2.2.1. Genel Şarkı Dağarının Yeterliliği	36
4.2.2.2. Genel Şarkı Dağarının Çeşitli Kriterlere Göre Değerlendirilmesi	39

4.2.2.2.1. Yaş Grubu	39
4.2.2.2.2. Prozodi	42
4.2.2.2.3. Diğer	43
4.2.2.3. Farklı Kademelerde Aynı Şarkıların Kullanılması	44
4.2.3. Müzik Türleri	46
4.2.3.1. Müzik Derslerinde Kullanılan Müzik Türlerinin Dağılımı	47
4.2.3.2. Türk Müziği Örneklerinin Müzik Eğitimi İçinde Kullanılması	49
4.2.3.3. Popüler Tarzda Yapılmış Eğitim Müziği Besteleri	51
4.3. Eğitim Müziği Besteleri ve Besteciliğine İlişkin Bulgular ve Yorum	54
4.3.1. Besteler	54
4.3.1.1. Şarkıların İşlevselliği	55
4.3.1.2. Şarkıların Müzikal Niteliğe Sahip Olabilmesi İçin Gereken Özellikler	56
4.3.1.3. TRT Çocuk Şarkıları Yarışmalarında Ortaya Çıkan Besteler ...	58
4.3.2. Bestecilik	60
4.3.2.1. Besteleme Sürecinde Dikkat Edilen Hususlar	61
4.3.2.2. Besteciliğin Yanında Olması Gereken Bilgi ve Beceriler	63
4.3.2.3. Bestelerde Tercih Edilen Müzik Türleri	66
4.3.2.4. Mesleki Anlamda Bestecilik	68
4.4. Eğitim Müziğinin İyileştirilmesine Yönelik İlişkin Bulgular ve Yorum..	71
4.4.1. Kişilere Düşen Görevler	71
4.4.2. Kurumlara Düşen Görevler	73
BÖLÜM V: TARTIŞMA VE ÖNERİLER	77
KAYNAKLAR	87
EKLER.....	94
Ek – 1 Eğitim Müziğine Katkı Sağlamış/Sağlayan Besteciler	94
Ek – 2 Müzik Çalışma Kitapları İçinde Yer Alan Şarkı Dağarcığı Listesi (1. – 8. Sınıf)	96
Ek – 3 Eğitim Müziği Bestecilerinin Değerlendirmeleriyle Eğitim Müziği Alanı Görüşme Formu	105
ÖZ GEÇMİŞ	110

TABLOLAR LİSTESİ

	Sayfa No
<i>Tablo 1.1. Müzik Eğitiminin Genel Kapsamı .....</i>	2
<i>Tablo 3.2.1. Bestecilik Kökenli Olup, Çocuk Şarkıları Kitabı Bulunan Besteciler (1. Küme) .....</i>	25
<i>Tablo 3.2.2. Birinci Kümede Görüşme Yapılan Eğitim Müziği Bestecileri .....</i>	25
<i>Tablo 3.2.3. Eğitim Müziği Dağarına En Çok Katkı Sağlayan Besteciler (2. Küme) .....</i>	26
<i>Tablo 3.2.4. İkinci Kümede Görüşme Yapılan Eğitim Müziği Bestecileri .....</i>	27
<i>Tablo 3.2.5. 1993-2007 Yılları Arasında Gerçekleşen TRT Popüler Çocuk Şarkıları Yarışmalarında Birinci Olan Besteciler ve Söz Yazarları.....</i>	27
<i>Tablo 3.2.6. TRT Tarafından Düzenlenen Çocuk Şarkıları Yarışmalarında Ödül Almış Besteciler (3. Küme) .....</i>	28
<i>Tablo 3.2.7. Üçüncü Kümede Görüşme Yapılan Eğitim Müziği Bestecileri.....</i>	28
<i>Tablo 3.2.8. Görüşme Yapılan Eğitim Müziği Bestecileri .....</i>	28
<i>Tablo 3.4.1. İçerik Analizi İçin Tema ve Kod Listesi .....</i>	30
<i>Tablo 4.1.1. Eğitim Müziği Bestecilerinin, Eğitim Müziği Kavramı İçin/Yerine Tercih Ettikleri ve Kullandıkları Kavramlar .....</i>	32

KISALTMALAR LİSTESİ

- GSF : Güzel Sanatlar Fakültesi
MEB : Milli Eğitim Bakanlığı
TRT : Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu
TÜBİTAK : Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
YÖK : Yükseköğretim Kurumu

BÖLÜM I

GİRİŞ

Müzik sözcüğünün köklerine uzanıldığında, sözcüğün Yunanca'ya ait olduğu ve *meleklerin sanatı* anlamına gelen “musike techne”den geldiği görülmektedir (Say, 2005b). Günümüzde benimsenen yaygın tanımına göre ise müzik, yaratıcısının duygu, düşünce, tasarı ve izlenimlerinin izdüşümünün, sesler ve ses kaynakları aracılığıyla, belli bir estetik anlayışa göre birtakım yöntemlerle işlenmesidir (Uçan, 2005a; Say, 2005b).

Müzik sanatının kökeni ile ilgili olarak müzikolog Curt Sachs (1965) şöyle demektedir: “En ilkel zamanlarda şarkı vardır, ama çalgı yoktur.” Müzik sanatının bir ses sanatı olması, ilkel dönemlere ait müziğin ortaya çıkışına ilişkin bulgulara ulaşmayı zorlaştırıyor ve bu konu müzikologlarca halen tartışılıyor olsa da, insan sesinin müzik yapmada en rahat ulaşabileceği ve en temel araç olduğu gerçeği, Sachs'ın tezini doğrular niteliktedir. Günümüzde de yaşam boyunca müzik ile iç içe olan, hatta daha anne karnındayken müzikle tanışan insan, doğadaki seslerin yanı sıra, doğumundan itibaren ninniler, sayışmalar, tekerlemeler, şarkılar ve marşların, geleneksel ve halk müziklerinin yanı sıra, farklı birçok ses kaynağı, müzik ve müzik türüyle yaşamını sürdürür. Besteci, seslendirici/yorumcu (şarkı söyleme, çalgı çalma) ve dinleyici olarak müzikal davranış sergileyen insan, işlevleri sebebiyle müziğe bağlıdır (Uçan, 2005a). Bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitsel işlevlere sahip olan müzik sanatı, tüm işlevleri ile insan yaşamında kendini gösterir. Örneğin, müziğin bireysel işlevi, kişinin kendini tanımasını, duygularını inceltmesini ve yüceltmesini; toplumsal işlevi, bireyler arasında bağ kurarak ortak duygu ve düşünceler oluşmasını; kültürel işlevi, kültürün oluşmasını, biçimlenmesini, geçmiş ve gelecek arasında bağlar kurulmasını; ekonomik işlevi, müziğin yayılması ve dağıtımı sayesinde müzik endüstrisinin gelişmesini; eğitimsel işlevi ise, insanın müziksel davranışlarında gelişim göstermesini sağlamaktadır (Say, 2006a). Tüm bunların daha iyi şekilde gerçekleşebilmesine ve sürdürülebilir olmasına yardımcı olabilecek işlevlerin başında ise müziğin eğitimsel işlevi gelmektedir.

Uçan (2005a), müzik eğitimi “bireyin kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin müziksel davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak (belirli biçimde) değiştirme” olarak tanımlamıştır. Müzik eğitimi içinde belli müziksel etkinlik ve etkileşimler aracılığıyla, öncelikle birey, sonrasında toplumun estetik gereksinimlerinin karşılanması, beğenisinin geliştirilmesi, sanatsal yaratma güdüsünün doyurulması, kişinin müziksel yaşamının daha sağlıklı, daha etkili ve verimli kılınması amaçlanmaktadır (Say, 2005a). Bu amaçlara ulaşmak için müzik eğitimi alan kişinin müziksel algılama yeteneğinin farklılaştırılması ve çeşitlendirilmesi; belli koşullandırmaların ürünü olan tek yanlı müzik yapma, üretme ve dinleme alışkanlıklarından kurtarılması; müziğin çeşitli, çok yönlü tını özelliklerine ve etki alanlarına açılması; kişiye müzikle ilişkilerinde daha yüksek düzeyde bir bilinçlilik ve eleştirme gücü kazandırılması ve kişinin değişik türdeki müzik çalışma ve etkinliklerine etkin katılımının sağlanması gerekmektedir (Uçan 2005a).

Şarkı söyleyerek, çalgı çalarak, müzik dinleyerek müzikal davranış sergileyen insan, bu davranışları kazanmak ve geliştirmek, müzikal yönünü güçlendirmek amacıyla, müziği her yönüyle tanımalı ve öğrenmelidir. Bu bakımdan müzik eğitimi içinde ses eğitimi, çalgı eğitimi ve dinleme eğitiminin yanı sıra, bu etkinlikleri destekleyen ve bunlara ulaşmada kolaylık sağlayacak farklı müzik etkinlikleri de bulunmaktadır. Uçan (2005a), müzik eğitiminin genel kapsamını içeriksel ve davranışsal olmak üzere iki açıdan ele almıştır (Bkz. Tablo 1).

Tablo 1.1. : Müzik Eğitiminin Genel Kapsamı*

İçeriksel Kapsam	Davranışsal Kapsam
Müziksel işitme (kulak) eğitimi	Müziksel işitme-okuma-yazma eğitimi
Ses eğitimi	Şarkı söyleme eğitimi
Çalgı eğitimi	Çalgı çalma eğitimi
Müziksel devinim ve ritim (tartım) eğitimi	Müzik dinleme eğitimi
Müzik bilgisi eğitimi	Müziksel bilgilenme eğitimi
Yaratıcılık eğitimi	Müziksel yaratma eğitimi
Beğeni eğitimi	Müziksel beğeni geliştirme eğitimi
Müziksel kişilik eğitimi	Müziksel kişilik kazanma eğitimi
Müziksel duyarlılık eğitimi	Müziksel duyarlılığı artırma eğitimi
Müziksel iletişim ve etkileşim eğitimi	Müziksel iletişim ve etkileşimde bulunma eğitimi
Müziksel kullanım ve yararlanma eğitimi	Müzikten yararlanma eğitimi

* Bu öğeler Uçan’ın kaynağından alınmış, araştırmacı tarafından tablolaştırılarak sunulmuştur.

Uçan'ın sözünü etmiş olduğu müzik eğitiminin içeriksel ve davranışsal kapsamlarında yer alan ve ilk sıralarda karşımıza çıkan müziksel işitimi eğitimi, müzik eğitimi kapsamına giren diğer müziksel etkinliklerin sağlıklı ve doğru şekilde gerçekleşebilmesini sağlayacak temelde yer almakta ve müziksel etkinlikleri destekleyen en önemli unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu da müziksel işitimi eğitiminin, her türlü müzik eğitimi içinde ilk sıralarda yer alma gerekliliğini doğurmaktadır.

Uçan'ın sıralamasında, müziksel işitimi eğitiminden hemen sonra ses eğitimi, onun da uzantısında davranışsal olarak şarkı söyleme eğitimi görülmektedir. Hazır bulunuşluk bakımından düşünüldüğünde, müzik yapabilmek için ulaşılabilecek en kolay araç insan sesidir ve insan her an bu araçla yeni bir şeyler üretebilme olanağına sahiptir. Bu yüzden müzik eğitimi amaçlarına ulaşmak, müziksel etkileşim ve iletişimi sağlamak için en uygun, en ilgi çekici ve en pratik unsur şüphesiz ki şarkı söylemektir ve bu işlevselliği dolayısıyla da müzik eğitimi genel kapsamı içinde önemli bir yer tutmaktadır.

Müzik eğitimi içinde bu derece önemli bir yere sahip olan şarkılar, “sözlü müziğin (veya sözlü müzik türünün) en tipik, en yalın, en yaygın, en etkin ve en etkili” müziksel iletişim ve etkileşim aracıdır. (Uçan, 1999; Aksu, 2010). Töreyin tarafından şarkı söyleme eğitimi ise, “bireylere ses eğitiminin gereklerine uygun olarak, doğru, güzel ve etkili şarkı söylemeyle ilgili davranışların kazandırıldığı, şarkı öğretimini içine alan ve özellikle genel ve amatör müzik eğitimi kapsamında uygulanan bir ses eğitimi” şeklinde tanımlanmıştır (Töreyin'den aktaran Aksu, 2010). Konuyla ilgili olarak Aksu da şöyle demektedir:

...özellikle müzik eğitiminin her aşamasında hareket noktası her zaman ve öncelikle şarkı olmuştur. Çünkü çocuk için her zaman hazır olan kendi melodileri ve her zaman hazır olan kendi sesi vardır. Müziksel iletişim ve etkileşime girmek için en sevimli, en çabuk ve en pratik etkinlik, ‘şarkı söyleme’ etkinliğidir. Çocuk için şarkı, bu yönüyle kendi dili kadar kullanışlı bir başka dil olur (Aksu, 2010).

Okul dışındaki yaşantısında ve hatta okul öncesi yaşantısında da şarkılar ile iç içe olan çocuk için şarkı söyleme etkinliği, okul ortamında gerçekleştiğinde oyun olarak da algılanabilecek eğlenceli bir öğrenme aracı olacak, aynı zamanda çocuğun fizyolojik, psikolojik, dilsel ve müziksel gelişimine önemli katkılar sağlayacaktır (Alkar, 2008). Bu yönleriyle özellikle genel müzik eğitimi programlarında şarkı söyleme etkinliklerine geniş yer verildiği görülmektedir.

Günümüzde de hâlen kullanılmakta olan Müzik Dersi Öğretim Programı'nda, Öğrenme Alanları 4 temel üzerine oturtulmuştur. “Dinleme-Söyleme-Çalma”, “Müziksel Algı ve Bilgilenme”, “Müziksel Yaratıcılık” ve “Müzik Kültürü” olarak sıralanan öğrenme alanlarında, “Dinleme-Söyleme-Çalma” ayrı bir alan olarak yer almış ve Müzik Dersi Öğrenme Öğretme Süreci başlığı altında da şöyle bir açıklama yer almıştır:

Programda sınıf düzeylerine göre verilmiş olan kazanımlar; açıklamalar bölümünde belirtilmemiş olsa da müzik eğitiminin diğer öğrenme alanlarıyla ve özellikle “Dinleme – Söyleme – Çalma” alanında uygun görülen kazanımlarla, öğrenme-öğretme süreçlerinin her aşamasında ilişkilendirilmeye çalışılmalı, kazanımların işlenilme sürecinde müzik eğitiminin gerekliliği olan öğrenme alanlarının birbirleriyle olan sarmallığı sağlanmalıdır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2006).

Programda özellikle “Dinleme-Söyleme-Çalma” öğrenme alanının önemine vurgu yapılmış, ayrıca öğrenme alanlarının içerikleri bakımından birbirlerine tamamen bağlantılı olduğu ve sadece gerekli hallerde ayrılabilceği belirtilmiştir. Bu da, müzik dersinde dinleme ve çalma ile beraber, şarkı söyleme etkinliğine de olabildiğince yer verilmesi gerektiğini göstermekte; müzik eğitimi içinde bu derece öneme sahip olan şarkıların dikkatle seçilmesi ve hatta bestelenmesi gerekliliğini doğurmaktadır.

Müzik eğitiminde kullanılan şarkıları tanımlamak ve sınıflandırmak amacıyla, hem alan içindeki paydaşları, hem de müzik eğitimcileri tarafından yaygın olarak *eğitim müziği*, *eğitici müzik*, *Türk okul müziği*, *okul müziği*, *okul şarkıları*, *çocuk müziği*, *çocuk müziği dağarı*, *okul şarkıları dağarı* gibi çeşitli kavramlar kullanılmaktadır (Aksu, 2010). Yaklaşık olarak hepsi aynı olguyu ifade eden bu kavramlara ait tanımlamalarda, kavramların kapsamı ve kullanış amaçları yönünden birbirinden ayrıldığı görülmektedir. Örneğin, Sun (1969), kendi kültürümüze ait ve mutlaka alan içinde yer alması gerekliliğini vurguladığı Türk Okul Şarkılarına da atıfta bulunarak, kavramı *Türk okul müziği* olarak ifade etmiştir. Elmas ise, olguyu *eğitici müzik* kavramını kullanarak tanımlamış ve kavramı müzik eğitimine esas olan ilkeler, eğitsel değerler ve şarkı söylemeyi olumlu yönde etkileyen unsurlar ile ilgili süreklilik sağlayan şarkılar olarak ele almıştır (Aksu, 2010). Hem müzik eğitimi içindeki hem de farklı disiplinlerdeki kullanımıyla, öğretim etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde yardımcı bir araç olarak kullanılan müzikleri tanımlamak için *eğitsel müzik* ifadesine yer veren Aksu (2010), olguya yönelik olarak, *eğitim müziği* kavramını kullanmayı tercih etmiş ve aşağıdaki tanımı yapmıştır:

Eğitim müziği; bireylere müzik disiplinin temel ve özel hedeflerini kazandıran, (nota, ritm, solfej, enstrüman çalma, müzik kültürü gibi temel müzik bilgileri ile mesleki müzik eğitimi için gerekli olan özel hedefler) müzik dışındaki diğer disiplinlerin (dilbilgisi, matematik, sosyal bilgiler, resim vd.) öğretilmesine katkı sağlayan, her türlü ders için istendik motivasyonlar ve çağrışımlar oluşturmada aktif bir rol oynayabilecek şekilde organize edilmiş olan, en alttan en üste kadar her eğitim kademesine göre (anasınıfı, ilköğretim, ortaöğretim ve mesleki yükseköğretim) oluşturulmuş-düzenlenmiş, her tür müziği (Geleneksel Türk Müzikleri, klasik müzikler, çok çeşitli popüler müzikler, çok çeşitli dünya müzikleri) kapsayan, çok farklı konuları işleme potansiyeli olan ve örgün eğitim dışında, yaygın eğitim süreçlerindeki her yaş grubundan insan için de geçerli olan müzikal araçlardır.

Aksu'nun bu tanımı, diğer *Türk okul müziği*, *okul müziği*, *eğitici müzik*, *eğitsel müzik*, *çocuk müziği*, *çocuk müziği dağarı* vb. gibi tüm alternatif tanımları kapsayarak, hepsinin üstüne geçen bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle araştırma içinde olguyu ifade etmek için "eğitim müziği" kavramı kullanılmıştır.

Ülkemizde müzik eğitiminde kullanılmak üzere şarkı besteleme çalışmaları Osmanlı Devletinin son dönemlerinde Zati Arca tarafından yazılmış "Kütüphane-i Musiki" adlı esere kadar uzanmakta, fakat eğitim müziği ile ilgili çalışmaların Cumhuriyet'in kuruluşundan sonra hız kazandığı görülmektedir (Atalay'dan aktaran Aksu, 2010).

Cumhuriyet döneminden günümüze kadar 90 yıllık bir geçmişı bulunan eğitim müziği alanı ile ilgili olarak, geçen süre içinde birçok kuramsal çalışmalar ve araştırmalar yapılmış, çeşitli eğitim müziği yazıları, makaleler, bildiriler, kitaplar, köşe yazıları yayımlanmış; bu çalışmalar özellikle lisansüstü çalışmalardan sonra daha da artmış ve hız kazanmıştır. Literatürde yer alan ve bu araştırmaya ışık tutan ve kaynaklık eden/edebilecek özellikte olan kaynaklar ve kaynaklara ait bilgiler aşağıda sunulmuştur.

Ahmet Say'ın (2005a) *Müzik Öğretimi* adlı kitabında, müzik eğitimine hizmet etmiş değerli isimlerin, müzik eğitimi, ideal müzik eğitimi, eğitim müziği vb. konularda makaleleri yer almaktadır. Kitap, Halil Bedi Yönetken, Fuad Koray, Ahmet Muhtar Ataman, Muammer Sun gibi alana katkıda bulunmuş isimlerin makalelerinin toplandığı önemli bir derleme niteliğini taşımaktadır.

Muammer Sun'un 1969 yılında yayımlanan *Türkiye'nin Kültür-Müzik-Tiyatro Sorunları* adlı kitabında, Sun tarafından müzik eğitime yönelik tespitlerde bulunularak, sorunlar ele alınmış ve konuyla ilgili önerilere yer verilmiştir.

Cahit Aksu'ya (2010) ait *Türkiye'de Eğitim Müziği* adlı kitapta, eğitim müziği kavramına yönelik tanımlara, farklı görüşlere, ülkemizde eğitim müziğinin durumuna,

mevcut sorunlarına ve sorunlara yönelik önerilere yer verilmiştir. Kitap, kapsamı bakımından alan ile ilgili yazılmış en güncel yayın olma özelliğini de taşımaktadır.

Turan Sağer'in (2003) *Cumhuriyetten Günümüze Okul Şarkılarına Yöne Verenler* adlı kitabında, eğitim müziği repertuarına katkıda bulunmuş 36 besteciye, bestecilerin biyografilerine ve bazı popüler eserlerinden örneklerle yer verilmiştir. Kitap, eğitim müziği bestecilerinin bir yerde toplandığı önemli bir kaynaktır.

Sağer ve Albuz'a (2008) ait *Eğitim Müziği Besteleme Teknikleri* adlı kitapta, eğitim müziği tekniklerine ilişkin bilgiler verilmiş ve bu bilgiler dağar içindeki örnekler ile desteklenmiştir. Eğitim müziğine temel oluşturan bilgilerin de yer aldığı kitapta, okul şarkılarının çökseslendirilmesi, şarkıları piyano ile eşikleme, şarkıların çeşitli çalgı ve ses toplulukları için düzenlenmesi başlıklarının yanında, Türk müziği makam dizileri ve dörtlü armoni konularına da yer verilmiştir. Kitap, alan için yazılmış, sınırlı kaynaklar arasında yer almakta ve bu yönüyle literatür için önem arz etmektedir.

Şener Demir'in (2012) *Eğitim Müziği Besteleme Teknik Bilgiler ve Uygulama* adlı kitabı, özellikle Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı lisans programlarında yer alan Eğitim Müziği Besteleme dersi için materyal olarak kullanılabilen nitelikte bir kitaptır. Üç bölümden oluşan kitabın birinci bölümünde bestelemeye ilişkin teknik bilgiler; ikinci bölümünde temel teorik bilgiler; üçüncü bölümünde ise, kitap yazarının öğrencilerinin bestelemiş olduğu eğitim müziği eserlerinden örneklerle yer verilmektedir. Kitap, bu alanda yazılmış sınırlı sayıdaki kaynaklardan biridir.

Fuad Koray'ın (1948) *Çocuğa ve Söze Göre Müzik* kitabında ve İsmail Bozkaya'nın (2001a) *Dil ve Müzik Bağlamında Prozodi* adlı kitabında, eğitim müziği içinde çok önemli bir yere sahip olan prozodi konusu ele alınmıştır. Bu iki kitap, prozodi ile ilgili yazılmış önemli ve sınırlı sayıda kaynaklar arasında yer almaktadır.

Alp Özeren'in 2006 yılında Ankara'da gerçekleşen II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu'nda sunmuş olduğu *Çocuklar İçin Yaratılan Müzik Yapıtlarının Toplumsal Müzik Bilinci ve Dil Gelişimi Açısından Rolü ve Önemi* adlı bildirisinde, ülkemizde giderek yozlaşan müzik olgusu ele alınmış, popüler müziklerin kötü örnekleri nedeniyle çocukların dil gelişimlerinin yanı sıra müzikal gelişimlerinin de yeterince sağlanamadığı ve müzik eğitiminin bu konuda oynayacağı ve oynaması gereken etkin role değinilmiştir. Özeren bildirisinde sonuç olarak, toplumsal müzik bilincinin geliştirilmesi amacıyla ortak bir şarkı dağarcığı oluşturulması, okulda verilen müzik eğitimi aracılığıyla öğrencide müzik zevki ve bilinci oluşturulması, çocuk

şarkılarının arttırılması amacıyla çeşitli etkinlikler düzenlenmesi, kitle iletişim araçlarının müzikal anlamda doğru olana yer vermesi, okul şarkıları konusunda tüm kurumların bilinçlendirilmesi ve okul şarkılarının hafife alınmaması gerektiğini belirtmiştir.

Nedim Yıldız 2005 yılında Tiyatro Araştırmaları Dergisi'nde yayımlanan *Çocuk Şarkıları Üzerine Bir İnceleme* adlı makalesinde, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu [TRT] tarafından 1993-2004 yılları arasında gerçekleştirilen “Popüler Çocuk Şarkıları Yarışması” sonucunda birinci seçilen şarkıları söz, müzik ve söz-müzik uyumları açılarından incelemiş, şarkılarla ilgili olarak tonalite, ölçü, form ve şarkıların bilişsel düzeyleri bakımından değerlendirmelerde bulunmuş ve daha sonra yazılacak çocuk şarkılarına katkı sağlamayı amaçlamıştır.

Ömer Can Satır'ın (2009), Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisinde yayımlanmış *İlköğretim Sürecinde Çocuklara Seslenen Şarkıların Dil ve Anlatım Yönünden Değerlendirilmesi* adlı makalesinde; çocuklara seslenen şarkıların, öğrencilerin kavramsal-bilişsel gelişim düzeyleri ve çağdaş çocuk yazını ilkeleri göz önünde bulundurularak dil ve anlatım yönünden değerlendirilmesi amaçlanarak, ilköğretim 1., 2. ve 3. sınıf müzik ders kitaplarında yer alan 21 şarkı incelenmek üzere örneklem olarak seçilmiştir. İnceleme sonucunda araştırmacı, 21 şarkıdan 7'sinin sözü edilen nitelikleri içermediği; 4 şarkının ise öğrencilerin kavramsal-bilişsel gelişim düzeylerine uygun olmasına rağmen, çocuğun dünyasına özgü bir anlam evrenine sahip olmadığı sonuçlarına ulaşmış, çocukların dilsel-kavramsal ve bilişsel düzeylerine uygun olan şarkılara yer verilmesi gerektiğini ve besteleme sürecinde müzikal yapı kadar sözel yapıya da dikkat edilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Gül ve Bozkaya (2010), *Osman Zeki Üngör'ün Çocuklara Teganni Dersleri Kitabı Üzerine Bir Çalışma* adlı çalışmalarında ilk eğitim müziği bestecileri arasında sayılabilecek Üngör'ün “Çocuklara Teganni Dersleri” adlı kitabını kapsamı ve niteliği açısından incelemişler; kitabı, sonraki yıllarda yayımlanmış benzer nitelikte kitaplara olan etkisini değerlendirmişlerdir.

Turan Sağer, 2004 yılında Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi tarafından düzenlenen “1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu”nda sunmuş olduğu *Okul Şarkılarının Konuları Açısından Değerlendirilmesi* adlı bildirisinde, okul müzik eğitiminde kullanılan türlere değinmiş, Cumhuriyet'in başlangıç döneminden 2004 yılına kadar olan dönemde yazılmış okul müzik eğitimi kitaplarında yer alan şarkıları konularına

göre sınıflandırmıştır. Sonuç olarak, çocuk müzikleri ve müzik kitapları ile müzik eğitimine en çok katkıda bulunan isimlere, müzik kitaplarında yer alan şarkı sayılarına, söz yazarlarının sayısına, Türk Halk Müziği kaynaklı okul şarkılarının sayılarına yer veren Sağer, kitaplarda vatan sevgisi konulu şarkıların ağırlıkta olduğu, ardından aşk konulu şarkılar, Türk Halk Müziği'nden örnekler, yeni yıl ve hayvanlar ile ilgili şarkıların konu sıralamasına göre ilk sıralarda yer aldığını belirtmiştir.

Araştırma sırasında yapılan literatür taramasında, kitap, makale ve bildirilerin yanı sıra, Türkiye'de eğitim müziği alanında yapılmış lisansüstü araştırmalar taranmış ve bu alan ile ilgili olarak çok sayıda araştırma bulunduğu belirlenmiştir. Sözü edilen araştırmalara Ulusal Tez Merkezinin internet sitesinden ulaşılmıştır. Tarama sırasında *eğitim müziği*, *okul müziği*, *okul şarkıları* ve *şarkı* kelimeleri anahtar kelime olarak kullanılmıştır.

Sağer'in (2002) *Cumhuriyetten Günümüze Okul Şarkıları Üzerine Bir İnceleme* adlı doktora tezinde, Cumhuriyet döneminin başlangıcından 2002 yılına kadar olan süreçte eğitim müziği besteciliği ile ilgili yapılanlar irdelenmiş, 1925-2002 tarihleri arasında yazılmış müzik kitaplarındaki şarkılar, eğitim müziğine katkıda bulunmuş 30 besteci ve bu bestecilerin eğitim müziğine katkıları ele alınmıştır. Araştırma, alan ile ilgili yapılmış tarihsel bir çalışma olması ve geniş kapsamlı olması bakımında alan için önemli bir kaynaktır.

Sağer'in yanı sıra, *Bir Eğitim Modeli Olarak Köy Enstitülerinde Müzik Eğitiminin İncelenmesi ve Şarkı Dağarcığının Kullanılabilirliği* ve *1980'den Günümüze Okul Müziği Bestelerinin Motif Gelişimleri Açısından İncelenmesi* adlı yüksek lisans tezleri, alanın çeşitli süreçlerinin tarihsel gelişimini inceleyen ve bu anlamda literatüre katkı sağlayan araştırmalardandır (Kar, 2008; Tombul, 2012).

Kalaycıoğlu'nun (2009), *Türkiye'deki İlköğretim Okullarında Müzik Eğitiminde Kullanılan Okul Şarkılarının, Eğitim Müziği Besteleme Teknikleri Bakımından İncelenmesi* adlı yüksek lisans tezinde, konu teknik açıdan ele alınmıştır. 2008-2009 eğitim-öğretim yılında Türkiye'de müzik derslerinde okutulan müzik kitaplarındaki 210 şarkının farklı ölçütlere göre incelenmiş olduğu tezde ve bu şarkıların okul şarkısı olarak kullanılabilirliği ve amaçlarına uygunluğu değerlendirilmiştir.

Türkiye'deki İlköğretim Okullarının İkinci Kademesinde Müzik Eğitiminde Kullanılan Marşların Eğitim Müziği Besteleme Teknikleri Bakımından İncelenmesi ve *Türkiye'deki İlköğretim Okulları Birinci Kademe 4. ve 5. Sınıf Müzik Dersinde Öğretilen Şarkıların Eğitim Müziği Besteleme Teknikleri Bakımından İncelenmesi* adlı

yüksek lisans tezlerinde, konu yine eğitim müziği besteleme teknikleri bakımından ele alınmıştır (Sevgi, 2001; Baylam, 2011).

Birçok tezde, okul şarkılarının eşliklendirilmesi konusu ele alınmıştır. Görsev'in yüksek lisans tezinde (2006), okul şarkılarını eşliklendirme becerisi ile Müzik Öğretmenliği Programlarında yer alan Piyano, Müziksel İşitme-Okuma Yazma ve Müzik Teorisi dersleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Akbulut (2001), Kaptan (2001), Parıldar (2006), Kutluk (1996), Yılmaz (2010) ve Yungul (2008), yüksek lisans tezlerinde okul şarkılarının gitar ile eşliklendirilmesini; Kalkanoğlu (2007) ve Özkeleş (2011) ise okul şarkılarının piyano ile eşliklendirilmesine ilişkin konuları ve sorunlarına yönelik konuları araştırmışlardır.

Bazı yüksek lisans ve doktora tezlerinde ise, Türk müziğinin eğitim müziği içindeki yeri ile ilgili konulara yer verilmiştir. Sağer (1998), Türk Sanat Müziği'ndeki makam sisteminin okul müziği içindeki yerini, Özdemir (1998), Türk Halk Müziği ses sisteminin eğitim müziğinde kullanılabilirliğini irdelerken; Bağçeci (1996) ise, modal tarzdaki eğitim müziği şarkılarının çokseslendirilmesi konulu bir tez çalışması hazırlamıştır.

Gül'e (2012) ait doktora tezinde ve Mohan'a (2008) ait yüksek lisans tezinde, okul öncesinde eğitim müziği konusu ele alınmıştır. Gül, okul öncesi için oluşturulan dağarcığın çocukların müzikal gelişimine etkisini irdelenmiş; Mohan, okul öncesi için kullanılan belirli günler ve haftalara ait şarkılarla ilgili öğretmen görüşlerini almıştır.

Birçok yüksek lisans tezinde, ilköğretimde eğitim müziği konusu ele alınmıştır. Sak (1997) araştırmasında, ilköğretimde kullanılan şarkıların önemine değinirken; Özeren (2001), ilköğretimde kullanılabilecek ve konu başlıklarına göre sınıflandırdığı bir şarkı dağarcığı oluşturmuştur. Bilgin (2009), çalışmasında ilköğretim öğrencilerinin okul şarkılarına yönelik görüşlerini ele alırken; Özelma (2010), ilköğretim kullanılan çoksesli şarkılara değinmiş ve Nebi (2005) Türkiye'de ve Makedonya'da ilköğretimde kullanılan şarkıları karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Çavuşoğlu (2006), Koz (2007), Aktaş (2008) ve Güler'in (2009) yüksek lisans tezlerinde ise, İlköğretim II. kademedeki yer alan şarkıların durum ve sorunları irdelenmiş ve çözüm önerileri sunulmuştur.

Tamer (2004) ve Yağışan'ın (1995) yüksek lisans tezlerinde, ortaöğretimde eğitim müziği konusu ele alınmıştır. Tamer, ortaöğretim 9. sınıf düzeyinde kullanılan şarkı dağarcığının kullanılmasıyla ortaya çıkan sorunlara değinmiş ve araştırma doğrultusunda alternatif bir şarkı dağarcığı kullanmayı denemiş; Yağışan ise,

ortaöğretim müzik eğitimini ele alarak, 1971 ve 1986 yıllarının müzik eğitimi ders müfredatlarına uygun iki adet ortaöğretim ders kitabının analizini yapmıştır.

Semiz'in (2010) yüksek lisans ve Arapgirlioğlu'nun (2003) doktora tezinde, teknoloji kullanımı ve okul şarkıları arasındaki ilişkiye değinilmiş; Selamet'e (2009) ait yüksek lisans tezinde, TRT tarafından düzenlenen popüler çocuk yarışmaları için bestelenmiş şarkıların ilköğretimde kullanımı irdelenmiştir. Dinç'e (2011) ait yüksek lisans tezinde, Kazım Karabekir'in eğitim müziğine katkısı; Halvaşı'ye (1999) ait doktora tezinde ise, ulusal şarkı söyleme geleneği oluşturulmasında Türk Dili'nin etkisi araştırılmıştır.

Alan ile ilgili olarak yapılan tüm çalışmalar incelendiğinde, özellikle lisansüstü tezlerde alana dair birçok problemin ele alındığı görülmüş ve birçok mevcut problem bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Eğitim müziği alanının genel durumu, sorunları, eğitim müziği besteciliği, besteleri gibi konular, araştırmacılar tarafından ve araştırmacıların bakış açısıyla ele alınmış ve değerlendirilmiştir. Buna rağmen, eğitim müziğine yön veren bestecilerin konuyla ilgili görüşlerine yer veren bir araştırma bulunmadığı tespit edilmiştir. Araştırmada, bu eksiklikten yola çıkılarak eğitim müziği bestecileri ile görüşmeler yapılmış ve bestecilerin görüşleri doğrultusunda eğitim müziğinin mevcut durumu değerlendirilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Araştırmanın problem cümlesi “Türkiye’deki eğitim müziği bestecilerinin, eğitim müziği alanına ilişkin görüşleri nelerdir?” olup, problemin çözümüne yönelik alt problemler aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

- 1- Eğitim müziği bestecilerinin, eğitim müziği kavramı ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 2- Eğitim müziği bestecilerinin, eğitim müziğinin durumu ve sorunları ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 3- Eğitim müziği bestecilerinin, eğitim müziği besteleri ve besteciliği ile ilgili görüşleri nelerdir?
- 4- Eğitim müziği bestecilerinin, eğitim müziğinin iyileştirilmesine yönelik önerileri nelerdir?

1.2. Amaç

Araştırmada eğitim müziği bestecileri tarafından alanın değerlendirilmesi ve bu değerlendirmelerden yola çıkılarak bir durum tespiti yapılması amaçlanmıştır. Bu kapsamda eğitim müziği bestecileri ile yapılan görüşmeler doğrultusunda “eğitim müziği kavramı; eğitim müziği durumu ve sorunları; eğitim müziği besteleri ve besteciliği; eğitim müziği alanının iyileştirilmesine ve geliştirilmesine yönelik öneriler” başlıkları altında eğitim müziği alanının mevcut durumunun değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

1.3. Önem

Araştırma, alana yönelik birçok çalışma bulunmasına rağmen, konuyu bestecilerin bakış açılarıyla ve değerlendirmeleriyle ele alan bir çalışmanın daha önce yapılmamış olması ve bu çalışmanın alana ve literatüre bu yönüyle katkı sağlayacak olması nedeniyle önemlidir.

1.4. Varsayımlar

Araştırmada eğitim müziği alanında bestesi bulunan besteciler ile görüşmeler yapılmış olup, bestecilerin eğitim müziği alanındaki görüşleri alınmıştır. Örneklem grubundaki bestecilerden elde edilen verilerin tüm evreni temsil ettiği varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma evrenini, eğitim müziği alanında bestesi bulunan bestecilerin tümü oluşturmaktadır. Araştırmada bestecileri sınıflandırırken, çeşitli kriterlere uygun olan 3 küme belirlenmiş ve araştırma bu kümelerde yer alan ve evreni temsil eden 7 besteci ile sınırlandırılmıştır.

1.6. Tanımlar

Araştırma içinde, araştırmanın ana teması olan eğitim müziği kavramına oldukça fazla yer verilmiştir. Bu araştırmada, temel müzik eğitimi içinde yer alan, *çocuk müziği*

ve *okul müziği* anlamlarını da içine alan ve yalnızca şarkıları kapsayan bir *eğitim müziği*nden bahsedilmektedir.

Türk eğitim sisteminde 2012-2013 eğitim-öğretim yılı itibariyle 4+4+4 sistemine geçiş yapılmış ve bunun sonucunda 8 yıllık ilköğretim kademesi 4 yıl ilkokul ve 4 yıl ortaokul olarak ayrılmıştır. Bu değişiklik, araştırmanın yazım sürecinde gerçekteştiği için, araştırma içinde kullanılan “ilköğretim” ifadesi “ilkokul” ve “ortaokul” kademelerini kapsamaktadır.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

Araştırmanın bu bölümünde, eğitim müziği olgusu ele alınmıştır. Eğitim müziğinin, müzik eğitimi ve eğitimciliğine paralel olarak gelişim göstermesi nedeniyle, öncelikle müzik eğitimi ve müzik öğretmenliği eğitiminin tarihsel gelişimine değinilmiş; ardından eğitim müziğinin tarihsel gelişiminden ve eğitim müziğinin durumu ve sorunlarına yönelik ilgili literatürde yer alan hususlardan bahsedilmiştir.

2.1. Müzik Eğitimi ve Müzik Öğretmenliği Eğitiminin Tarihsel Gelişimi

Türkiye’de eğitim müziği anlayışının doğuşu, Osmanlı Devletinin son dönemlerinde okullarda müzik eğitiminin yer almasına kadar uzanmaktadır. 1869 yılında yürürlüğe giren Maarif-i Umumiye Nizamnamesi (Genel Eğitim Tüzüğü), müzik dersinin okul programlarına girmesi konusunda önemli bir adım olarak kabul etmektedir (Bozkaya, 2001a). Bu gelişmenin uzantısında, müzik dersinin ilk olarak yer aldığı okullardan biri, İstanbul Erkek İlköğretmen Okulu (İstanbul Darülmuallimin) olmuştur. 16 Mart 1848’de eğitime başlayan bu okul içinde açılan Uygulama Okulunda, diğer derslerin yanında müzik derslerine de yer verilmiş; dönemin kimi ünlü müzikçileri tarafından bestelenen “ilk çocuk şarkıları” hem derslerde hem de ders dışı etkinliklerde kullanılmaya başlanmıştır (Bozkaya, 2001b; Uçan, 2005a).

1912 yılında açılan İzmir İttihat ve Terakki Mektebinin eğitim ilkeleri, ülkemizde ulusalcı müzik akımının ilk belirtilerinden olmuştur. Piyano parçaları, senfoni ve sonat yazan ilk Türk besteci ve aynı zamanda Türk Beşleri’nden Ahmet Adnan Saygun’un da müzik öğretmeni olarak bilinen İsmail Zühtü’nün (1877-1924) müzik öğretmenliği yaptığı bu okulun amaçları arasında, “ulusal ruhu gençlere aşılacak bir ulusal müzik ilkesinin belirlenmesi” maddesi de yer almıştır (Say, 2006b). Bu gelişmeler paralelinde, 1800’lü yılların sonunda programlı olarak okullara girmeye başlayan müzik eğitimi,

“Gına” adıyla 1914 yılında liselere konulmuştur. Buna rağmen, müzik eğitimi dar bir çevrede gerçekleştirilmiş ve yurt çapında çok yaygınlaştırılamamıştır (Sağır, 2002).

Cumhuriyet dönemi itibariyle, ülkemizin müzik eğitimi anlayışı Atatürk ve Ziya Gökalp’in görüşleri doğrultusunda şekillendirilmiştir. Ulusal kültürden yola çıkılarak evrensel değerlerle oluşturulan bir kültür modelinin benimsenmesi gerektiğini ifade eden Gökalp, bu süreç itibariyle ülkemiz müzik anlayışının nasıl olması gerektiğini aşağıdaki sözler ile dile getirmiştir:

Türk toplumu şu 3 tür müzikle karşı karşıyadır: Doğu müziği, Batı müziği ve (Türk) Halk müziği. Bunlardan Doğu müziği eski uygarlığımızın, Halk müziği kültürümüzün, Batı müziği yeni uygarlığımızın müzikleridir. Ulusal müziğimiz, ülkemizdeki halk müziği ile batı müziğinin kaynaşmasından (imtizacından) doğacaktır. Halk müziğimizin bize verdiği ezgileri toplar ve batı müziği yöntemiyle armonize edersek hem ulusal, hem de Avrupalı (çağdaş) bir müziğe sahip oluruz (Gökalp’ten aktaran Uçan, 2005a).

Atatürk’ün de ulusal müzik kültürümüz ile ilgili dile getirdiği görüşleri aşağıdaki gibidir:

Türk toplumu büyük, hızlı ve köklü bir değişim içindedir. “Osmanlı müziği” Türk Cumhuriyetindeki bu büyük değişimleri dile getirebilecek (terennüm edebilecek) güçte değildir. Bir ulusun yeni değişikliğinde ölçü, müzikte değişikliği alabilmesi, kavrayabilmesidir. Bize yeni bir müzik gereklidir. Bu müzik, özünü halk müziğinden alan çoksesli müzik olacaktır. Ulusal ince duyguları düşünceleri anlatan yüksek deyişleri, söyleyişleri toplamak, onları bir gün (an) önce genel son müzik kurallarına göre işlemek gerekir. Türk ulusal müziği anca bu yolla yükselebilir, evrensel müzikte yerini alabilir (Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsünden aktaran Uçan, 2005a).

Bu görüşler doğrultusunda müzik ile ilintili olarak; Atatürk’ün önderliğinde, Meclis, Hükümet, Milli Eğitim (ve Kültür Bakanlığı), Talim Terbiye Dairesi, Milli Eğitim Şurası, ilgili uzmanlar kurulu, ilgili uygulayıcı birimler vb. düzeylerinde çalışmalar yapılmıştır (Uçan, 2005a). İlk olarak 1924 yılında, ilkökuller ve ortaokul programlarında “Gına” dersi olarak yer alan ders, “Musiki” adıyla değiştirilmiştir. Bu değişiklik ile beraber, dersin yapısı ve kapsamı sadece ilahiler ve vatansal manzumeler ile sınırlı olmaktan çıkmış; Müzik dersi insan sesinin yanında çalgı sesine de yer veren, “sessel, çalgısal ve dünyasal” bir yapıya bürünmüştür (Uçan, 2005a).

Müzik dersinin programlı olarak okullarda yer almasıyla birlikte, müzik dersi için program hazırlama çalışmaları da 1924 yılından itibaren kendini göstermeye başlamıştır. İlkokullar için 1924 (1930), 1936, 1948, 1956, 1962, 1968, 1973, 1976, 1982 yıllarında; temel eğitimin sekiz yıla uzandığı ilköğretim okulları kapsamında ise

1994 yıllarında program çalışmaları yapılmıştır (Bozkaya, 2001a). Son olarak 2006 yılında, öğrenciyi merkeze alan yapılandırmacı anlayış çerçevesinde programlar tekrar düzenlenmiştir. Günümüzde de Müzik dersleri halen bu program çerçevesinde yürütülmektedir (MEB, 2006).

Yine 1924 yılında, müzik öğretmeni yetiştirmek amacıyla Türkiye'nin ilk müzik kurumu olan Musiki Muallim Mektebi kurulmuştur. Zeki Üngör'ün yönetiminde bulunduğu okulda, öğretim faaliyetlerini ilk yıllarda genel olarak bando ve orkestra üyeleri yürütürken, ilerleyen zamanda okulun öğretim kadrosu oldukça güçlenmiştir. İhsan Küncer, Necdet Remzi Atak, Ferhunde Erkin, Ekrem Zeki Ün, Halil Onayman, Veli Kanık, Ahmet Muhtar Ataman, Mahmut Ragıp Gazimihal, Cevad Memduh Atlar, Nurullah Şevket Taşkiran gibi müzik sanatına katkısı bulunmuş isimler bu okulun öğretim kadrosunda yer almışlardır (Selanik, 2010). Musiki Muallim Mektebinin kurulması müzik eğitimcileri için milat olarak kabul edilmekte ve müzik eğitimciliğinin başlangıcı olarak özel bir önem taşımaktadır (Bozkaya, 2001b).

Alman besteci Paul Hindemith'in birkaç kez Türkiye'ye gelerek verdiği raporlarla geliştirilen program çalışmaları sonucunda, Musiki Muallim Mektebi 1936 yılında konservatuvara dönüştürülmüştür (Say, 2006b). Hindemith'in yanı sıra, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk konservatuarı olan Ankara Devlet Konservatuarının gelişmesi için danışmanlık yapmak ve eğitim vermek üzere, yurt dışından birçok sanatçı o yıllarda Türkiye'ye gelmiştir. Carl Ebert (1887-1980), Ernst Praetorius (1880-1946), Eduard Zuckmayer (1890-1972) Lico Amar ve Joseph Marx (1882-1964) gibi önemli isimler uzun yıllar Konservatuarda görev yaparak kurumun altyapısını oluşturmuşlardır (Boran ve Şenürkmez, 2010).

Ankara Devlet Konservatuarına, zaman içinde yeni açılan konservatuvarların eklenmesiyle, bu kurumlarda yetişen sanatçı sayısı da artmıştır. Konservatuvarların kompozisyon eğitimi veren bölümlerinden besteci olarak yetişen sanatçılardan, eğitim müziği alanı ile ilgilenen ve alana yönelik beste yapan birçok besteci olmuştur. Muammer Sun, İstemihan Taviloğlu, Cenan Akın bu bestecilerden bazılarıdır.

Musiki Muallim Mektebinin sanatçı yetiştiren bir kuruma dönüşmesi üzerine, müzik öğretmeni yetiştirme işi 1937-1938 eğitim yılında Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsünde açılan Müzik Şubesinde yürütülmeye başlanmış; ardından ayrıca 1942-1947 yılları arasında etkinlik gösteren Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsünün Güzel Sanatlar Kolunda da müzik eğitimcisi yetiştirme denemesinde bulunulmuştur (Bozkaya, 2001b; Uçan, 1996). 1960'ların sonlarından itibaren üç Eğitim

Enstitüsünde daha açılan diğer Müzik Bölümlerince, 1978-1979 yıllarında yapılan düzenlemelerle Yükseköğretmen Okulları Müzik Bölümlerince sürdürülen müzik öğretmenliği eğitimi; tüm yükseköğretim kurumlarının 1982 yılında çıkarılan 2547 sayılı yasa ile üniversite kapsamına alınmasıyla, Eğitim Fakültelerinin çatısı altına girmiş ve Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü adını almıştır (Uçan, 2005a; Bozkaya, 2001b).

1994 yılında ise Eğitim Fakülteleri yeni bir yapılanma sürecine girmiş, Milli Eğitim Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi kapsamında diğer dal, sınıf ve okul öncesi öğretmenlerinin eğitimi yeniden değerlendirilmiştir. Bu kapsamda yapılan değişiklikler sonucu Müzik Eğitimi Bölümleri ve Resim-İş Eğitimi Bölümleri, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü çatısı altında toplanmış ve anabilim dalı düzeyinde örgütlenmiştir (Bozkaya, 2001b).

1982 yılından 1998 yılına kadar, müzik öğretmeni yetiştiren kurumların her biri, Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümünün hazırlamış olduğu programı model alarak, kendilerine ait oluşturdukları program çerçevesinde eğitimlerini sürdürmüş; 1998 yılında ise, Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılanma süreci çerçevesinde müzik öğretmenliği programları tek bir çatı altında toplanarak merkezi bir eğitim programı oluşturulmuştur (Özeke, 2003). Son olarak 2006 yılında müzik öğretmenliği programı tekrar gözden geçirilmiş ve programda bazı değişiklikler yapılmıştır (Özeke, 2010).

Müzik öğretmeni yetiştiren kurumların tarihsel gelişimi yukardaki gibi bir görüntü sergilerken, programının içeriğine bakılacak olursa günümüzde bu kurumlarda eğitim müziği alanı ile ilgili olarak üç adet derse yer verildiği görülmektedir. Bu dersler, “Eğitim Müziği Dağarı”, “Eşlik Çalma” ve “Eğitim Müziği Besteleme” dersleridir.

Uludağ Üniversitesinin Bologna Süreci kapsamında hazırladığı ders içeriklerinde, üçüncü yılın ilk döneminde yer alan Eğitim Müziği Dağarı dersinin temel amacı aşağıdaki gibi belirtilmiştir:

Bu dersin temel amacı; ilköğretim ve ortaöğretim programlarında belirlenen müzik eğitimi amaçlarının gerçekleştirilebilmesi, müzik eğitimi/öğretimi faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi ve öğrencide gerekli müziksel kazanımların oluşturulabilmesinde önemli bir araç olan ‘eğitim müziği dağarının’ tanınmasını sağlamaktır. Ayrıca bir eğitim aracı olarak eğitim müziği dağarının, etkili bir şekilde kullanılmasına yönelik yaklaşım ve uygulamalara yer vererek; öğrencinin mesleki yaşantısını desteklemektir

(<http://www.uludag.edu.tr/Bologna/dereceler/dt/33/dl/tr/b/3/p/349/drs/319415> adresinden 16 Kasım 2013 tarihinde alınmıştır).

Müzik öğretmeni adayına, eğitim müziği şarkılarına eşlik yapma ve eşlik yazma becerilerinin kazandırıldığı ve “Eğitim Müziği Dağarı” gibi üçüncü yılın ilk döneminde yer alan “Eşlik Çalma” dersinin amacı, aynı üniversitenin ders içeriklerinde, müzik eğitimi içinde kullanılan sözlü yapıtlara eşlik yazmak ve çalmak olarak belirtilmiştir (<http://www.uludag.edu.tr/Bologna/dereceler/dt/33/dl/tr/b/3/p/349/drs/319416> adresinden 16 Kasım 2013 tarihinde alınmıştır).

Üçüncü yılda yer alan Eğitim Müziği Dağarı ve Eşlik Çalma dersinin ardından, dördüncü yılın ikinci döneminde Eğitim Müziği Besteleme dersine yer verilmektedir. Bu dersin, ders içeriklerinde belirtilen amacı da aşağıdaki gibidir:

Dersin amacı, müzik öğretmeni adaylarının besteleme kuram ve tekniklerini öğrenmeleri ve müzik eğitiminde kullanılacak eserlerde uygulamalarıdır (<http://www.uludag.edu.tr/Bologna/dereceler/dt/33/dl/tr/b/3/p/349/drs/319448> adresinden 16 Kasım 2013 tarihinde alınmıştır).

Müzik öğretmeni adayları, adı geçen dersler ile eğitim müziği dağarını tanımakta, dağar içindeki ideal örnekleri incelemekte ve devamında eğitim müziği besteleme teknikleri hakkında bilgi sahibi olarak müzik eğitiminde kullanılmak üzere şarkı besteleme konusunda eğitim alarak mezun olmaktadır. Müzik öğretmenlerini besteleme konusunda teşvik eden bu derslerin dolaylı amaçlarından biri de, dağarın gelişmesi ve genişletilmesine yardımcı olmaktır.

Adı geçen bu kurumlarda müzik öğretmeni olarak yetişen birçok kişi de, yurdun çeşitli yerlerinde müzik öğretmeni ve yine bu kurumlarda akademisyen olarak görev yapmaktadır. Hem müziğe hem de eğitim alanına hâkim olarak yetişen bu kişiler, eğitim müziği alanının ihtiyaçlarına en fazla cevap veren topluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Tüm bunların yanı sıra, konservatuvarda yetişmiş ve eğitim müziğine gönül vermiş eğitim müziği bestecileri de alana katkı sağlayan besteciler arasında yer almaktadır. Sayıları, sanatçı ve müzik eğitimcisi yetiştiren kurumların artmasıyla ve müzik eğitiminin gelişimiyle eğitim müziği bestecilerinde de bir artış olduğu görülmektedir. Eğitim müziğine katkı sağlayan bestecilerin listesine Ek-1’de yer verilmiştir.

2.2 Eğitim Müziğinin Tarihsel Gelişimi

Cumhuriyet döneminden önceki dönemde, müzik dersi okullarda henüz yer alırken; dönemde Zati Arca, Leyla Saz ve Musa Süreyya tarafından eğitim amaçlı

kullanılmak üzere şarkılar ve marşlar bestelenmiştir. Bu marşlar içinde günümüzde halen kullanılmakta ve bilinmekte olan eserler bulunmaktadır (Sağır, 2002).

Eğitim müziği alanındaki ilk çalışmaların, Zati Arca tarafından 1899 yılında yayımlanmış “Kütüphane-i Musiki” adlı seri kitaplar ile başladığı bilinmektedir. Arca’nın bu kitapları ile ilk kez batı müziği türünde ve değişik konulu okul şarkıları dağarcık içinde yer almış ve böylelikle yeni bir dönem başlamıştır (Atalay’dan aktaran Aksu, 2010).

Cumhuriyet döneminin başlangıcından sonra, müzik eğitimi alanında Osman Zeki Üngör tarafından “Çocuklara Teganni Dersleri” (1925) adlı kitap yazılmıştır. Kitap, yeni Türk harflerinin kabulünden önce Osmanlıca harfler ile yazılmış bir kaynaktır. (Gül ve Bozkaya, 2010). Zati Arca ve Hulusi Öktem’in 1929 yılında yazmış olduğu müzik kitapları ile eğitim müziği alanındaki kaynaklar artmaya başlamış; sonraki yıllarda Ahmet Muhtar Ataman, Ferit Hilmi Atrek, Bedri Akalın, Sadi Egemen, Veysel Arseven, Halil Bedi Yönetken, Muammer Sun, Salih Aydoğan, Sefai Acay, Salih Akkaş, Ömer Faruk Yurtoğlu, Kadir Karkın, Makbule Dönmez, Meltem Çam – Hüsnü Yıldız, Sevim – Şinasi Aydın, Bülent Aksan ve eğitim müziğine katkı sağlayan birçok müzik eğitimcisi tarafından çok sayıda müzik ders kitapları ve çocuk şarkıları kitapları yazılmıştır.

Cumhuriyet’in kuruluşunun ardından, 1920’li yıllarda, henüz Kurtuluş Savaşı’nın etkisinden kurtulamayan halk duygularını dönemin kültürüne yansıtmıştır. Bu dönemde okullarda söylenen şarkılar daha çok marşlar ve yurt sevgisi konulu şarkılar olmuştur. Sağır’ın araştırmasına göre, 1926-1939 yılları arasında bestelenmiş eğitim müziği eserlerinin %25,77’sinde vatan sevgisi teması işlenmiş ve bu temanın diğer temalar arasında açık ara farkla en yüksek payı aldığı görülmüştür (Sağır, 2004). Uçan da dönemin ruhunu aşağıdaki sözleriyle ifade etmiştir:

Ulusal savaşıma ilişkin olgu ve kavramlar ile eylem ve söylemleri içeren-işleyen eğitim müziği dağarı oluşumu-gelişimi belirgin bir hız, ivedilik, yoğunluk, derinlik ve yaygınlık kazanmıştır. Bu dağarın çok büyük bir bölümü ‘Yurt Şarkıları ve Marşları’ndan oluşmuştur. Türk karakterini yadsımayan bu şarkılar ve marşlar okullarda hızla yayılmaya, yaygınlaşmaya başlamıştır (Uçan’dan aktaran Aksu, 2010).

Yurt sevgisi konulu şarkıların ve marşların yanı sıra, dönemde eğitim müziği alanı ile ilgili çalışmaların henüz başlamış olması ve buna bağlı olarak da bestecilerimize ait özgün eğitim müziği bestelerinin sayıca az olması sebebiyle, yabancı ezgilerin ve evrensel anlamda klasikleşmiş ezgilerin üzerine söz yazılmış ve müzik eğitimi içinde bu

şarkılar kullanılmıştır. “Aktarma şarkılar” olarak adlandırılan bu şarkılardan okullarımızda yıllardır söylenmekte olan ve çocuk şarkısı olarak dilimize/kültürümüze yerleşen birçok şarkı bulunmaktadır. “Postacı” ve “Kısa Veda” adlı şarkılar Halil Bedi Yönetken’e; “Yaşasın Okulumuz” ve “Yalancı” adlı şarkılar Ahmet Muhtar Ataman’a; “Küçük Kurbağa”, “Arı Vız Vız” ve “Baltalar Elimizde” adlı şarkılar Vildan Aşır Savaşır’a ait, eğitim müziği içinde yıllar boyunca çok kullanılmış ve halen kullanılmaya devam eden aktarma şarkılardan bazılarıdır (Sun, 2012; Uçan, 2005a). Bu isimlerin yanı sıra, Saip Egüz, Ali Ulvi Elöve, Eduard Zuckmayer gibi birçok müzik eğitimcisi yabancı kaynaklı ezgiler üzerine söz yazan bestecilerimizdendir. Örneğin, çok bilinen ve müzik eğitimi içinde çok kullanılan “Dostluk” şarkısı, Musiki Muallim Mektebinden sonra ülkemizin en köklü kurumu olan ve müzik eğitimcisi yetiştiren Gazi Eğitim Enstitüsüne ve dolayısıyla ülkemiz müzik eğitimine hizmet etmiş olan Alman piyanist, besteci ve eğitimci Eduard Zuckmayer tarafından uyarlanmış bir şarkıdır (Uçan, 2012).

Cumhuriyet döneminin ilk yılları olan bu yıllarda ayrıca, Türk Beşleri olarak bilinen Ahmet Adnan Saygun, Cemal Reşit Rey, Hasan Ferit Alnar, Necil Kazım Akses ve Ulvi Cemal Erkin de eğitim müziği dağarını geliştirmek için şarkılar bestelemişlerdir.

Aktarma şarkıların müzik eğitimi kültürümüze yerleşmesi ile beraber bestecilerimiz de tonal sistemde eğitim müziği şarkıları bestelemeye başlamışlardır. “Öykünme şarkılar” olarak adlandırılan bu tür şarkılar, majör-minör dizileri içinde, batılı toplumların estetik anlayışına ve beğenisine özenilerek Türk besteciler tarafından yapılmış, fakat yapısı ve özü itibarıyla Türk kültürüne yabancı şarkılardır (Sun, 2006). Sözleri Fazıl Hüsnü Dağlarca’ya müziği Saip Egüz’e ait “Minik Kuş”; Ziya Aydıntan’a ait “Kırlara Doğru”; Muammer Sun’a ait “Okula Başladık” şarkısı ve “Biz Atatürk Gençleriyiz” marşı öykünme şarkılara örnek olarak gösterilebilir.

Cumhuriyet’in kuruluşunun ilk 30-40 yılında, Musa Süreyya, Ahmet Muhtar Ataman, Zeki Üngör, Veli Kanık, Hulusi Öktem, Halil Bedi Yönetken, Ferit Hilmi Atrek ve Bedri Akalın okul şarkılarına yön veren besteciler arasında yer almış ve okullarda aktarma ve öykünme şarkılar hüküm sürmüştür (Sun, 2012). Bu tarihlerden sonra ise anlayış giderek değişmeye başlamıştır. Müzik eğitimine başlarken çocuğun kendi kültürüne ait öğelerin kullanılmasının, bilinenden-bilinmeyene, yakından-uzaya, çevreden-evrensele anlayışları ile daha çok örtüştüğü ve müzik eğitiminde bu yolla daha hızlı yol kat edileceği görüşü hızla yayılmaya başlamıştır. Yönetken konuyla ilgili görüşlerini aşağıdaki gibi ifade etmiştir:

Müzik öğretimine bizde doğrudan doğruya Avrupa müziği dizileri, tonları, tam beşli majör düzen notlariyle başlamak, Avrupa okullarında, Avrupa müziği esaslarının gerektirdiği şekilde yapılagelen öğretim sistemini ve metotlarını hiçbir değişikliğe uğratmadan, olduğu gibi aynen kabul etmek ve uygulamak, çok değişik bir müzik seviye ve karakteri gösteren memleket düzeyi bütün genişliğiyle düşünüldüğü zaman, doğru bir hareket sayılamazdı ve zaten bu, beklenen randımanı da vermemiştir. Şimdi memleket çapında ve ölçüsünde doğru olana, hem pedagojik, hem milli olana dönmüştür. Amaç değişmemiş, amaca gidiş yolları kesin, resmi ve tam olarak çizilmiştir. Elverir ki, bu yollar üzerinde yürüyecek ve çocuklarımızı beşeri, ideal sanat zevk ve anlayışına doğru yürüyecek ve yükseltecek olanlar adımlarını bilerek, inanarak atsınlar; şuurla, inançla yürüsün ve ilerlesinler (Yönetken, 1966).

Kaynağını halk müziğimize alan Türk bestecilerinin yarattığı şarkıları Türk Okul Şarkıları olarak adlandıran Sun; bu türdeki şarkıların Türk müziği dizileri ve ölçüleri içinde bestelenmiş ve halkın beğenisine uygun şarkılar olduğunu ifade etmiştir. Sun, okul müziğinin amaçlarını aşağıdaki gibi ifade etmiştir:

Okul müziğimize, halk türkülerimiz ile Türk okul şarkıları egemen kılınmalı, aktarma ve öykünme şarkılara da bunların yanında yer verilmelidir; fakat eğitimin temeli mutlaka Ulusal Şarkı Dağarı'na dayandırılmalıdır (Sun, 2006).

Sun böylece, müzik eğitimi içinde kullanılacak dağarın tümünü Türk okul müziği olarak adlandırmış; aktarma, öykünme ve Türk okul şarkılarının yanı sıra, halk türkülerine de yer verilmesi gerektiğini belirtmiştir (Sun, 2006).

Müzik kitaplarında yer alan şarkılar aktarma, öykünme, Türk okul şarkıları ve halk müziğimize örnekler ile gün geçtikçe çeşitlenirken, kitaplarda yer alan şarkıların konuları da gün geçtikçe çeşitlilik göstermiştir. İlk 30 yıllık evrede, kitaplarda ağırlıklı olarak Atatürk ve Vatan sevgisi konulu şarkıların yer aldığı görülürken, 2000'li yıllara gelindiğinde ise, aile, çocuk, gençlik, doğa sevgisi, hayvan sevgisi, köy-yöre, meslekler ve müzik vb. konuların ve tekerleme ve oyunların yanı sıra, aşkı konu edinen şarkıların da Atatürk ve vatan sevgisi konulu şarkıların yanında ağırlıklı olarak yer aldığı eklendiği göze çarpmaktadır (Sağır, 2002).

Sun, eğitim müziği alanındaki görüşleri ve anlayışıyla yaptığı bestelerinin yanı sıra, Türkiye'de eğitim müziğinin yaygınlaşması/yaygınlaştırılması için birtakım çalışmalar da yapmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı Kültür Müsteşarı Hüsnü Cırıltı, Çocuk ve Gençlik Koroları kurulması için Sun'dan bir Talimat hazırlamasını istemiştir. Talimat, Sun ile birlikte Erdoğan Okyay, Saip Egüz, Fehamettin Özgüç, Nurhan Cangal, Rıdvan Süer tarafından hazırlanmıştır. Bu talimat ile Türkiye'nin her ilinde ve elverişli ilçelerinde Çocuk ve Gençlik Koroları kurulması, bu koroların konserler vermesi amaçlanmıştır. Sun, "Piramidin Tabanı" adlı makalesinde, İl Milli Eğitim

Müdürlüklerinin yetkili kılındığı bu koroların, 1968 Kasım ayında 80 Çocuk Korosu ve 80 Gençlik Korosu, toplam 160 koro olmak üzere çalışmalara başlamış olacağını bildirmiştir (Sun, 1969).

Türkiye’de çoksesli müziğin gelişmesi ve yayılması için, çeşitli orkestraların kuruculuğunu üstlenen ve yaptığı televizyon programları ile halkın ilgisini çeken orkestra şefi Hikmet Şimşek, 6 yıl boyunca çocuklar için “Birlikte Söyleyelim” adlı bir televizyon programı düzenlemiştir. Şimşek, TRT’nin yanında, çeşitli kanallarda da yayınlanan bu programlarda eğitim müziği eserlerine yer vermiştir (http://tr.wikipedia.org/wiki/Hikmet_%C5%9Em%C5%9Fek adresinden 01 Aralık 2013 tarihinde alınmıştır).

Okullardaki müzik eğitiminin varlığı ve yurt çapındaki çocuk ve gençlik korolarının gün geçtikçe çoğalmasına paralel olarak, müzik eğitimcileri ve besteciler ile birlikte, eğitim müziği dağarı da gün geçtikçe artmış ve çeşitlenmeye başlamıştır. Besteciler, her yeni dönem ile birlikte çağın gerekliliklerine uygun türde ve stilde besteler yapmışlardır. İletişim teknolojilerinin hızla gelişmesi, bir yandan farklı müzik türlerinin gelişimini sağlarken (pop, rock, elektronik, hip-hop vs.), bir yandan insanların müziğe ulaşımını kolaylaştırmıştır. İnsanlar, yaşantıları gereği popüler kültürden uzak kalamazken, popüler kültür her alanda yeni ihtiyaçlar doğurmaya başlamıştır. Eğitim alanının, kendi doğal yapısının bir özelliği olan insan yaşamına paralel olma ve buna bağlı olarak her an güncel olanı yakalama gerekliliği sebebiyle, özellikle müzik eğitimi içinde popüler kültüre, popüler öğelere ve popüler müziğe karşı kayıtsız kalınmamıştır ve kalınmamaktadır. Eğitim müziği alanında besteleri bulunan bestecilerden bazılarının, özellikle son 10-20 yıllık süreçte popüler stilde ve popüler unsurları içinde barındıran eğitim müziği şarkıları besteledikleri görülmüştür. Yakup Kıvrak, Süleyman Tarman, Nedim Yıldız ve Yavuz Durak popüler öğeleri kullanarak beste yapan besteciler arasındadır. Ayrıca Yeni Türkü, Kayahan ve Barış Manço gibi isimlerin de bu türde çocuklara hitap eden ve eğitici nitelikte şarkıları bulunmaktadır (Aksu, 2010).

Popüler üslupta çocuk şarkıları bestelemeyi teşvik etmek amacıyla, 1990 yılından bu yana iki yılda bir olmak üzere TRT tarafından düzenlenen TRT Popüler Çocuk Şarkıları Yarışması ile dağara yeni birçok şarkı eklenmektedir. Fakat bu yarışmalar için bestelenen şarkıların müzik eğitimi ders kitaplarında yer almadığı göze çarpılmaktadır (Selamet, 2009). Örneğin, MEB tarafından 2006 yılı Müzik dersi programı kapsamında hazırlanan, derslerde kullanılması önerilen ve günümüzde de halen kullanılan Müzik Çalışma Kitapları (2013) içindeki şarkılar ve şarkıların türlere göre dağılımı

incelendiğinde, 1., 2., 3. ve 4. sınıflarda daha çok dağar içinde yer alan eğitim müziği şarkılarının kullanıldığı; 5., 6., 7. ve 8. sınıflarda ise daha çok halk müziğimize ve Türk Sanat Müziğine ait örneklerin yer aldığı görülmüştür. Yalnızca 8. sınıf çalışma kitabında popüler tarzda bir adet esere yer verilirken, popüler stilde bestelenmiş eğitim müziği örneklerine ise hiç rastlanmamaktadır (Bkz. Ek-2). Buna rağmen müzikal amaçlar ve konular bazında değerlendirildiğinde bu şarkıların müzik derslerinde kullanılabilir özellikte olduğu görülmektedir (Selamet, 2009).

Popüler unsurların yer aldığı eğitim müziği şarkısı besteleme anlayışının yeni yeni oluşmaya başlaması, bu anlayışla eğitim amaçlı kullanılmak üzere şarkı besteleme besteci sayısının az olması ve müzik eğitimi ders kitaplarında bu stilde bestelenmiş özgün yapıtların bulunmaması nedeniyle, müzik eğitimi içinde bu alanda bir boşluk olduğu göze çarpmaktadır. Bu araştırma içinde "Eğitim müziği içinde popüler müziğin yer alması" konusu ile ilgili olarak da bestecilerden görüş alınmış olup, çalışmanın Bulgular ve Yorum bölümünde bu görüşlere yer verilmiştir.

Eğitim müziği alanında yapılmış araştırmalarda, müzik ders kitaplarında sunulan dağarın; içerik, tür, miktar ve konu yönünden sorunlar içerdiğine ve öğretmenlerin de çocuğun ilgisini çekmek için müzik ders kitaplarında yer alan şarkılara yer verdiklerine değinilmiştir. Araştırmalarda ayrıca, Müzik dersinde işlenen konular ile gerçek yaşamın örtüşmediği, aynı şarkıların farklı sınıflarda tekrar tekrar işlendiği ve çağa uygun şarkıların müzik eğitiminde yer almadığına da değinilmiştir (Aksu, 2010).

Müzik eğitimcileri, ayrıca yeterli sayıda beste olmaması sebebiyle, aynı şarkıların tekrar tekrar farklı aşamalarda kullanıldığını, fakat her bir şarkının farklı ritmik ve ezgisel yapısıyla, sözleriyle, ses sınırıyla ancak belli bir devrenin veya sınıfın şarkısı olabileceğini ifade etmişlerdir (Aksu, 2010).

Eğitim müziği alanına yönelik bu sorunların yanında, araştırmanın giriş bölümünde yer alan ilgili literatürde de, alan ile ilgili birçok soruna yer verilmiştir. Özellikle lisansüstü tezlerde; okul öncesi yaş grubuna seslenen şarkı dağarcığı, ilköğretim yaş grubuna seslenen şarkı dağarcığı, orta öğretim yaş grubuna seslenen şarkı dağarcığı, şarkıların teknik özellikleri, şarkıları eşliklendirme ile ilgili sorunlar, farklı müzik türlerinin müzik eğitim içindeki yeri konu başlıkları altında mevcut duruma ve sorunlara değinilmiştir (Bkz. sf. 5 – 10).

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmanın modeli betimsel araştırma modellerinden “Durum Çalışması” olarak belirlenmiştir. İncelenen durumu etraflıca tanımlamak ve açıklamak amacıyla yapılan betimsel araştırmalar içinde durum çalışması, güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çevresi içinde çalışan, olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan, görgül bir araştırma yöntemidir (Çepni, 2010; Yin'den aktaran Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu tanıma uygun olarak araştırmada, konunun uzmanları olan eğitim müziği bestecilerine, eğitim müziğinin tüm yönlerine ilişkin sorular yöneltilmiş ve eğitim müziğinin mevcut durumunu ortaya koymayı amaçlayan bir “durum çalışması” yapılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Musiki Muallim Mektebinin kurulması, ülkemizde ciddi anlamda müzik eğitiminin miladı olarak kabul edilirse, müzik eğitimi ile ilgili gerçekleştirilen çalışmaların yaklaşık 90 yıldır sürdüğü, buna bağlı olarak müzik eğitimcilerinin sürekli daha iyiye ulaşmak ve çağdaş olanı yakalamak, yaratmak için çabaladığı ve eğitim müziği dağarına gün geçtikçe daha yenilerinin eklendiği görülmektedir. Türk Beşleri ve onların ardından gelen kuşaklarla birlikte günümüze kadar birçok besteci ve müzik eğitimcisi eğitim müziği besteleme konusunda çalışmış ve müzik eğitimi repertuarına katkı sağlamıştır. Bu bestecilerin bazıları şu an hayatta olmamakla birlikte, günümüzde yaşayanların sayıları da repertuarın oldukça geniş olması ve ulaşılabilirlik açısından çok çeşitli kaynaklarda yer alması sebebiyle tam olarak bilinmemektedir. Araştırmada eğitim müziği bestecilerinden görüşlerin alınacak olması nedeniyle günümüzde yaşayan tüm eğitim müziği bestecileri araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Bu sebeple

araştırmada öncelikle literatür taramasıyla Cumhuriyet döneminden günümüze eğitim müziği alanında yapılan çalışmalar irdelenmiş ve eğitim müziği alanına katkıda bulunan besteciler tespit edilmiştir.

Araştırmanın örnekleme, “küme örnekleme yöntemi” kullanılarak belirlenmiştir. Küme örnekleme, “çalışılması düşünülen evrende doğal olarak veya farklı amaçlarla yapay olarak oluşturulmuş, kendi içinde belirli özellikler açısından benzerlikler gösteren değişik grupların olması durumunda kullanılır” (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu araştırmada evreni oluşturan besteciler içinden elde edilen veriler doğrultusunda, 3 örneklem kümesi oluşturulmuş ve kümelere ait özellikler aşağıda belirtilmiştir:

- 1. Küme:** Bestecilik kökenli olup, çocuk şarkıları kitabı bulunan besteciler
- 2. Küme:** Eğitim müziği dağıtımına en çok katkı sağlayan besteciler
- 3. Küme:** TRT tarafından düzenlenen çocuk şarkıları yarışmalarında ödül almış besteciler

Eğitim müziği alanına katkı sağlayan birçok besteci bulunmakta ve bu örneklem kümeleri, araştırma evrenini oluşturan birbirinden farklı özellikteki bestecileri temsil eden bir görüntü sunmaktadır. Birinci kümede yer alan besteciler, büyük formlarda eserler bestelemelerinin yanı sıra, eğitim müziği alanına da katkı sağlamış, ayrıca çocuk şarkıları kitapları bulunan bestecilerdir. İkinci kümede yer alan besteciler, eğitim müziği repertuvarına sağladıkları katkı ile ön plana çıkan bestecilerdir. Üçüncü kümede yer alan besteciler ise TRT'nin belli aralıklarla düzenlediği Popüler Çocuk Şarkı Yarışmaları için beste yapan ve besteleri ödüle layık görülmüş bestecilerden oluşmaktadır. Kümeler içinde yer alan bestecilerin bazılarının iki küme içinde de yer aldıkları görülmüştür. Bu durumda kümeler oluşturulurken, besteci hangi kümede daha çok ön plana çıkıyorsa, o kümede değerlendirilmiştir.

Bestecilik kökenli olup, çocuk şarkıları kitabı bulunan bestecilere (1. küme) ulaşabilmek amacıyla, alanda yazılmış en güncel ve kapsamlı kitaplardan İlyasoğlu'nun (2007) *71 Türk Bestecisi* ve Antep'in (2006) *Türk Bestecileri Eser Kataloğu* ve *Türk Bestecileri Eser Kayıt Kaynakçası* adlı kitaplar ayrıntılı olarak incelenmiştir. Bu kitaplarda yer alan bestecilerden eğitim müziği besteciliği ile ilgili olan bestecilerin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Besteciler içinde eğitim müziği ile ilgili eserleri bulunan, kayıtları bulunan ve eğitim müziği alanında kitap yazmış bestecilerin yer aldığı tespit edilmiş, bu araştırmada eğitim müziği kitapları ile alana katkı sağlayan bestecilerin 1. örneklem kümesinde yer alması düşünülmüştür. Eserleri incelenen besteciler arasında

çocuk şarkıları kitabı bulunan ve birinci kümeyi oluşturan besteciler, Tablo 3.2.1.'de verilmiştir.

Tablo 3.2.1. : Bestecilik Kökenli Olup, Çocuk Şarkıları Kitabı Bulunan Besteciler (1. Küme)

Besteciler
Muammer Sun
İlhan Baran
Perihan Önder Ridder
Ali Hoca

Birinci kümede yer alan bu bestecilerden, Muammer Sun ve Ali Hoca'dan görüşme taleplerine olumlu yanıt alınmış ve bu iki besteciyle görüşmeler gerçekleştirilmiştir (Bkz. Tablo 3.2.2.).

Tablo 3.2.2. : Birinci Kümede Görüşme Yapılan Eğitim Müziği Bestecileri

Besteciler
Muammer Sun
Ali Hoca

Eğitim müziği dağarına en çok katkı sağlayan besteciler ikinci kümede yer almaktadır. Bu kümede yer alan bestecilerin bilgisine, Turan Sağır'ın (2002) *Cumhuriyet'ten Günümüze Okul Şarkıları Üzerine Bir İnceleme* adlı doktora tezindeki verilerden ulaşılmıştır. Sağır, araştırmasının bir bölümünde, eğitim müziği bestecilerini, repertuvara kazandırdıkları eser sayılarına göre bir tablo üzerinde sıralamıştır. Sözü edilen tabloda yer alan ve en az 10 bestesi bulunan bestecilerin listesi, Tablo 3.2.3.'te verilmiştir.

**Tablo 3.2.3. : Eğitim Müziği Dağarına En Çok Katkı Sağlayan Besteciler
(2. Küme)**

Besteciler	Eser Sayısı
Salih Aydoğan	114
Hasan Toraganlı	113
Mehmet Zati Arca	95
Erdoğan Okyay	65
Ferit Hilmi Atrek	65
Rahmiye Altınok	63
Nejat Leblebicioğlu	52
Muammer Sun	50
M. Hulusi Öktem	49
Fuat Koray	44
Bülent Birol	43
Faik Canselen	41
Osman Zeki Üngör	41
Ziya Aydınlan	40
Halit Ozan	37
Saip Egüz	36
Halil Bed[i] Yönetken	35
Mahir Dinçer	35
Sefai Acay	35
Ekrem Zeki Ün-Tahir Sevenay	33
Cenan Akın	28
Kadir Karkın	27
Bedri Akalın	17
Necati Uçar	17
Yalçın Tura	16
Ed[u]ard Zuckmayer	14
L.W. Beethoven	14
Fatma Ayparlar	13
Makbule Dönmez	12
Ahmet Adnan Saygun	11
Ahmet Muhtar Ataman	11
Mustafa Polat	11
Yakup Kıvrak	11
F. Schubert	10
Mehmet Ali Feridun	10

İkinci kümenin evrenini oluşturan bu bestecilerin çoğu şu an hayatta değildir. Listede yer alan bestecilerden, Salih Aydoğan, Sefai Acay ve Yakup Kıvrak'a ulaşılmış olup, bu bestecilerle görüşmeler yapılmıştır. Adı geçen besteciler aynı zamanda Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinde yer alan Müzik Eğitimi Anabilim Dalında akademisyenlik yapmış ve yapmakta olan bestecilerdir. Tabloda adı geçen bir diğer besteci Muammer Sun'a da ulaşılmış, fakat kendisi bu çalışmada, bestecilik kökenli ve çocuk şarkıları kitabı bulunan besteciler adı altında yer alan 1. Kümede değerlendirilmiştir. Bu durumda 2. kümenin örneğini oluşturan besteciler, Tablo 3.2.4.'te verilmiştir.

Tablo 3.2.4. : İkinci Kümede Görüşme Yapılan Eğitim Müziği Bestecileri

Besteciler
Salih Aydoğan
Sefai Acay
Yakup Kıvrak

Üçüncü kümenin evrenini ise, TRT'nin düzenlemiş olduğu Popüler Çocuk Yarışmaları için beste yapmış ve besteleriyle birincilik ödülü almış besteciler oluşturmaktadır. İlki 1990 yılında gerçekleşen yarışma, daha sonra 1993, 1995, 1998, 2000, 2002, 2004, 2007, 2009, 2011 ve 2013 yıllarında gerçekleşmiştir. 1993-2007 yılları arasında gerçekleşen yarışmalarda birincilik ödülü alan beste ve besteciler ile ilgili bilgilere Serap Selamet'e (2009) ait olan *TRT Popüler Çocuk Şarkılarının Okul Müzik Eğitiminde Kullanımı* adlı yüksek lisans tezinden ulaşılmış ve bu tarihler arasında birincilik ödülü alan besteci ve söz yazarları, Tablo 3.2.5.'te verilmiştir.

Tablo 3.2.5. : 1993-2007 Yılları Arasında Gerçekleşen TRT Popüler Çocuk Şarkıları Yarışmalarında Birinci Olan Besteciler ve Söz Yazarları

Besteci - Söz Yazarı	Şarkı	Yıl
İbrahim Hakkı Korhan- Serap Korhan	Küçük Çevreciler	1990
İbrahim Hakkı Korhan- Serap Korhan	Savaşlar Olmasa	1993
Nedim Yıldız	İstiyorum	1995
Yakup Kıvrak	Kırma Fidanı	1998
Nedim Yıldız	Düşlerimiz	2000
Nedim Yıldız	Sevgi	2002
Yavuz Durak	Mavi Gezen	2004
Yavuz Durak	Tik Tak	2007

Bu tabloya göre, araştırmada üçüncü kümeyi oluşturan TRT tarafından düzenlenen çocuk şarkıları yarışmalarında ödül almış besteciler, Tablo 3.2.6.'da verilmiştir.

Tablo 3.2.6. : TRT Tarafından Düzenlenen Çocuk Şarkıları Yarışmalarında Ödül Almış Besteciler (3. Küme)

Besteciler
İbrahim Hakkı Korhan
Nedim Yıldız
Yakup Kıvrak
Yavuz Durak

Bu bestecilerden Yakup Kıvrak, ikinci kümede görüşme yapılan besteciler arasında yer almaktadır. İbrahim Hakkı Korhan ile ilgili hiçbir bilgiye ulaşılamamış olup, Yavuz Durak ve Nedim Yıldız ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir (Bkz. Tablo 3.2.7.)

Tablo 3.2.7. : Üçüncü Kümede Görüşme Yapılan Eğitim Müziği Bestecileri

Besteciler
Nedim Yıldız
Yavuz Durak

Sonuç olarak, araştırma evrenini temsil eden besteciler arasından küme örnekleme yöntemi belirlenmiş örnekleme grubu 3 kümede toplanarak sınıflandırılmış ve bu kümeler altında adı geçen besteciler arasından toplam 7 besteci ile görüşme yapılmıştır (Bkz. Tablo3.2.8.).

Tablo 3.2.8. : Görüşme Yapılan Eğitim Müziği Bestecileri

Besteciler	Bestecilerin Yer Aldığı Kümeler
Ali Hoca	1.Küme
Muammer Sun	1.Küme
Salih Aydoğan	2.Küme
Sefai Acay	2.Küme
Yakup Kıvrak	2.Küme
Nedim Yıldız	3.Küme
Yavuz Durak	3.Küme

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada, öncelikle literatür taraması yapılarak alana yönelik bir alt yapı oluşturulmuştur. Yapılan ön çalışma doğrultusunda, eğitim müziği alanına ilişkin eğitim müziği bestecilerinin görüşlerini almak amacıyla, “Eğitim Müziği Bestecilerinin Değerlendirmeleriyle Eğitim Müziği Alanı Görüşme Formu” hazırlanmıştır (Bkz. Ek-3).

Araştırmanın alt problemleri doğrultusunda oluşturulan görüşme formu, eğitim müziği kavramı, eğitim müziğinin genel durumu ve sorunları, eğitim müziği besteleri ve besteciliği, eğitim müziğinin iyileştirilmesine yönelik önerilere ilişkin bilgi almayı amaçlayan dört bölümden oluşmaktadır.

Kavram ile ilgili bölümde, kavramın çeşitli kullanımları ve hangi kavramın kullanılması gerektiği; durum ve sorunların ele alındığı bölümde, mevcut şarkı dağarının değerlendirilmesi, okullarda kullanılan kitaplarda yer alan şarkıların değerlendirilmesi, bestecilerin farklı uygulamalara bakışı; besteler ve bestecilik ile ilgili bölümde, mevcut bestelerin müzikal açıdan değerlendirilmesi ve bestecilerin bestecilik anlayışları ve son olarak da öneriler bölümünde, alanın iyileştirilmesine yönelik önerilere ilişkin görüşlere yer verilmektedir.

3.4. Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Araştırma verileri görüşme yöntemiyle elde edilmiştir. Toplam 7 besteci ile görüşme yapılmış; 5’i ile yüz yüze görüşülmüş, diğer 2 besteci ile ise, elektronik posta aracılığıyla iletişim kurulmuştur. Görüşme yapılan 7 besteciye B1, B2, B3 vb. şeklinde kodlar verilmiştir. Verilerin çözümleme aşamasında da her besteciye ait ilgili kodlar kullanılmış ve veriler okuyucuya bu kodlar ile sunulmuştur.

Araştırma sırasında elde edilen veriler, amacı “birbirine benzeyen verileri, belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamak” olan içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Yıldırım ve Şimşek’e (2011) ait *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* adlı kitapta, araştırmanın temelini oluşturan kuram ya da kavramsal çerçevenin olduğu durumlarda, veriler toplanmadan önce bir kod listesi çıkarmanın mümkün olduğuna değinilmektedir. Bu bilgiler ışığında, bestecilere yöneltilen görüşme soruları, alt

problemlerde yer alan konu başlıklarına göre sınıflandırılmış ve elde edilen verilerin çözümünden önce içerik analizi için gereken kod listesi oluşturulmuştur (Tablo 3.4.1.).

Elde edilen veriler, araştırmanın Bulgular ve Yorum bölümünde, bu tema ve kod listesi ile aynı başlıklar altında çözümlenmiş ve yorumlanmıştır.

Tablo 3.4.1. : İçerik Analizi İçin Tema ve Kod Listesi

TEMA VE KOD LİSTESİ	
1. Kavram	
2. Durum ve Sorunlar	
2.1. müzik eğitimi ders kitapları	
2.2. genel şarkı dağarı	
2.2.1. genel şarkı dağarının yeterliği	
2.2.2. genel şarkı dağarının çeşitli kriterlere göre değerlendirilmesi	
2.2.3. farklı kademelerde aynı şarkıların kullanılması	
2.3. müzik türleri	
2.3.1. müzik derslerinde kullanılan müzik türlerinin dağılımı	
2.3.2. Türk müziği örneklerinin müzik eğitimi içinde kullanılması	
2.3.3. popüler tarzda yapılmış eğitim müziği besteleri	
3. Besteler ve Bestecilik	
3.1. besteler	
3.1.1. şarkıların işlevselliği	
3.1.2. şarkıların müzikal niteliğe sahip olabilmesi için olması gereken özellikler	
3.1.3. TRT Çocuk Şarkıları Yarışmalarında ortaya çıkan besteler	
3.2. bestecilik	
3.2.1. besteleme sürecinde dikkat edilen hususlar	
3.2.2. besteciliğin yanında olması gereken bilgi ve beceriler	
3.2.3. bestelerde tercih edilen müzik türleri	
3.2.4. mesleki anlamda bestecilik	
4. Öneriler	
4.1. kişilere düşen görevler	
4.2. kurum ve kuruluşlara düşen görevler	

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde, bestecilerden alınan cevaplar doğrultusunda oluşturulan bulgular, bestecilere yöneltilen sorular çerçevesinde oluşturulmuş kodlar altında incelenmiş ve içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Bu bölümde, her bir alt problem ayrı başlık altında incelenmiş ve ilgili alt problemin altında yer alan kodlar, alt başlıklar halinde sunularak kendi içlerinde yorumlanmıştır.

4.1. Eğitim Müziği Kavramına İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırma süresince eğitim müziği olarak ifade edilen kavram ile ilgili olarak literatürde ve günlük hayatta oldukça farklı kullanımlar olduğu görülmüştür. Bunlar arasında eğitim müziği, okul müziği, eğitici müzik, Türk okul müziği, çocuk müziği, çocuk şarkıları dağarcığı, okul şarkıları vb. kavramlar yer almaktadır. Bestecilere bu kavramların hepsinin aynı şeyi ifade edip etmediği, kendilerinin bu kavramlardan hangisini kullanmayı tercih ettikleri ve neden o kavramı kullandıkları soruları yöneltilmiştir.

Bestecilerin temel müzik eğitiminde kullanılan şarkıları ifade etmek amacıyla 'eğitim müziği', 'Türk eğitim müziği', 'Türk okul müziği', 'çocuk müziği' ve 'dağar/dağarcık' kavramlarını kullandıkları ortaya çıkmıştır. Bu kavramlar arasında en çok tercih edilen kavramın ise, eğitim müziği kavramı olduğu görülmüştür. (Bkz. Tablo 4.1.1.)

Tablo 4.1.1. : Eğitim Müziği Bestecilerinin, Eğitim Müziği Kavramı İçin/Yerine Tercih Ettikleri ve Kullandıkları Kavramlar

Besteci	Kavram
B1	Eğitim müziği
B2	Eğitim müziği
B3	Dağar/Dağarcık
B4	Çocuk müziği
B5	Eğitim müziği
B6	Türk eğitim müziği
B7	Türk okul müziği

Eğitim müziği kavramını kullanan besteciler, kavramın geniş kapsamlı bir ifade gücünün olduğunu belirtmiş ve kavram için aşağıdaki tanımlamaları yapmışlardır:

Müzik eğitiminin içindeki materyaller, kullanılan sözlü, sözsüz müziklerin hepsi eğitim müziği olarak adlandırılır. [B2]

Eğitim müziği, farklı farklı kategorize edilebilir. Farklı düzeylere göre farklı bir eğitim müziği; mesleki ve genel müzik eğitimi için farklı bir eğitim müziği; hobilerini geliştirmek amacıyla eğitim alanlar için farklı bir eğitim müziği ya da okul öncesi için eğitim müziği. [B5]

Yukarıda yer alan iki tanımda da kavram, müzik eğitiminde kullanılan materyaller bakımından değerlendirilmiştir. Birinci tanımda materyallerin çeşitliliği bakımından ele alınan kavram, ikinci tanımda ise, farklı düzeylerde ve farklı amaçlarla gerçekleşen müzik eğitiminde kullanılan materyaller çerçevesinde ele alınmıştır.

Görüşme yapılan besteciler arasında kavramı ‘Türk’ sıfatı ile kullanmayı tercih eden 2 besteci yer almıştır. Bestecilerden biri ‘Türk Eğitim Müziği’ kavramını kullanmayı tercih ederken, bir diğeri ise ‘Türk okul müziği’ kavramını kullandığını belirtmiştir. Bestecilerin konuyla ilgili görüşleri aşağıda verilmiştir:

Ezgisi yabancı, sözleri Türkçe olan şarkılardan oluşan *aktarma şarkılar*; Türk okul müziği bağdarlarının yarattığı, kaynağını başka toplumların müziklerinden alan okul şarkılarından oluşan *öykünme şarkılar*; yüzyıllar boyunca halk tarafından söylenip, halkın beğenisinin ve zamanın süzgecinden geçirerek yaşattığı ve her şeyiyle halka ait olan *halk türküleri* ve Türk bağdarlarının yarattığı, kaynağını halk müziğimizden alan okul şarkılarından oluşan *Türk okul şarkıları*, Türk okul müziğini oluşturan 4 temeldir. [B7]

Görüşme yapılan bestecilerden biri dağar ya da dağarcık kavramının kullanıldığını belirtmiş ve görüşlerini aşağıdaki gibi ifade etmiştir:

Böyle bir durumda kavram aramak ya da kavramlaştırma çabasında olmak, durumu-eylemi ya da düşünceyi ifade etme güçlüğünden kaynaklanır. Eğer, anlatılmak istenen eğitimde kullanılan müzik eserlerinin tamamı ise, bunun için zaten dağar ya da dağarcık sözcüğü vardır. Ama bu, eğitimde kullanılan eserlerin ne oldukları konusunda açıklayıcı değildir. Örneğin bir çalgı için yazılmış etüt her zaman bir etüt olarak kalacaktır. Onu başka amaçla kullandığınızda niteliğini değiştiremezsiniz. “Hangi kavram” yerine “bir kavrama gerek var mı” diye düşünmek gerekir. [B3]

Dağar/dağarcık kavramlarını, müzik eğitiminde kullanılan materyallerin tümünü ifade etmek için kullanan ve bu kavramların geneli anlattığını belirten besteci, materyaller içerisinde birbirinden farklı amaçlarla kullanılan ögeler için zaten farklı kavramların bulunduğunu ve bu kavramlar için herhangi bir kavram arayışına girmenin gerekli olmadığını belirtmiştir.

Bestecilerden bir diğeri, olguyu ifade etmek için okul şarkıları ya da çocuk şarkıları kavramlarını kullandığını, özellikle çocuk şarkıları kavramının daha uygun olduğunu belirtmiştir.

Bence “eğitim müziği” kavramı genel bir tabir, hepsini içine alan. Ama ben bunu daha çok okul şarkısı ya da çocuk şarkısı diye sınırlandırıyorum. Çünkü sonuçta eğitim müziği deyince işin içine başka boyutlar da giriyor, enstrümantal müzik de giriyor, dans da giriyor, oyun da giriyor, müzikal tiyatro da giriyor. Dolayısıyla bunların içinde genel bir kavram olarak eğitim müziğini kullanıyoruz. Ama onun içinde okul şarkısı ya da eğitim müziği şarkıları ya da çocuk şarkısı kullanıyoruz. Zaten bu konuda da Türkiye’de yapılan ulusal anlamdaki yarışmaların isimleri okul şarkıları ya da çocuk şarkıları beste yarışması şeklinde olduğu için, bence çocuk şarkıları çok daha yalın ve natürel bir kavram. [B4]

Sonuç olarak, temel müzik eğitiminde kullanılan şarkıları ifade etmek için kullanılan kavramların, besteciler içinde de çeşitlilik gösterdiği görülmüş ve 5 ayrı kavram (eğitim müziği, çocuk müziği, dağar/dağarcık, Türk eğitim müziği, Türk okul müziği) kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Geniş kapsamlı bir ifade gücü olduğu için, bestecilerin çoğunun “eğitim müziği” kavramını kullandığı ve bazı bestecilerin de kullandıkları kavramlar önünde ‘Türk’ sıfatını kullanmayı tercih ettikleri görülmüştür. Bu araştırmada da, daha kapsamlı bir ifade gücü olduğu düşüncesiyle, “eğitim müziği” kavramının kullanılması uygun görülmüş ve araştırma boyunca “eğitim müziği” kavramı kullanılmıştır.

4.2. Eğitim Müziğinin Durumu ve Sorunlarına İlişkin Bulgular ve Yorum

Eğitim müziğinin genel durumu ve sorunları ile ilgili olarak bestecilere 8 soru yöneltilmiş ve bu temaya ilişkin olarak 3 adet kod belirlenmiştir. Bu kodlar, *müzik eğitimi ders kitapları*, *genel şarkı dağarı* ve *müzik türleri* başlıkları altında sunulmuştur.

4.2.1. Müzik Eğitimi Ders Kitapları

Bu başlık altında, bestecilerin şu anda birinci kademedeki kullanılan mevcut müzik eğitimi ders kitaplarına ilişkin görüşleri ve kitaplar ile ilgili değerlendirmeleri yer almaktadır.

Besteciler, günümüzde kullanılan kitapların çağdaş ve akılcı olmaktan uzak olduğunu ve amaca yönelik olmadığını ifade etmişlerdir.

Maalesef yöntemler benim düşüncelerime göre hiç çağdaş değil, akılcı değil, hiç beklentilere yanıt verecek biçimde değil. O bakımdan da müzik eğitimi kitaplarında ele alınan konular, öğretilmek istenen konular, maalesef 90'lı yıllardan sonra asıl amacından uzaklaştı. Ondan önceki yıllarda, 90'lı yıllara kadar iyi-kötü bir şekilde geliyordu. [B2]

Önceki yıllarda kullanılan kitaplar ile ilgili olarak da benzer sıkıntıların olduğunu belirten bir bestecinin görüşleri ise aşağıdaki gibidir:

İlköğretim okullarımız için çeşitli yazarlarca ve çağdaş eğitim metotlarından uzak yaklaşımlarla hazırlanmış, her biri diğerinin neredeyse aynı olan, bilimsel ve dizgisel yanlışlarla dolu çok sayıda müzik ders kitabı... Lütfen herhangi birini bulup şöyle bir sayfalarını karıştırın. Çok sayıda bilgi ve ifade yanlışıyla karşılaşmanız muhtemeldir. Bu kitaplar da öğrencilere aldırılır ama sayfaları genellikle açılmaz. [B6]

Bestecilerin müzik eğitimi ders kitapları ile ilgili dile getirdikleri sorunlardan bir diğeri ise, ders kitaplarının yazım ve yazdırılma yöntemleri olmuştur.

Okullardaki müzik eğitiminin yoldan çıkmasına sebep olan şey, işi bilen insanların değil, bilmeyen insanların, müzik eğitimi içinde olmayan insanların, devreye girip, şöyle ya da böyle bir şekilde yazdığı kitaplardır. Son yıllarda devlet yazdırıyor tek kitap ve okullara gönderiyor, bunlar daha da kötü. Çünkü o kitaplar Talim Terbiye Kurulunda görevlendirilen –rastgele görevlendirilen- müzik öğretmenlerine yazdırılıyor. Onlar da deneyim sahibi olmadıkları için –bence-, yetenekleri bu işe uygun olmadığı için –bence-, bu işe gönül vermedikleri için bugünkü bu kitapları yazıyorlar ve kitaplar çocuklara, okullara dağıtılıyor. Müzik eğitimi bu kitaplarla yapılmaya çalışılıyor. Ama maalesef sonuç, benim anladığım müzik eğitiminden çok farklı. Olumsuz oluyor. [B2]

İlköğretimde kullanılan şarkılar, çocukları doğru yöne kanalize etmek, çocukların yaşamlarında bir temel oluşturmak amacıyla kullanılıyor gibi görünse de, aslında esas amaç burada maddi gelir. ... Kaynak gösterilerek bugüne kadar isim yapmış bestecilerin alıntıları için söyleyecek bir sözüm yok, onlarla ilgili problem yok ama, bu tür kitapların genelde Milli Eğitim Bakanlığının bir kişiye bunu görev olarak vermesi ve o kitaptan çok büyük gelir elde edilmesi problemlerinden dolayı niteliksizlik içerdiği, geçmiş yıllardan beri sıkça karşılaştığımız bir konu. Bence bu konu Milli Eğitim Bakanlığı tarafından siyasi görüş veya ikili ilişkiler bağlamında değil, Türkiye’de bu konuda isim yapmış kişiler tarafından oluşan kurul tarafından gerçekleştirilmeli. [B4]

Bu görüşlerin yanı sıra, besteciler, ders kitapları içinde eğitim müziği olarak kullanılabilir özellikte olan, nitelikli örnek eserlerin yer almadığını ifade etmişlerdir.

Bir Edebiyat veya Türkçe kitabını açın. Yaşar Kemal’den başlar, Nazım Hikmet ile devam eder, Hüseyin Rahmi Gürpınar’dır vs. Türkiye’de Türk Edebiyatına ilişkin kimler geldi geçtiyse hepsine ilişkin parçalar, fıkralar, öyküler vb. birçok şeyler vardır. Müzik ders kitabını açıyorsunuz, hiç duymadığınız bilmediğiniz birisinin bestesiyle karşılaşıyorsunuz. Ne prozodi konusunda bir bilgiye sahip, ne bir şarkıda estetik kurgu nasıl geliştirilir, nasıl oluşturulur onu biliyor. Şarkının sözlerine bakıyorsunuz bir kere o sözler bestelemeye değer bir şey değil. Bence çok kötü bir noktadayız bu anlamda. Hiç bu konuda ne yazık ki güzel şeyler söyleyemiyorum. [B5]

Besteciler tüm bunların yanı sıra, kitaplarda yer alan şarkıların amaca uygun olarak seçilmediğini, teknik ve estetik açıdan uygun olmadığını ve bazı şarkıların düzey olarak çocuklar için zor olduğunu ifade etmişlerdir.

“Müzik kitaplarındaki şarkılar nelerdir?” diye irdelendiğinde de, hiç birbirleriyle bağlantısı olmayan, konu bağlantısı olmayan şeyler. Rastgele ondan bir tane, bundan bir tane, benden bir tane vs. Yani rastgele alınıyor ama niye alınıyor o şarkılar, hangi amaçla alınıyor onlar belli değil. Öğrencinin müziği öğrenmesinde basamak basamak gelişmesini sağlayacak şarkılar değil. O bakımdan da güzel bulmuyorum. [B2]

Eğer değişmediyse iki yıl önce bir meslektaşımın yüksek lisans çalışması sırasında ilköğretimdeki kitapları incelemiştik. O inceleme öğretim süreçleri ve yöntemleriyle ilgiliydi lakin yer alan şarkılar da, uygunsuzluğu da dikkatimi çekmişti. En göze çarpan uygunsuzluk ses alanları ve güçlük düzeyleriyle ilgiliydi. [B3]

Genel olarak besteciler, kullanılmakta olan müzik eğitimi ders kitaplarının yazım ve yazdırılma yöntemleri ile ilgili sıkıntıların olduğunu ve buna bağlı olarak da kitaplarda birtakım sorunların mevcut olduğunu belirtmişlerdir. Kitap yazmak için oluşturulan komisyonlarda görevlendirilen kişilerin eğitim müziği alanında daha az deneyime sahip kişiler olduğunu belirten besteciler, kitap yazmak için görevlendirilen kişilerin, alana katkısı olan ve alanda uzman kişilerden oluşması gerektiğini dile

getirmişlerdir. Besteciler ayrıca, geçtiğimiz senelerde yazılan kitaplarda da bilimsel ve dizgisel bakımdan birçok yanlışlık bulunduğunu belirtmişler; şu an mevcut ders kitaplarında bulunan bazı şarkıların öğrencinin düzeyine uygun olmadığını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte teknik ve estetik açıdan da uygun olmayan eserlerin kitaplarda yer aldığını ve geçmişten günümüze kadar uzanan zamanda bestelenmiş iyi örneklerin kitaplarda bulunması gerekirken bulunmadığını belirten besteciler, seçilen şarkıların amaca uygun olarak seçilmediğini ve öğretilmek istenen konuyla bağlantılı olmadığını belirtmişlerdir.

4.2.2. Genel Şarkı Dağarı

Genel şarkı dağarı ile ilgili olarak bestecilere yöneltilen sorular doğrultusunda 3 adet kod belirlenmiştir. Bu kodlar *genel şarkı dağarının yeterliği, genel şarkı dağarının çeşitli kriterlere göre değerlendirilmesi, farklı kademelerde aynı şarkıların kullanılması* olarak belirlenmiştir.

4.2.2.1. Genel Şarkı Dağarının Yeterliği

Bestecilerin birçoğu, müzik eğitiminde kullanılan mevcut genel şarkı dağarının yeterli olduğunu belirtmiş, fakat mevcut şarkıların fiilen kullanılmaları ile ilgili sıkıntıların bulunduğunu ifade etmişlerdir.

Bestecilerden biri [B7], yeterli sayıda şarkı bulunduğunu, bu şarkıların yeterince kullanılmadığını, bu durumun müzik öğretmeninin dağarcığı bilmiyor olmasından ya da biliyorsa da derste kullanmıyor olmasından kaynaklı olabileceğini ifade etmiştir. Besteci aynı zamanda müzik dersleri için ayrılan ders saatinin de yetersiz olduğunu, bunun da şarkıların kullanılmıyor/kullanılamıyor olmasında etken olabileceğini belirtmiştir.

Çok sayıda şarkı var. Güzel şarkılar da var. Aktarma, öykünme yahut kaynağını geleneksel müzikten alan Türk okul şarkıları var çok miktarda. Ama bunlar kullanılıyor mu okulda? Yani müzik öğretmeni bunları biliyor mu, öğrencilerine öğretiyor mu? Hemen beraberindeki soru da şu: Müzik dersinin süresi yeterli mi ki öğretmen yapsın? Yani öğretmene, ders saatine, müfredata bağlı. Yeterli şarkı var. Daha da olmalı tabi. Her zaman besteciler yeni şarkılar yazmalı. Ama bugün ben mevcut olanın eğitim müziği alanına yansıdığını sanmıyorum. [B7]

Yeterli, hatta çok sayıda şarkı olduğunu belirten bir başka besteci, şarkıların basımı, kullanıcılara ulaşımı ve şarkıların uygulamaları ile ilgili zorlukların bulunduğunu belirterek, konuyla ilgili görüşlerini şöyle dile getirmiştir:

Bu ülkede tahminden çok çocuk şarkısı yazıldığını söyleyebilirim. Bu şarkıları, basma ve edinme sorunları, uygulama güçlükleri nedeniyle herkesin yararlanabildiğini söylemek kolay değildir. Öyleyse şarkı çok, uygun şarkıya ulaşmak ve uygun şarkıları gereğince seslendirmek zor demek doğru bir saptama olacaktır. [B3]

Şarkı yeterliğinin yanında, uygun şarkıya ulaşma ve şarkıları doğru şekilde seslendirme gücü olduğunu belirten aynı besteci, tüm bunların yanı sıra, çocukların ilgisini çekmek için uygun olmayan şarkıların müzik eğitiminde kullanıldığını dile getirmiştir.

Bir diğer sorun, klasik diye tanımlanan ve çoğu da öykünme ve uyarlama olan şarkılardan popüler kültür şarkı türlerinin çocuklara göre olduğu iddia edilen uygulamalarına kadar hatırı sayılır bir kirlenmeden de söz etmek abartı olmaz. Çocukların ilgisini çekmek pahasına müziğin gerçekliğinden bu kadar uzaklaşarak gündeme getirilen şarkıların işlevleri konusunda derinlemesine değerlendirme yapılmasını da kaçınılmaz bulmaktayım. [B3]

Bir başka besteci de yeterli sayıda şarkı olduğunu belirtmiş, dikkat edilmesi gereken hususun amaca yönelik şarkı kullanımı olması gerektiğini vurgulamıştır.

Yeterli sayıda şarkı var. Benim ortaokul yıllarıma göre bakıldığında bugün gerçekten çok sayıda şarkı oluştu, gelişti. Bence yeterli. Ama önemli olan bunları amacına uygun kullanmak. [B2]

Mevcut şarkı sayısının yeterli olmadığını belirten besteciler de olmuştur. Fakat benzer bir şekilde, bu besteciler de asıl sorunun mevcut şarkıların kullanılmaması olduğunu ifade etmişlerdir.

Şarkı dağarı şu anda yeterli değil ama olan şarkıların da yeterince çocuklar tarafından kullanıldığını, söylenildiğini, yaşadığını, kitaplara girdiğini göremiyorum doğrusu. Aslında keşke olan şarkıları yeterince kullanabilesek, özümseyebilesek, tüketebilesek. O zaman çok anlamlı olur. Çok güzel örneklerimiz var gerçekten. [B5]

Elbette yeterli değil, ama gerekli de değil. Çünkü okullarımızda şarkı söylenmiyor. Okullarımızda çoğunlukla oyunlu-şarkılı-danslı müzik dersleri yerine blok flütlü müzik dersleri yapılıyor. [B6]

Yeni şarkıların bestelenmeye devam edilmesi gerektiğini belirten bir besteci, eski şarkıların mutlaka müzik eğitiminde kullanılması gerektiğini vurgulamış, kültürümüze

ait ortak bir dağarcık oluşturmada bu konunun çok önemli olduğunu dile getirmiştir. “Klasik Eğitim Müziği Dağarcığı” oluşturulmasının gerekli olduğunu belirten besteci görüşlerini aşağıdaki gibi dile getirmiştir:

Bir de şöyle bir şey de var. Ona da çok katılmam. Bazı arkadaşlar çok aceleci. Birtakım eski şarkıları görüyorlar. “Bu şarkıları mı hala söyleteceğiz. Ninem de, babaannem de bu şarkıları söylerdi. Aradan kaç yüz yıl geçti, kaç on yıl geçti hala bu şarkıları mı kullanacağız?” gibi. Bence böyle düşünmemek lazım. Geleneksel kültür, daha doğrusu müzik kültürü kuşakları birbirine bağlayan önemli bir bağ. Her kuşak farklı şarkılar öğrenirse o zaman farklı kuşaklardan iki-üç kişi bir araya geldiğinde ortak bir kültürde, ortak bir paydada buluşamazlar. Bu anlamda Amerikan kültüründen örnek verilir. Babayla çocuğun, anneye kızının ya da neyse yan yana geldiğinde ortak söyleyebilecekleri şarkıların olmadığı iddia edilir. Bu anlamda en ilginç örneğin de Meksikalılara ait olduğu iddia edilir. Baba, oğul ve torun her gittikleri yerde aynı şarkıları birlikte söyleyebilirlermiş. Dolayısıyla bunun kuşakları ne denli birbirine bağladığı anlamında önemli olduğunu düşünüyorum. ...Yeni şarkılar da olmalı ama bazı eski şarkılardan seçilmiş şarkılar da artık klasik eğitim müziği dağarı içinde yer almalı. Biz onlara klasik demeliyiz. O şarkıları herkes, baba, torun vs., herkes söylemeli diye düşünüyorum. [B5]

Şarkıların sayıca fazla gibi görünmesine rağmen, günümüzün ihtiyaçlarına yanıt vermediğini belirten bir diğer besteci, görüşlerini aşağıdaki gibi dile getirmiştir:

Aslında çocuk şarkısı olarak bakarsak yeterli gibi görünüyor. Çünkü çok fazla çalışma yapılmış bu konuda. ... Sayı olarak yeterli gibi görünse de bu konuda çok fazla araştırma yapıp, yeni ürünler ortaya konulması gerekiyor. Çünkü günümüzdeki çocuklar artık eski çocuklar değil. Artık kitle iletişim araçları var. İnternet var, cep telefonu var. Çocuklar artık çocuk şarkısı dinlemiyor. Çocuklar artık büyük şarkılarını dinliyorlar. İçindeki ritimsel öğeler, tarz olarak hip-hop olsun dupstep olsun, güncel bütün ritimleri duymak istiyorlar. Dolayısıyla günümüz çocuklarını Cumhuriyet dönemindeki çocuklar gibi kolayca kandıramıyorsunuz. Dolayısıyla sayı yeterli gibi görünse de sürekli “update” edilmesi gereken bir konudur bu. Buradan yola çıkarsak günümüzde daha fazla ihtiyaç var gibi görünüyor. [B4]

Sonuç olarak mevcut şarkı dağarcığının yeterliği konusunda farklı görüşlere sahip olan besteciler, şarkıların yeterli ya da yetersiz olmalarından öte, esas sorunun mevcut şarkıların müzik eğitiminde kullanılmaması olduğunu belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra, öğretmenin dağarcık bilgisi, müzik ders saatinin yetersizliği, şarkılara ulaşma ve şarkıları uygulama güçlüğü gibi sıkıntıların da olduğunu ifade eden besteciler, nesilden nesile ortak bir kültür oluşturabilmek için mevcut şarkılar içinden iyi örneklerin seçilip “Klasik Eğitim Müziği Dağarcığı” oluşturulması ve çağın ihtiyaçlarına cevap verecek şarkı bestelenmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

4.2.2.2. Genel Şarkı Dağarının Çeşitli Kriterlere Göre Değerlendirilmesi

Bestecilerin mevcut genel şarkı dağarına ilişkin yaş grubu, prozodi, müzikalite, bilişsel düzey, duyuşsal düzey ve çağa uygunluk gibi birtakım kriterler bakımından görüşleri sorulmuş; alınan cevaplar doğrultusunda bestecilerin özellikle yaş grubu ve prozodi konularında çok hassas oldukları görülmüştür. Bu iki kriter dışında da, farklı birtakım görüşlerini dile getiren bestecilerin konuyla ilgili görüşlerinden elde edilen veriler, *yaş grubu*, *prozodi*, ve *diğer* başlıkları altında sunulmuştur.

4.2.2.2.1. Yaş Grubu

Bestecilerden bazıları, farklı yaş grubu için yeterli sayıda şarkı olduğunu, buna rağmen dağarın daha da geliştirilebileceğini, hatta yabancı müziklerin de müzik eğitimi içinde kullanılabileceğini belirtmiştir. Aynı zamanda besteciler, dağarın yaş grubu için yeterli olmasına karşın, müzik eğitiminde kullanılmadığını dile getirmişlerdir:

Her yaş grubuna göre var, yani okul öncesi için de var. İlkokul, ortaokul, lise yaşları için de var. Üniversite gençliği şarkıları da var. Ama dediğim gibi bunların kendi alanına aktarılması lazım. Yani okul öncesi eğitimde kim öğretecek bu şarkıları? İlkokulda, ortaokulda, lisede kim öğretecek? Kime öğretecek? Bu sorun. Bu sorunlar çözülmüş değil. [B7]

Bence yeterli, fakat geliştirilebilir. Yabancı müzikler de kullanılabilir. ... Bence öğretmenin ne yapabildiği, ne yapabileceği önemli. Öğretmen müfredatı uygulama konusunda esnek mi? Öğrenciye müfredatın dışında kendi istediği ve uygun gördüğü şeyleri sunabiliyor mu? [B1]

Dağarın yaş grupları bazında değerlendirildiğinde yeterli olduğunu belirten iki bestecinin vurguladığı bir diğer husus, öğretmen yeterliği ve yaklaşımı olmuştur. Bestecilerden biri, öğretmenin müfredatı uygulama sırasındaki esnekliğini sorgularken; bir diğer besteci ise, her yaş grubu için yeterli sayıda şarkı bulunmasına rağmen, bu şarkıları öğretecek öğretmenin müzik öğretmeni olup olmadığını sorgulamış; hem ülkemizdeki müzik öğretmeni sayısının azlığına, hem de müzik öğretmenin yeterliğine gönderme yapmıştır.

Bestecilerin bir kısmı ise, dağarı öğretim kademelerini göz önünde bulundurarak değerlendirmiştir. İlköğretim kademesi için dağarcığın yeterli olduğunu ifade eden besteciler, okul öncesi için ise, şarkı dağarcığının geliştirilmesi, okul öncesi için çeşitli kurumlar tarafından tanıtımlar, reklamlar yapılarak mevcut şarkıların yayımlanması gerektiğini belirtmişlerdir. Besteciler ek olarak, okul öncesi şarkı dağarcığındaki

yetersizlik sebebiyle, anaokulu öğretmenlerinin eksikliği gidermek adına çeşitli yollara başvurduklarını dile getirmişlerdir.

İlköğretim için yeterli şeyler var. ... Okul öncesi için bence daha çok yapılabilecek şeyler var, ama bunlar yeterli olmayabilir. Yani zaman geçiyor, gelişim oluyor, yeni nesiller yetişiyor. Neler olacak, neler yapılacak iyi düşünmeli ve yapılanlar düzeye uygun olmalı tabi. Okul öncesinin düzeyi nedir, yaş grubu özellikleri nedir, beklentileri nedir, nasıl müzik eğitimi yapılmalıdır, bu konular çok çok önemli bence. Yapılanlar var ama yeni yapılanlar da olmalı. [B2]

Şu andaki şarkıların çok büyük bir kısmı ilköğretim çağı çocuklarına hitap edecek düzeyde. Örneğin anaokulu çocuklarına ilişkin şarkı olmadığı için, anaokullarında çalışan öğretmenler hiçbir müzik eğitimi olmadığı halde bakıyorsunuz şarkılar yapmışlar. Üniteleri neyse o üniteye ilişkin şarkılar uydurmuşlar, yapmışlar. Yaptıkları şarkılardan elle tutulur olanlar da var tabi, ama çok büyük bir kısmı da günü kurtarmaya ilişkin oluşturulmuş şarkılar. Başka bir öğretmen tarafından asla beğenilip söylenmesi mümkün olmayan şarkılar. [B5]

Okul öncesi için çok fazla çalışma yapmak lazım. Okul öncesi için şarkı yok, var ama tanıtımı yapılamamış, reklamı yapılamamış veya kitap olarak basılmadığı için yetersiz görünüyor. Okul öncesi çok önemli bir çağ. ... [B4]

Ortaöğretim kademesinde bulunan çocukların/öğrencilerin yeni bir döneme girdiklerini belirten besteciler, buluş çağı olarak adlandırılan bu dönemde öğrencilerin ilgilerinin farklı konulara ve müzik türlerine kaydığını dile getirmişlerdir. Besteciler, bu duruma bağlı olarak, eğitim müziği ile ilgili taleplerin diğer öğretim kademelerine göre ortaöğretim kademesinde daha az olduğunu, bu sebeple bestecilerin bu yaş aralığı için daha az şarkı bestelediklerini, sonuç olarak da yaş grubu için az sayıda şarkı olduğunu ve bu şarkıların yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Ortaöğretim dediğimiz kurumlarda yaş grubu nedir? 12'den sonraki yaşlar, yani buluş çağı dediğimiz çağ. O yaştaki çocukların okul şarkıları öğrenmeye ilgileri kalmıyor. Bir tek konu kalıyor: "Aşk". Gençlik Çağı başlıyor çünkü. O zaman popüler müzik devreye giriyor. Hafif müzik, günümüz müziği, rock müzik ya da heavy metal vs. Gençler kendileri için ve kendi zevklerine uygun müzik arayışına giriyorlar. Bizim ülkemizde farklı türler de var. Kimi arabesk dinliyor, kimi halk müziği, çok dinleyen olmasa da bir de Türk Sanat Müziği var. ... Ama ortaöğretimde çocuğa ne verilecek. Pek çok müzik eğitimcisinin bana iletmediği şey, ortaöğretim çağı için müzik düşünmüyor musunuz? Benim verdiğim cevap şu oluyor: 'O çağdaki çocuklar bir tek şey biliyor. O yaşa kadar vatan dersin, bayrak dersin, ana baba dersin, doğa dersin. Ama gençlik çağında konu aşktır.' Ben besteledim, onu düşünmedim. Bu konuda piyasada haddinden fazla örnek var. Orada duraklıyoruz. [B2]

Lise gençliği için de aynı şekilde büyük bir boşluk olduğunu söyleyebiliriz. Bir repertuar istatistiği koyacak olursak, örneğin lise gençliğinde %100 olması gereken bardağın şu anda yalnız %10'unun, %20'sinin dolu olduğunu da asla iddia edemiyorum. %10-15 olsun. Bu kadar az şarkı var gençlik için. Gençlik şarkıları konusunda çok çok büyük açmazımız var. Ama tabi bu bir arz talep konusu

içeriyor. Siz şarkı yapıyorsunuz. Şarkıların da kullanılmasını beklersiniz, arzu edersiniz tabii. Yaptığımız şarkılar hiçbir yerde kullanılmıyorsa istediğiniz kadar çok güzel şarkılar yapın. Bir şey ifade etmiyor. Dolayısıyla şarkı yapan insanlar kırılıyorlar, içlerine dönüyorlar, içlerine kapanıyorlar vs. Önümüzdeki yıllar için böyle müjdeli bir haber yok çevremden gördüğüm kadarıyla. Gençlik herhalde ne yazık ki daha şarkısız olmaya devam edecek gibi düşünüyorum. [B5]

Gençlik çağı şarkı dağarını arttırmak için en son 2001 yılında bir çalışma yapıldığını belirten bir başka besteci, diğer besteciler gibi bu alanda bir çalışma yapılmadığını ve alan ile ilgili büyük bir boşluk olduğunu belirtmiştir.

Örneğin, en son 2001 yılında Kültür Bakanlığı bir gençlik şarkıları yarışması yapmıştı. En son yapılan çalışma o. 2001 yılından 2013 yılına kadar belki basılmış şarkı olabilir –yanlış bilgi vermeyeyim ama sanırım yok-. Bu konuda özendirme amacıyla açılmış bir yarışma da yok. Gençlik çok önemli. Gençlik, artık ergenliğe ve yetişkin aşamasında olan insanların doğru yere gitmesine ve doğru müziğe kanalize edilmesi için çok önemli bir çağ. Ama tamamen boş bir alan bence. [B4]

Aynı besteci dağarın geliştirilmesi için çeşitli kurumların konuya el atması gerektiğini belirtmiş; kitap, CD basımı veya yarışma düzenlemenin dağara katkı sağlayacağını dile getirmiştir.

Kültür Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, TRT, üniversiteler olabilir, eğitim ile ilgili tüm kurumların bu işe el atması lazım. Ya bir kitap çalışmasıdır, ya bir araştırmadır, ya da tüm ürünlerini bir araya getirip kitap çıkarmak, CD çıkarmak olabilir ya da yarışma olabilir. Bu konuda en iyi özendiricilik yarışma olabilir. [B4]

Bestecilerden biri, mevcut şarkı dağarının öğretim kademelerine göre sınıflandırılması gerektiğini belirtmiş, müzik eğitimi gerçekleştirilirken yaş grubu konusunda hassas ve düşünerek hareket edilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Her yaş grubu dediğinizde, insanların eğitim sürecinde belirli kategorilere ayrılmakta olduğunuzu anlarız. Örneğin ilköğretim, ortaokul, okulöncesi gibi okul örgütlenmeleri de bunu ifade etmektedir. Bu, bu kadar net ve kesin iken, dağarcığın buna göre belirlenmemesi düşündürücüdür. Bu yapılmalıdır. Yapılırken de sadece ses alanları, tartım yapıları veya tonaliteleri ile sınırlandırılmamalı. Her yaş grubunun psikolojik, edebi, zihinsel vb. düzeyleri öne konmalı ve ona göre şarkılar yazılmalı veya repertuar oluşturulmalı. Örneğin okulöncesi eğitiminde İstiklal Marşını öğretmenin yeri neresidir. O çağda çocuklar bunu öğrenmezse vatandaşlık bilinci oluşmaz mı? Veya dil gelişiminin belirli evresinde olan bir çocuk için soyut olarak sevgiden bahseden ve onu tumturaklı sözler ile yücelten şarkılar yazılır. Yine örneğin, dünyadaki savaşları çocuklar mı çıkarmakta ki, çocuklar mı savaş halinde ki, onlara habire savaşın kötü olduğunu söyler dururuz. [B3]

Sonuç olarak besteciler, yaş grubu bazında değerlendirildiğinde, dağarın ilköğretim kademesi için yeterli; fakat okul öncesi ve ortaöğretim kademeleri için yetersiz olduğunu ve ihtiyaçlar doğrultusunda geliştirilmesi gerektiğini ifade

etmişlerdir. Çeşitli kurumların bu konuda girişimlerde bulunması gerektiğini dile getiren besteciler, kitap, CD basımı ve yarışmalar düzenlemenin dağara katkı sağlayacağını belirtmişlerdir.

4.2.2.2.2. Prozodi

Besteciler, prozodi konusunun çok önemli olduğunu, ancak mevcut dağar içinde prozodi açısından birçok hatalı şarkı bulunduğunu ve bu şarkıların artık dilimize yerleştiğini ve halen kullanılmaya devam edildiğini aşağıdaki ifadelerle belirtmişlerdir.

Prozodik açıdan söylemeye devam ettiğimiz ve söylediğimiz birçok hatalı eser var.” [B1]

Prozodi açısından çok şarkı kötü, söz ve müzik birbirine uygun değil. [B7]

Hala eser, şarkı besteleyenlerin çoğunun ağzından çıkan sözcüklerin anlamları ve seslendirilmeleri konusunda sağır olduklarını düşünmekteyim. “Prozodi diye bir bilim var” diyerek şarkı yazan ama yazdığı her şeyin bildiği sandığının aksine yanlış olan çok uzman var bu ülkede. [B3]

Besteciler, bir şarkının prozodik olarak doğru olabilmesi için şarkının konuşur gibi söylenmesi ve buna uygun bestelenmesi gerektiğini belirtmişler, ancak böyle olduğu takdirde şarkıların çocuğun yaşamında yer alabileceğini dile getirmişlerdir.

Şarkı konuşur gibi söylenmeli. Şarkıyı sözlerinden dolayı zor öğrenmemeli. Sözler ile müzik uyumluysa çocuk onu özümüyor ve günlük yaşamına katabiliyor. Zaten hedef de o. Çocuk öğrendiği şarkıları günlük yaşamında kullanabilmeli ve başkalarıyla paylaşabilmeli. [B2]

Prozodik açıdan bir şarkının doğru olabilmesi için kelimelerin içinde gizli melodileri de yakalamak gerektiğini belirten bir besteci, müzik üzerine sözleri yerleştirmenin ve şiir üzerine müziği bestelemenin de problem yaratabileceğini dile getirmiştir.

Prozodi konusunun da günümüzde daha iyi yerleştiğini ve daha iyi anlaşıldığını düşünsem de, halen tam oturmamış, konuşur gibi şarkı söyleme tekniğinin hala günümüzde tam yerini bulmamış olduğunu düşünüyorum. Genelde bestelere baktığım zaman, bestelerin müziğe söz şeklinde yapıldığını görüyorum. Müziğin yapısına sözleri uydurmaya çalıştığımız zaman prozodiyi mümkün değil yapamazsınız. Çünkü prozodik yapı, sadece kelimenin günlük hayatta kullanılış tartımıyla değil, aynı zamanda her kelimenin içinde bir melodi saklı olması ve her kelimenin o melodisini ezgide yansıtmak gerekliliğinden doğan çok karmaşık bir konu gibi görünmesi yüzünden problemleri bir konu. Prozodi konusu sadece ezgiye söz yazılmasından da kaynaklanmıyor. Şiirin bestelenmesinden de kaynaklanıyor.

İki yöntem de çok yanlış bence. Bir de şöyle bir durum var tabi sipariş üzerine yapılan bestelerde yapacak bir şey yok. Size şiir gönderilir, bestelemek zorundasınızdır. Bu tür durumlarda ben şiiri değiştirerek yapmak zorunda kalıyorum -tabi şairin iznini alarak-. Günümüzde şöyle bir problem de var. Artık popüler kültürde, baktığınız zaman ezgilerin değil de, sözlerin çok daha önemli olduğunu görüyorsunuz. Sözler sesleri esir almış durumda. Bence söz kadar, seslerin armonik yapısı içindeki ezgilerin önemi büyük. Günümüzdeki bestecilerin buna çokça ağırlık vermesi gerekiyor diye düşünüyorum. [B4]

Sonuç olarak besteciler, prozodik açıdan hatalı birçok şarkının dilimize yerleştiğini ve kullanılmaya devam ettiğini belirtmişlerdir. Besteciler, prozodik açıdan doğru bir şarkı için sözlerin içindeki melodiye dikkat edilmesi ve sözleri müzik içine konuşur gibi yerleştirmek gerektiğini ifade etmişlerdir.

4.2.2.2.3. Diğer

Bestecilerin, mevcut dağarın çeşitli kriterler bazında değerlendirilmesi ile ilgili diğer görüşleri ise aşağıdaki gibidir.

Bestecilerden biri, piyano eşliğinin bir çocuk şarkısı içi olmazsa olmaz olduğunu belirtmiş ve piyano eşiksiz bir şarkının eksik olduğunu, bu konuda hem bestecilere hem de müzik eğitimcilerine çok iş düştüğünü dile getirmiştir.

Bence en önemlisi prozodiyi de geçtim -ki zaten prozodi olması gereken bir şeydir- en önemlisi piyano eşliğidir. Siz bir çocuk şarkısı yazıp onu eşiksiz bırakıyor ve şarkıyı sadece tek bir parti altında sözler olarak düşünüyorsanız, bence -belki biraz ağır olacak ama- bestecinin müzisyenliğini sorgulamak gerekir. ... Neden piyano? Piyano çok iyi bir eşlik sazı. Ben eşiksiz çocuk şarkısı kabul edemiyorum şahsen. ... Günümüz çocuklarını artık bu tür şarkılarla kandırmak gerçekten zor. ... Çünkü çocukların nasıl olduğunu biliyoruz. En azından piyano eşliği olması ve besteci kimliği olan kişinin bunu piyano ile desteklemesi şarttır. Bir ezginin ortaya çıkabilmesi için, önemli olan etken armonik yapıdır. Armonik yapı sağlamsa beste güzeldir. Siz kalemi kâğıdı elinize alıp sadece bir ezgi yazıp altına da sözler yazdığımız zaman beste tamamlanmış olmuyor. O yarım bırakılmış bir iştir. ... Birincisi introsu yok. Ses verip girmek zorundasınız veya kulaktan dinletip, -bir nota eğitimi yoksa- ezberletip girmek zorundasınız veya kendiniz bir eşlik üretmek zorundasınız bir eğitimci olarak. ... Dolayısıyla eşiksiz çocuk şarkısı yazmak meselesi, acaba piyano bilmeyen besteciler ve piyano bilmeyen müzik eğitimcilerinin hallerinden memnun olmalarından mı kaynaklanıyor acaba? Besteciler piyano eşiksiz yapsın ki, biz de piyano çalamadığımız için piyano eşiksiz olsun, kimse üzülmesinden mi çıkıyor acaba? Yoksa başka bir şey mi var? ... Besteciler bu konuya çok önem vermeli. Piyano eşiksiz çocuk şarkısını ben kabul edemiyorum. Bunun çıkış noktası da bence bizim hocalarımız olan bestecilerin bu konuda artık nedense, tabi bu sadece piyano eşlik yazmadıkları için değil, belki ticari kaygılarından dolayı sayfa sayısı artacak, fasikül artacak, başka sorunlar da olabilir. Bilemiyorum, yargılamak da istemiyorum. Ama ben özellikle piyano eşliği konusunda zayıf olduğunu düşünüyorum. [B4]

Bestecilerden biri ise, şarkı bestelemeye ve şarkı seçiminde dikkat edilmesi gereken 3 özellikten bahsetmiş; prozodinin yanında, ezginin melodik yapısı ve ses genişliğinin önemli olduğunu vurgulamıştır.

3 önemli konu var. Prozodi, ezginin melodik yapısı, ses genişliği. [B2]

Bir diğer besteci, çeşitli kriterler açısından dağarı değerlendirebilmek için ortak bir şarkı dağarının bulunması gerektiğini belirtmiş, fakat böyle bir dağarın olmadığını dile getirmiştir.

Bu soruyu yanıtlayabilmek için bilimsel kurullarca çeşitli yaş grupları için oluşturulmuş ortaklaşa bir şarkı dağarcığımızın olması gerekiyor. Böyle ortak bir dağarcığımız yok ki. Besteci şarkılarını yazar, bastırır, müzik öğretmenine ulaştırabilirse şarkılar kullanılır. Çok iyileri de var çok kötüler de. [B6]

Sonuç olarak besteciler, dağarı çeşitli kriterler bazında değerlendirirken, özellikle yaş grubu ve prozodi konularına değinmişler; bunların yanı sıra, şarkıları piyano eşliği, ezgi yapısı ve ses genişliği açılarından da değerlendirmişler ve bu unsurların şarkılarda nasıl yer almaları gerektiğine dair açıklamalarda bulunmuşlardır. Besteciler özellikle yaş grubu ve prozodi konularında ortak görüş bildirirlerken, bazı noktalarda birbirlerinden ayrılarak şarkıların “olmazsa olmaz” diye nitelendirilebilecek özellikleri konusunda birbirlerinden ayrılmışlardır. Bir besteci piyano eşiksiz bir çocuk şarkısı düşünemeyeceğini belirtirken; başka bir besteci ise, ezginin melodik yapısının önemli olduğunu vurgulamıştır. Bir diğer besteci ise, tüm bestecilerden farklı bir görüş bildirerek, şarkıları çeşitli kriterler açısından değerlendirmek için bilimsel kurullarca oluşturulmuş bir şarkı dağarımız olması gerektiğini dile getirmiştir.

4.2.2.3. Farklı Kademelerde Aynı Şarkıların Kullanılması

Gerek müzik eğitimi ders kitaplarında, gerekse ders kitabı kapsamı dışındaki müzik eğitimi kitaplarında yer alan şarkı dağarı incelendiğinde, farklı yaş gruplarında aynı şarkıların kullanıldığı görülmüştür. Bestecilere bunun neden kaynaklanıyor olabileceği ve bu durumu nasıl değerlendirdikleri sorulmuştur.

Besteciler, eğer içerdiği anlam ve ses aralığı gibi çeşitli kriterler açısından da uygunsa, şarkıların farklı kademelerde, sınıflarda, aşamalarda, farklı konuları öğretmek amacıyla kullanılabilirliğini belirtmişlerdir.

Bu tür şeylere tanık oldum ben de. Bir şarkı bestelenmişse değişik amaçlarla, değişik yaş grupları için kullanılabilir. Eğer şarkıyı kulaktan öğretiyorsanız, bir tekerleme niteliğinde olan bir örnek olarak: “Bir köpeğim var hav hav hav / Beni çağırır, beni çağırır”. Bu şarkı mesela anaokullarında öğretilir. İlkokullarda da öğretilir. Çocuk daha önce öğrenmediyse eğer 1., 2., 3., 4. sınıflarda da. Şimdiki programda ne var bilmiyorum ama daha önceki programlarda nota öğretimi vardı. Nota öğretiminde bu şarkı kullanılabilir. Dört sestten oluşuyor. La-sol-fa-mi. Kolay öğrenilebilir. Söz ile müziğin uyumu da var. Ezgisel yapısı da iyi. Eğitsel boyutu da var. Öyleyse bu hem sözleriyle ele alınabilir, hem de notaları öğretmek amacıyla kullanılabilir. Yani amaç iyi belirlenmeli. [B2]

Bence uygundur. Hiçbir sorun yok. Sadece şunlara bakmak gerekir. Birinci sınıftaki çocuk ile son sınıftaki çocuğun ses ‘register’ı bellidir. O şarkı iki sınıfa da ses ‘register’ı olarak uyuyorsa, söyletebilirsiniz. Niye söyletebilirsiniz diyorum? Çünkü çocuklar artık daha büyük ölçekli şarkılar dinliyorlar. TV’den dinliyorlar, internette indiriyorlar ve artık çocuklar için zorluk eskisi kadar değil. Ama şuna da bakmak lazım: Son sınıf için üretiliyse bu şarkı, siz 1. sınıfa söyletiyorsanız; içindeki sözel öğeleri anlayacak durumdaysa söyletilmeli, ses sınırı düzgünse söyletilmeli. Tartımsal olarak da 1. sınıfların bilebileceği tartımlar varsa söyletebilirsiniz. Öğeler uyuyorsa her şarkı herkese söyletebilir. [B4]

...şarkı iki tarafta da kullanılabilir özellikte olur. Mesela “Gel bize katıl bize”. Bunu ilkokulda da, ortaokulda da öğretebilirsiniz. Yani hem şarkının uygunluğu söz konusu ilkokula, ortaokula; hem öğretmenin onu kullanması. Öğretmenin neye göre seçtiği önemli. Öğretmenin kriterleri olmalı. [B7]

Besteciler, bu durumun öğretmenden kaynaklı olabileceğini belirtmişler, öğretmenin mesleki yeterliğinin çok önemli olduğunu vurgulamışlardır.

Öğretmen az biliyorsa ilkokulda da ortaokulda da aynı şarkıyı öğretir. ... En azından 50 – 60 tane şarkı öğretmenin ezberinde olmalı. Müzik öğretmeni olarak mezun olup, bir okula gittiği zaman orada hemen gittiği gün birkaç şarkı öğretebilmeli çocuklara ki “hah öğretmenimiz biliyor bu işi” desin çocuklar da. Müzik öğretmene okula gittiği zaman ne lazım? O çok önemli. Şarkı öğretecek. Sesi eğitilmiş ve bir sürü şarkıyı öğrenmiş olacak. Gerekirse onların notalarını sözlerini yazacak kadar da iyi bilmesi lazım. [B7]

Bunun en büyük nedeni repertuvar seçenlerin yetersizliği. Öğretmenler tembel, ellerinde var olanla yetinmiyorlar. Aramıyorlar uğraşmak istemiyorlar. Üretmiyorlar. Ve belki de böyle donanımlı yetiştirilmiyorlar kim bilir?! [B3]

Besteciler öğretmen faktörünün yanı sıra, bu durumun Milli Eğitim Bakanlığının uygulamalarından da kaynaklandığını belirtmişlerdir.

Çocuk anaokulunda öğrendiği bir şarkıyı lisede de öğreniyor, lisede de onu söylüyor. Böyle bir şey olmaması gerekir. Milli Eğitim Bakanlığında müzik öğretmenlerinden oluşan bir kurum olması gerekir. Orada sürekli 3 tane görevli müzik öğretmeni olmalı ve bu 3 öğretmenin görevi bütün bunları kategorize etmek olmalı. Anaokulunda hangi şarkılar, ilkokulda hangi şarkılar söylenir? Bu şarkılar seçilmeli, özellikleri, ses alanları içerdiği şeyler test edilmeli. Daha sonra anaokullarından dönüt alınmalı, bu şarkılar çocuklar tarafından sevilir mi

sevilmiyor mu diye. Sevilmeyenler elenmeli ve yeni şarkılar istenmeli, beklenmeli. Müzik öğretmenleri için şarkılar bestelettirilmeli. Bütün Türkiye'deki müzik öğretmenlerine: “bu yıl anaokulları için şu özelliklerde şarkılar istiyoruz.” Bestecilerden değil, bunu besteciler belki yapamayabilir. Yani hareketli, canlı bir şekilde bunun sürmesi gerekir: Gençlik şarkıları, koro şarkıları, çalgı için dağarcıklar. Milli Eğitim Bakanlığındaki bu 3 öğretmen işinden başını alamamalı. O kadar çok meşgul olmalı. Burada bu işin uzmanı olarak 3 tane müzik öğretmeni sürekli görev almalı. Onları geliştirmeli, yetiştirmeli. Onlar yüksek lisanslarını bu alanda yapmalı, doktoralarını yapmalı. Bakanlığın bu konuda tek bir öğretmene görev vermemesi çok ilginç bir şey. Bu konu çok hassas bir konu ne yazık ki gördüğümüz gibi. [B5]

Müfredat hazırlamak çok kolay bir iş değil. Müfredatı kimin hazırladığı önemli. Şarkıları kimin seçtiği, o şarkıların niye seçildiği ve daha bilmediğimiz birçok faktör olabilir. Hazırlanan müfredat uygulandıktan sonra mutlaka dönüt alınmalı. Yine öğretmene çok iş düştüğünü düşünüyorum bu konuda da. [B1]

Çocuk şarkısı hangi yaşta, hangi amaç için kullanılıyor? Bu iyi sınırlandırılmalı. Ama yazılan kitaplarda ne yapıyorlar? 1. sınıfa koyuyorlar, 4. sınıfa yine aynı şarkıyı koyuyorlar. Niye? Belli değil. Bu da kitapları yazanların yeterli olmadığını göstergesi. [B2]

Besteci [B2], daha önce farklı kademelerde aynı şarkıların farklı amaçlarla kullanılabilceğini belirtmiştir. Yukarıdaki açıklamasında da yine şarkının kullanılış amacına vurgu yaparak, bazen şarkıların, amaçların iyi belirlenmeden kullanıldığına dikkat çekmiş ve konuyla ilgili olarak kitap yazarlarını eleştirmiştir.

Sonuç olarak besteciler, farklı kademelerde aynı şarkıların kullanılmasının şarkı yetersizliğinden, öğretmenin şarkı seçimi, öğrencilerin talepleri ve kitap yazarlarının şarkı seçimlerinden kaynaklanıyor olabileceğini belirtirken; bazı şarkıların farklı amaçlarla farklı kademelerde kullanılabilceğini de dile getirmişlerdir. Kitaplarda yer alan/alacak olan şarkıların seçiminin uzman kişiler tarafından gerçekleştirilmesi gerektiğini belirten besteciler, şarkı seçim sürecinin önemli bir süreç olduğunu ve okullarda yapılan uygulamalardan dönütler alınması gerektiğini vurgulamışlardır.

4.2.3. Müzik Türleri

Müzik türleri başlığı altında bestecilere yöneltilen sorulardan alınan cevaplar doğrultusunda 3 adet kod belirlenmiştir. Bu kodlar *müzik derslerinde kullanılan müzik türlerinin ağırlığı, Türk müziği ses örneklerinin müzik eğitimi içinde kullanılması ve popüler tarzda yapılmış eğitim müziği besteleri* olarak belirlenmiştir.

4.2.3.1. Müzik Derslerinde Kullanılan Müzik Türlerinin Dağılımı

Bestecilere, okullarda verilen müzik derslerinde kullanılan şarkılarda, müzik türlerinin (tonal müzik, modal müzik, halk müziği eserleri, sanat müziği eserleri, dünya müziği, popüler müzik vb.), dağılımının nasıl olması gerektiği sorusu yöneltilmiştir.

Besteciler, müzik türü ayrımı gözetmeksizin, farklı müzik türlerinden iyi örneklerin ve hangi tür olursa olsun çocuğa uygun müziklerin müzik eğitimi içinde yer alması gerektiğini belirtmişler, fakat bu yapılırken sıralı ve aşamalı bir yol izlemek gerektiğini dile getirmişlerdir.

Hepsi kullanılmalı, çocuk hepsi hakkında fikir sahibi olmalı. Tonal müzik daha ağırlıklı olabilir. Ama mutlaka hepsi öğrenciye anlatılmalı ve dinletilmeli. Böyle yapıldığında çocuk hiçbir müziğe karşı ön yargılı olmaz. Bunların gerekliliğine inanır. [B1]

Yelpazeyi çok geniş tutmak lazım. Ama bunu yaparken sıralı ve aşamalı bir eğitim gözetmemiz gerekiyor. Basitten karmaşığa giden bir yöntem seçmek çok doğal bir yöntem olacaktır. ... Okul şarkıları tonal olarak verildikten sonra, makamsal örneklerle geçip, daha sonra dünya müziklerine geçilebilir. Dünya müziklerindeki örnekleri sadece batı müziği olarak sınırlandırmıyorum. Ben müzik öğretmenliği yaptığım dönemlerde Çin müziği bile öğretiyordum pentatonik. Ama bunları bölüm bölüm yapmak lazım. Mesela Sanat Müziğimiz var. Sanat Müziğini de bir şekilde çocuklara vermenin mantığı bence doğru olacaktır. Ama bence hepsini ayrı verip, daha sonra hepsini bunların birer bütün olduğunu ve tüm kültürlerin sonuçta müzikte birleştiklerini; bunun ortak bir dil olduğunu çocuklara vermek gerekir. Mesela çocuğa şunu bile söyleyebilirsiniz. Do-mi aralığı bizim için uyumlu bir aralık iken, Çinlilere göre uyumsuz bir aralıktır. Bunu da vermek gerekir. Dolayısıyla perspektifi geniş tutmak, sıralı ve aşamalı gitmek, bölüm bölüm verdikten sonra hepsini bir araya getirmek çok daha iyi bir yöntem olabilir diye düşünüyorum. [B4]

Müziğin kültürleri birleştirmede ortak bir dil olduğunu belirten besteciler, önemli olanın çocuk için müzik olduğunu, ayırım yapmaksızın iyi müzik örneklerinin çocuğa verilmesi gerektiğini vurgulamışlardır.

Böyle bir ayırım tamamen yanlıştır. Bunun yerine dili iyi kullanan her türlü şarkı geçerlidir. 5/8 lik ölçüde yazılmış majör tonda bir şarkıyı hangi kategoriye koymak gerekecektir. Müziğin evi barkı yurdu yuvası olmaz. İnsandan çıkar insana gider müzik. Onu bir dükkândan ya da çantadan alıp bir bavula koyamazsınız. Ya da cebinizde taşıyamazsınız. “İyi müzik” peşinde olmak gerekir. Çocukları böyle kategorilerle cendereye sokmak insanlık suçudur. [B3]

Bunları yüzdelenmek mümkün değil. Ya da belki soru yanlış. “Çocuk şarkıları”, “çocuk müziği” diye bir kategori koyarsanız diğerlerine gerek kalmaz. [B6]

Tüm müzik türlerinin müzik eğitimi içinde yer alması gerektiğini, farklı müzik türlerinin kullanımının ortam ve çevre gibi değişkenler açısından ele alındığında müzik eğitiminin amaçlarına yönelik iyi sonuçlar verdiğini belirten bir besteci, görüşlerini şu şekilde belirtmiştir:

Bunların hepsi harmanlanmalı. Aktarma şarkılar, öykünme şarkılar. Hit olan çocuk şarkıları hep kullanılacaktır zaten. Eğitim müziği bestecilerimizin unutulmaz eserleri hep yaşayacaktır. Halk müziği, sanat müziği de olacak tabii. Ortam, çevre uygunsa öğretilmeli. Çevreden- evrene ilkesi benimsenmeli. ... Eğer ezgiler çocuğun düzeyine uygunsa, ortam uygunsa, öğretilmesinde sakınca yok. Popüler şarkılar da aynı şekilde. Okulda öğretilecek türler diye ayırmaya gerek yok. Müzik eğitimi açısından belli bir amaca hizmet edebilecekse kullanılabilir. [B2]

Bestecilerden bir diğeri ise, geleneksel ve çağdaş kültürümüze ait müziklerin dağılımının yarı yarıya olması gerektiğini belirtmiştir. Bir başka besteci, halk müziği temelli okul şarkılarının yanı sıra, aktarma ve öykünme şarkıların da müzik eğitiminde yer alması gerektiğini dile getirmiş; çocuklara uygun, farklı müzik türlerine ait örneklerin de öğretmen tarafından öğrenciye dinletilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

%50-%50 olmalı. %50 geleneksel kültürümüzün, %50 de çağdaş kültürümüze ilişkin örnekler olmalı. Geleneksel müziğimize ilişkin şeyler de ikiye bölünmeli. Halk Müziğimiz ve Sanat Müziğimiz için %25- %25 diye bölünebilir. Çağdaş müzik de başta içinde çağdaş okul müziği olmak üzere, diğer ülke müziklerine ilişkin örnekler, popüler kültürün örnekleri, caz müziğe ilişkin örnekler gibi. Bunlar çoğaltılabilir ve de geleneksel müziğimizin günümüzdeki özgünleştirilmiş hali de aynı şekilde bu çağdaş müzik kategorisi içinde verilebilir diye düşünüyorum. [B5]

Halk müziği temelli çağdaş müzik, okul müziği adı üstünde, bunlarla beraber aktarma, öykünme şarkılar da eğitimde olmalıdır. Ama ... şarkı söylemek esas olmalı, müzik dinlemek esas olmalı. ... Öğretmen bu işleri yapabilecek birikimde olmalı. Yani şarkı öğretebilmeli, müzik dinletebilmeli, çocukların yaşına göre müzik dinletmeli. Çocuğa senfoni dinletemezsiniz. Niye? Küçük yaşlarda çocuk konsantrasyonu uzun değildir. Kısadır. Onun için kısacık güzel müzikler. Piyano için olabilir, orkestra için olabilir, var öyle müzikler. Öğretmen ararsa bulabilir. Derste müzik dinleme, şarkı söyleme olmalı, bir de temelde halk müziği olmalı diye düşünüyorum. [B7]

Sonuç olarak, besteciler müzik türleri konusunda ayırım gözetmeksizin, müzik derslerinde iyi müzik örneklerine yer verilmesi gerektiğini belirtirken, özellikle geleneksel ve çağdaş kültürümüze ait müzik örneklerine, geleneksel kültürümüzden esinlenen çağdaş müzik örneklerine, aktarma ve öykünme şarkılara ve bunların yanı sıra, caz, pop ve benzeri müzik türlerine de yer verilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

4.2.3.2. Türk Müziği Örneklerinin Müzik Eğitimi İçinde Kullanılması

Türk müziği makamsal ses sisteminin, tampere edilmiş sisteme göre farklılıklar taşıdığı bilinmektedir. Bestecilere Türk müziğine ait örneklerin müzik eğitimine ne boyutta dâhil edilmesi gerektiği sorusu yöneltilmiştir.

Türk müziğinin müzik eğitimine dâhil edilmesi gerektiğini, Türk müziğini müzik eğitimi dışında tutmanın öğrencinin ilerideki müzikal yaşamı için gerçekçi olmadığını belirten bir besteci, görüşlerini aşağıdaki gibi dile getirmiştir:

Bu anlamda başlangıçta bundan birkaç yıl öncesine kadar farklı düşünürdüm. Herkesin tampere bir çalgıyla, çalgılarla eğitimlerini almalarını ve böyle sürmesini bekledim. Bir taraftan bizim beklentilerimiz gerçekleşmedi, diğer taraftan da böyle olması durumunda halkın eğitim bittikten sonra kendilerine yepyeni bir sayfa açtığını ve bu defteri kapattığını gördük. Dolayısıyla böyle olmamalı. Okulda öğrenilenler ve yaşamda karşılaşılanlar mutlaka bir şekilde örtüşmeli, bir noktada buluşmalı. Doğduğumuzdan itibaren zaten makamsal çevrenin içinde büyüyörüz. Sabahtan akşama kadar her biri ayrı makamda 5 vakit ezan dinliyoruz. Dolayısıyla bu ses sistemine zaten yabancı değiliz. Ezan dışında da makamsal müziğin içinde yaşıyoruz. Ne kadar istemeseniz de bu müzik sizi bir şekilde etrafınızdan sarıyor sarmalıyor. Dolayısıyla bu müzikteki komaların arındırılması ne yazık ki mümkün olmayabilir, bu, gerçekte bağdaşmayabilir. Bence hepsi bir arada yürütülebilir. Daha önce, bu seslerin gençlerin kulaklarını bozabileceğini iddia ederdik. Ama insan o kadar inanılmaz bir yaratık, her türlü şeye açık, her türlü zorluğu hemen algılamaya açık. Dolayısıyla bir sınır koymak mümkün olmayabilir. Hepsi bir arada yürütülmeli. [B5]

Bu görüşün yanında bestecilerin birçoğu, Türk müziğine ait şarkıların ve makamların çocuklar için uygun olmadığını ve bu müziğe ait şarkıların müzik eğitiminde yer almaması gerektiğini, fakat sadece tadımlık birkaç şarkı öğretilebileceğini belirtmişlerdir.

Türk müziği ifadesinden anlatılmak istenen Divan Müziği ya da Türk Sanat Müziği diye adlandırdığımız tür ise, yanıtım kestirmeden olacak: “Hiç dâhil edilmemelidir”. İçinde çocuk beğenisine ve düzeyine uygun bir tek örnek bile bulamazsınız çünkü. [B6]

İlkokulda makamsal sistemi veremezsiniz. Çünkü ihtiyaç yoktur. Biz zaten o kültürden geliyoruz. Bizim ninnilerimiz bile makamsal. ... Bir de makamlarımız neşeli makamlar değil hüzünlü makamlardır. Neşeli olanlar çok az. Bizim kültürümüzde acı vardır. Küçük çocuklara makamsal şarkılar öğretip onları demoralize etmek yerine, bence tonal yazılmış çok güzel çocuk şarkıları var. Doğa, dünya, çiçek, böcek varken, çocukların beyinlerinin en taze olduğu zamanlarda makamsal şarkılarla onları neden hüzünlü hale getirelim! ... Küçük çocuklara bir örnek olarak, tat olarak, bir iki parça belki söyletilebilir. Belli bir yaştan sonra, bu bilinçli hale getirilmek üzere teorisi kurulabilir üzerine. Ama dediğim gibi teorisi yok. Bunu fazla kuramazsınız zaten. [B4]

Bestecilerin bir kısmı ise, basit makamlardan alınan, çocukların düzeyine uygun söz ve müzikal yapıya sahip şarkıların müzik eğitimine dâhil edilebileceğini; çocukların söyleyemeyeceği şarkıların da dinletilerek çocuklara Türk müziği kültürü edindirilebileceği/edindirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca konu ile ilgili olarak, öğretmenin Türk müziği konusunda mutlaka bilgi sahibi olması gerektiğini belirten bestecilerin görüşleri aşağıdaki gibidir:

O konu çok geniş bir konu ve benim de üzerinde önemle durduğum bir konu. Geleneksel yapıdaki, bizim Türk Sanat Müziği dediğimiz, Geleneksel Türk Müziği veya Tarihi Türk Müziği. Bir sürü adı var. Binlerce, on binlerce örneği var. Bunların arasından okulda öğretilebilecek olanlar var mıdır? Çok titizlikle incelemek lazım. Çok boyutlu amaca hizmet edebilecekse alınmalı ve öğretilmeli. Ama kalkıp da mesela “Ateşi suzanı figan / Yaktı şu canımı”. Bu Türk Sanat Müziği’nde çok eski bir şarkı. Osmanlıca. Bunu okulda öğreteceğim diye uğraşmanın bir anlamı yok. Öğretemezsiniz çünkü. Öğretilemez. Onu bırakacağız. Müzik eğitimi dışında kalsın. ... Türk Sanat Müziği’nin o kuramsal yapısının verilmesine karşıyım. Daha popüler, günümüze yakın olan sözlü müzik örnekleri verilebilir. Ama peşrev, saz semaisi gibi türlerin neler olduğundan bahsedilip, dinletilebilir. Sonra da eğer düzey uygunsa, müzik okullarında teknik düzey yeterliyse bu örnekler çalınabilir. [B2]

Öğretmen konu ile ilgili bilgili olmalı, mutlaka yetkin olmalı. Ama bazı eserler ne müzikal yapısı, ne de sözleri itibariyle, çocuğun seviyesine uygun.. Bu bakımdan özenle seçilmiş eserler çocuklara dinletilebilir. Basit makamlardan bazı parçalar söyletilebilir ki söyletiliyor da. Zaten onlar da müfredatta var diye düşünüyorum. [B1]

Bir besteci ise, Sanat Müziği’ne ait eserlerden uygun örneklerin, öğrenciye sadece dinletilerek verilmesi gerektiğini; ses sistemi ve düzey açısından Sanat Müziği’nin çocukların söylemesi açısından uygun olmadığını belirtmiştir.

Çocukların müzik eğitimi söz konusu olduğuna göre, müzik de çocukların yaşamına girecek bir şey olmalı. Yani söyleyebilmeli, çalabilmeli çocuk. Klasik Türk Musikisi’nin tüm eserlerini çocukların düzeyine uygun bulmuyorum. Tabi koma sesler de bununla ilgili. ... Ama Klasik Türk Musikisinin ağır eserlerinin eğitimde işe yarayacağını sanmıyorum. Başka bir şey yapılabilir. Klasik Türk Musikisinin örnek eserlerinden bir liste yapılırsa çok güzel bir şarkı, çok güzel bir saz eseri çocuklara dinletilebilir. Müzik dinlerken sadece Mozart dinletmek değil, Mozart da dinlet, Haydn da dinlet, yahut Türk bestecilerinden birini de dinlet. Klasik Türk Musikisinden ya da halk müziğinden en iyi icraları ver. Bu anlamda Klasik Türk Musikisi’nin ve halk müziğinin de eğitimde yeri var tabiki. Ama söylemek konusunda çocukların ses ‘register’leri müsait değil. Temiz söylemek mümkün değil. Sözleri açısından hiç de eğitimle ilgili olmayan şeyler var. O açıdan dinleme aracı olarak Klasik Türk Musiki ve halk müziği mutlaka yer almalı diyorum. [B7]

Türk müziği ses sisteminin uygulanabilir hale getirilmesi gerektiğini belirten bestecilerden biri, bu müziği öğrenciye aktarırken tampere sistemi kullanmanın uygun olabileceğini ifade etmiştir.

Bu konu yıllardır tartışılmakta ve kısır döngü sürdürülmekte. Geleneksel sistem eğitim açısından uygulanabilir değil. Aksini görmedim. Bu yüzden dizisel olarak, metrik olarak ve estetik olarak bu sistemin uygulanabilir hale gelmesi şart. Bunun için de yapılan çalışma ve öneriler var. Öncelikle tampere olarak dizilerden yararlanmak en kestirme yol. Estetik olarak bestecileri eğitsel verilerle yönlendirerek serbest bırakmak yeterli olacaktır. [B3]

Sonuç olarak bestecilerin, Türk Sanat Müziği'nin müzik eğitimindeki yeri ile ilgili çeşitli görüşlere sahip oldukları görülmüştür. Besteciler arasında en fazla benimsenen görüşlerden biri, Türk Sanat Müziği'nin sözel ve müzikal yapısının çocuklar için çok uygun olmadığı, fakat titizlikle seçilecek örneklerin çocuklara dinletilebileceği ve bazı örneklerin söylenilebileceği olmuştur. Müzik eğitimi içinde Türk Sanat Müziği'nin yer alması ile ilgili olarak zıt görüşlere de sahip olan besteciler, Türk Sanat Müziği ses sisteminin uygulanabilir hale getirilmesi gerektiğini dile getirmişlerdir.

4.2.3.3. Popüler Tarzda Yapılmış Eğitim Müziği Besteleri

Son yıllarda bilgisayar, televizyon, radyo, müzik çalarların vb. araçların kullanımının artmasıyla ve gelişen teknolojiyle beraber çocukların da müziğe ulaşımının kolaylaştığı ve özellikle popüler müziklerin çocukların müzikal yaşamında büyük bir payı olduğu görülmektedir. Örneğin, Barış Manço'nun da çocukların ilgisini çeken tarzda şarkıları olduğu bilinmektedir. Bu duruma bağlı olarak, bestecilere müzik eğitimi içinde popüler türdeki şarkıların kullanılmasına nasıl baktıkları, kendi bestelerinde popüler unsurlara veya şarkılara yer verip vermedikleri soruları yöneltilmiştir.

Bestecilerden biri, popüler tarzda güzel örneklerin olduğunu, fakat okul müziğinin popüler müzikten farklı olduğunu, okul müziğinin amaçlarının farklı olduğunu belirtmiş ve bu anlamda ikisinin karıştırılmaması gerektiğini dile getirmiştir.

Ben eğitim müziği alanını, popüler müzik alanından farklı görüyorum. Çocuk günlük yaşamda radyoda, televizyonda Klasik Türk Müziği de duyuyor, halk müziği de duyuyor. Tabi bol bol da hafif müzik. Niye? Çünkü bütün TV'ler, radyolar, CD'ler bol bol hafif müzik yayınlıyorlar. Çocuklar da ister istemez bunu öğreniyorlar. Eğitim müziği parçaları var. Çok güzel de olsa yeterince

yayınlanmıyorlar. O yüzden çocukların günlük yaşamına girmiyor. Eğitim müziği parçasını hafif müzik gibi yapmayı da ben anlamıyorum. Hafif müzik kendi alanında çok güzel eserler yapıyor. Eğitim müziği de kendi alanında çok güzel eserler yapmalı, eğitim müziği alanında da yapılmalı. Onlar da mümkünse yayınlanmalı. Yani türleri birbirine karıştırmanın doğru olduğunu sanmıyorum. Bir iki tane belki yapılabilir ama artık bundan sonra bütün okul şarkılarını popüler müzik tarzında yazmanın bir anlamı yok. ... Bence karıştırmamak lazım. Eğlence müziği eğlence müziğinde kalsın. Eğitim müziği de kendi işini yapacak şekilde, ama iyi örneklerle bestelenmeye ve icra edilmeye devam edilsin diye düşünüyorum. [B7]

Besteci, kitle iletişim araçları tarafından popüler tarzdaki örneklerle yer verildiğini, eğitim müziğine ait örneklerle yer verilmediğini belirtmiş; yer verildiği takdirde çocuğun hayatında eğitim müziği örneklerinin de var olacağını ifade etmiştir.

Popüler tarzda bestelenen şarkıların da, müzik eğitimi amaçlarından uzaklaştığını ve yozlaşmaya yüz tuttuğunu ifade eden bir diğer besteci de, yapılması gerekenin çocukları iyi sanat örnekleriyle buluşturmak olduğunu belirtmiştir.

Şu anda her yerden ve açıdan popüler kültür ile çevrelenmiş durumdayız. Bu yüzden bu yönde çocuklar için fazladan bir çabaya gerek yok. Aksine onları temiz bir sanat ortamına kavuşturmak için çalışmak gerekiyor. TRT Popüler Çocuk Şarkıları, adında yıllarca direndi ve geldiğimiz noktada tıkanı. Aynı stil ne dediğini bilmeyen sese ve çalgı kümelerine dönüştü şarkılar. Besteciler bir önceki örneği izleyerek bu konuyu iyice doruğa çıkardılar. Ben de TRT’de seslendirilen çocuklar için şarkılar besteledim. Hep söylemek isteneni anlamaya çalışarak çocuklardan asla uzaklaşmadan yazmaya çalıştım. Bunların bazılarını seçtiler, bazılarını popüler bulmadılar. Oysa besteci böyle kaygıyla şarkı yazmamalı. Doğal olarak repertuvara giren şarkılar işleve yanıt vermekten uzaklaştı. [B3]

Bestecilerin bazıları ise, belli koşullarda ve belli amaçlar doğrultusunda popüler müzik örneklerine yer verilmesi gerektiğini belirtmiş ve görüşlerini aşağıdaki gibi dile getirmişlerdir:

Çocuk düzeyi ve beğenisine uygun olursa sıcak bakarım. Bu tür şarkılarım var ve çok büyük keyifle söylüyorlar. Barış Manço’nun “Arkadaşım Eşşek” şarkısı bir çocuk şarkısı klasiğidir günümüzde. Üç-dört yaşından itibaren her çocuğumuz bir şekilde öğrenir, keyifle dinler ve söyler. [B6]

Çocuğun ilgisini çekiyorsa, seslendiriyorlar zaten. Okulda öğretilmesinde sakınca yoksa, öğretilir. Ama dediğim gibi amaçlar belirlenerek öğretilir. Edebiyattan örnek verildiğinde, bir şiirde, mesela Nazım Hikmet’ten. Mesela Karlı Kayın Ormanı. Bu bir popüler müzik örneği. Güncel müziktir. Bütün çocuklar bunu bilir zaten. Derste bunu öğretebilirsiniz. Bir şiir örneği. Notalarını öğretebilirsiniz. Çalarsınız, söylersiniz. Notalarıyla öğretmek de mümkündür. 1-Sözler, ünlü bir şairimizin şiiri olduğu için öğretilmeli. 2- Halk müziği yapısını yansıttığı için, aksak ölçüye örnek olduğu için öğretilir. 3- Sevdikleri için verilebilir. Bu boyutlarıyla düşünülüp değerlendirildiğinde öğretilir. Yoksa rastgele seçilebilecek birçok şarkı var. Onları almak anlamsız. [B2]

Bestecilerin bir diğeri kısmı ise, popüler müziğin çocuğun hayatında yer ettiğini belirterek müzik eğitimi içinde de bu örneklere yer verilmesi gerektiğini dile getirmişlerdir. Popüler tarzda örnekler yer verilmesinin yanı sıra, eğitim müziği örneklerinin de popüler tarzda seslendirilebileceğini ve çocukların ilgisinin çekilebileceğini belirten bestecilerin görüşleri aşağıdaki gibidir:

Tabii, popüler şarkılar olmalıdır. Besteler yapılmalı ve programa konmalı. Ama yapacak bir kitlemiz yok. Onu yapamıyoruz. Bu yüzden müzik öğretmenleri, popüler şarkıları, müzik kanallarında duydukları şarkıları çocuklara söylüyorlar. Fakat bunu yaratacak besteciler kısıtlı olduğu için, günümüzdeki popüler şarkıları kullanmakta hiçbir sakınca görmüyorum. Mesela Love Me Tender, Hey Jude vs. Çocuğun yelpazesini ne kadar geniş tutarsan o kadar iyi bir toplum elde edersin. Kimseyi kısıtlamamak lazım. Burada eğitimciler çok büyük iş düşüyor. Doğru örneği seçecek olan eğitimciler çünkü. [B4]

Popüler müzik çocuğun hayatında var. Bu yüzden kullanılmalı. Örneğin rap müzik. Prozodi açısından kötü ama ritim unsuru bakımından kullanılabilir. Çocuğa hepsi sunulmalı, öğretilmeli. Çocuk her şeyi bilmeli. Sevmese de, hoşlanmasa da müziğin hayattaki varlığının gerekliliğine inanmalı, müziği anlamalı. [B1]

Aslında böyle düşünmüyordum ama bir taraftan da bu geçirdiğimiz, geçirmekte olduğumuz sürece dönüp baktığımda toplumsal ya da sanatsal gelişmelerin farklı bir noktaya doğru bizi sürüklediğini görüyorum. Popüler kültür çok salgın bir şey. Ne kadar istemeseniz de ya da ne kadar uzakta dursanız sizi sarıp sarmalıyor. Bundan çırpınıp kurtulamıyorsunuz. En azından şöyle bir şeyi çok isterdim doğrusu. Eğitim müziğimizin dağarına geçmiş 20-30 şarkıyı ülkemizin önde gelen birkaç sanatçısına verip, bu şarkıları popüler kültürün özelliklerini içeren öğelerle - ritmsel anlamda baslarıyla, tizleriyle, davuluyla vs.- albenisi biraz daha farklı olan bir şey yapmak. Bu şarkıları popüler tarzda dinleyerek okul müziği ile gerçek yaşamı buluşturmayı çok arzu ederdim. ... Şu şarkının kötü olduğunu kim iddia edebilir. "Biz şen gemicileriz ne hoş gezeriz / Kaptan baba düdük çeker... Çıkarıp çıkarıp çıkarıp çıkararak makara çekeriz." Bu şarkılardan seçilebilecek 15-20 şarkı. Keşke. Ama bunlar okul müziği anlamındaki önerilerim. Tabii özgün şarkılar da olur. Barış Manço olabilir, Kayahan'ın şarkıları olabilir. Başka buna benzer örnekler de var. Niçin olmasın, tabii olabilir. [B5]

Popüler müziğin tabu olarak görüldüğünü, bu yüzden de popüler tarzda şarkı bestelenmediğini, bu tarzda beste yapacak besteci olmadığını, popüler tarzda beste yapabilmek için iyi ve farklı müziklere açık olmak gerektiğini belirten bir bestecinin görüşleri aşağıdaki gibidir:

Popüler unsurları bilmek ve popüler unsurlarla beste yapmak çok zor bir iş. Çünkü bu besteleri yapacak olan kişiler bizleriz, müzik eğitimcileri. Ama maalesef bizler öyle bir şekilde eleştiriyoruz ki, popüler müzik dinlemeyen, klasik müziğin namus olduğu, tabu olduğu, popüler müziğin piyasa müziği olduğu, klasik müzik dinleyenin de akademisyen olduğu dayatmasıyla eğitilen bir yapımız var. Dolayısıyla şu anda bestecilik işine soyunmuş kişilerin çoğunluğunun popüler müzikten haberi yok. ... Popüler unsurları işin içine sokabilmeniz için sizin popüler kültürde yoğrulmuş bir geçmişinizin olması lazım. Caz dinliyor olmanız,

pop, latin, doğu müziğini de dinliyor olmanız lazım. Şu anda Fransa'ya baktığınız zaman, doğu müziğini çok fazla araştırdığımı ve çok ünlü cazcılarının bile doğu müziği makamlarında feyz alarak bestelerini yaptıklarını görebilirsiniz. Bu da yelpazenin açık tutulması gerektiğinin kanıtıdır. [B4]

Sonuç olarak, bestecilerin konuyla ilgili görüşlerinin birbirinden farklı olduğu görölmüştür. Bestecilerin bir kısmı, eğitim müziği alanının popöler müzikten farklı düşünölməsi gerektiğini ve ikisinin karıştırılmaması gerektiğini belirtirken; bir kısmı ise popöler kültürün çocukların hayatında yer ettiğini, popöler unsurlardan uzak durulamadığını ve popöler tarzda bestelenmiş müzik örneklerine de yer verilmesi gerektiğini dile getirmiştir. Popöler müziğe bir tabu olarak bakılması nedeniyle, bu tarzda besteleme çalışmalarının olmadığını ve bestecilerin bu konuda donanımlı olmadığını belirten besteciler, popöler tarzda beste yapabilmek için tüm müzik türlerini iyi bilmek gerektiğini ve iyi bir dinleyici olmanın gerekliliğini dile getirmişlerdir. Bazı besteciler ise, belli koşullarda ve amaçlar iyi belirlendiği takdirde popöler müziklere yer verilebileceğini ifade etmiştir. Bestecilerin, daha çok popöler müziklerin müzik eğitimindeki yeri ile ilgili görüş bildirdikleri, 3 bestecinin ise popöler unsurlar barındıran çocuk şarkıları bestelediği sonucu ortaya çıkmıştır.

4.3. Eğitim Müziğinin Besteleri ve Besteciliğine İlişkin Bulgular ve Yorum

Eğitim müziği besteleri ve besteciliği ile ilgili olarak eğitim müziği bestecilerine 10 soru yöneltilmiş ve temaya ilişkin 2 adet kod belirlenmiştir. Bu kodlar, *besteler ve bestecilik* başlıkları altında sunulmuştur.

4.3.1. Besteler

Eğitim müziği besteleri ile ilgili olarak bestecilere yöneltilen sorular doğrultusunda 3 adet kod belirlenmiştir. Bu kodlar *şarkıların işlevselliği, şarkıların müzikal niteliğe sahip olabilmesi için olması gereken özellikler* ve *TRT Çocuk Şarkıları* olarak belirlenmiştir.

4.3.1.1. Şarkıların İşlevselliği

Bestecilere, müzik dersinde kullanılan şarkıların sadece ders materyali olarak kullanılabilir özellikte mi, yoksa çocuğun günlük yaşantısında da kullanılabilir özellikte mi olması gerektiği sorusu yöneltilmiş ve mevcut dağarı bu anlamda değerlendirmeleri istenmiştir. Aynı zamanda kendi bestelerinde bu konuya nasıl eğildikleri sorulmuştur.

Besteciler, müzik eğitiminde kullanılan şarkıların, mutlaka çocuğun günlük yaşantısına da dâhil olması gerektiğini dile getirmişlerdir.

Okul müziği okul dışında da yaşayabilmeli. Sözleriyle yaşayabilmeli. Ezgisiyle yaşayabilmeli. Hep beraber söylenebilecek olmalı. [B7]

Şarkılarımın hiç birini ders materyali olsun diye yazmadım. Bildiğim kadarıyla çocuğun günlük yaşantısında da kullanılıyorlar. Öyle olmalı zaten. [B6]

Bence bunu ders materyali ya da günlük hayatta kullanılabilir özellikte gibi kısıtlamamak lazım. Müzik insanlar için var. Özellikle çocuk için şarkı besteliyorsan çocuk bunu günlük hayatında kullanabilmeli. Şarkıdan bir şeyler öğrenebilmeli, öğrendiği şeyleri hayatına katabilmeli. Dolayısıyla böyle bir sınırlandırma yapmamalı. “Ben okul için besteliyorum, şöyle yapayım o zaman.” ya da “Günlük hayatta kullanacaklar, o zaman şöyle besteleyeyim.” Böyle bir şey yok. Şarkı her yönüyle çocukların dünyasını içine almalı. Şarkılar, çocuğu doğru yöne, doğru kişi olmaya yönlendiren, içinde bilgiler barındıran, onları mutlu eden, mutlu ederken öğreten şeylerdir. Dolayısıyla şu amaç için yapıyorum, şöyle yapayım gibi düşünülmemeli. [B4]

Bestecilerden biri ise, şarkı bestelerken birçok açıdan titizlikle çalışılması gerektiğini, eğitimde kullanılacak şarkı üretmenin özel bir çaba gerektirdiğini ifade etmiştir.

TRT için çocuk programları yapmıştık 1990’lı yıllarda. O programların her birinde bir çocuk şarkısı yazıp seslendirirdik. Yazdığımız her şarkıyı bir konu hakkında ve eğitimde kullanılсын diye yazardım. Sözleri konusunda alan uzmanlarıyla çalışırdık. ...Yani ders materyali özel bir çaba gerektirir. Ona göre üretilmek ister. [B3]

Bir müzik eğitimcisi olarak beste yaparken, şarkılarda olması gereken kriterlerin kendiliğinden ortaya çıktığını belirten bir besteci, sanat kaygısıyla bestelenen bu şarkıların hem ders materyali olarak kullanılabilir, hem de çocukların günlük yaşamına girebilecek özellikte olduğunu belirtmiştir.

Doğrusu beste yaparken bu durumu göz önünde bulundurmuyorum. Çünkü beste yaparken biraz sanatçı yönünüz ağır basıyor. Biraz eğitimcilikten uzaklaşıyorsunuz. Zaten öyle olması gerekir. Eğitimci gibi şarkı bestelemeye

çalıştığınızda önünüze o kadar çok engel koyuyorsunuz ki. “Öncelikle prozodiye dikkat etmeliyim. Sözler mutlaka bir mesaj vermeli gençlere. İşte şuna da dikkat etmeliyim. Şu, çocukların ses tavanını aşar. Bu söz, kelime dağarına girmemiştir.” gibi. Böyle sınırlar koya koya ortaya bir şey çıkmayabilir. Oysa bir sanatçı bunları düşünmez. Bir şarkı yapar, der ki “Bu şarkıyı kim söylerse söyler, mutlaka alıcısına, kendi hitap ettiği çevresine ulaşır” diye. Bunu düşünür. Ben genellikle böyle yaparım. Zaten aldığım eğitim nedeniyle her ne kadar kopuk da yapıyor olsam bir süre sonra baktığımda çok şeyi gözetmişim dediğim gibi. Kendinden öyle bir kalıp içine girer. Bu kalıp işte mesleki bakış açısından kaynaklanıyor. ...Şarkılara bakıyorsunuz. Bu şarkılar ders materyali olarak kullanılabilir, diğer taraftan da anılarda iz bırakabilecek şarkı olabiliyor. [B5]

Bestecilerden biri ise, mevcut durum ile ilgili bir değerlendirmede bulunmuş; okulda öğrenilen şarkıların tümünün çocuğa her zaman hitap edemediğini, işi bilen insanların beste yapması gerektiğini ifade etmiştir.

Biz de çocukluğumuza dönecek olursak, biz ne kadar söyledik ki okulda öğrendiklerimizi? Hepsi her zaman çok hitap edemiyor çocuğa. Ne yazık ki az bir kısmı kalıyor akılda. Ben bu konuda tecrübenin önemli olduğunu düşünüyorum. Bir de bence işin içinde olan insanlarca beste yapılmalı. [B1]

Bir besteci ise, sadece özel gün ve haftalar için bu tür bir ayrıma gidilebileceğini belirtmiş ve görüşlerini şöyle dile getirmiştir:

Bu soru belki şöyle sorulabilirdi: Özel gün ve haftalar için yapılan besteler, mesela 23 Nisan ya da Bahar Şarkısı şeklinde. Böyle düşünürsek sınırlandırılabilir. Ama çocuk şarkısı deyince, ben genel olarak çocuk düşüncesi, çocuk dünyası yer alır ve o çocuk dünyasının içinde çocuk felsefesi de yatar. [B4]

Sonuç olarak bestecilerin büyük bir çoğunluğu, şarkıların çocuk dünyasına hitap edebilecek özellikte olması ve ders materyali olarak sınırlandırılmaması gerektiğini; fakat şarkıların eğitimde kullanılacak özellikte olması için titizlikle çalışılması gerektiğini dile getirmiştir. Mevcut şarkı dağarının her zaman çocuğa hitap edemediğini belirten besteciler, şarkılar için bu tür bir sınırlamanın sadece özel gün ve haftalar için olabileceğini ifade etmişlerdir.

4.3.1.2. Şarkıların Müzikal Niteliğe Sahip Olabilmesi İçin Olması Gereken Özellikler

Bestecilere, eğitim müziği içinde kullanılan bir şarkının müzikal niteliğe sahip olabilmesi için nelerin gerekli olduğu sorusu yöneltilmiştir.

Besteciler, bestecinin müzisyen kimliğinin ve birikiminin, şarkıların nitelikli olmasını sağlayan en önemli unsurlardan biri olduğunu dile getirmişlerdir.

Öncelikle bestecinin müzisyen olması gerekir. Besteci müzisyen değilse ve bu işe soyunduysa lezzetsiz bir iş çıkacaktır ortaya. [B4]

Bestecinin formasyonu, birikimi ve çalışmadaki titizliği ile ilgili. Çünkü yazma sırasındaki titizlik çok önemli. [B7]

Besteciler, bestecinin şarkılarında bildiğinin en azını kullanması gerektiğini, anlatmak istediğini basit, yalın ve akılda kalıcı bir şekilde karşıya yansıtması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bestecilerden biri [B7], şarkıların kolay okunacak, kulakta kalacak şekilde yazılması gerektiğini, iyi yazarların da bunun için uğraştığını ve böyle yazabilenlerin başarılı olduklarını belirtmiştir. Konuyla ilgili olarak yazar olan bir arkadaşıyla yaşadığı anısını paylaşan besteci, sözlerine şöyle devam etmektedir:

... Bir arkadaş ona dedi ki, “Siz öyle kolay yazı yazıyorsunuz ki ben de yazabilirim sizin yazdığınız gibi, diye düşünüyor insan.” O da dedi ki, “Ah canım sen öyle sanıyorsun. Ben, sen öyle sanasın diye ne kadar çalışıyorum biliyor musun?” Yani kolay okunsun diye uğraşılıyor. Müzikte de güzel olsun diye uğraşmalı. Kolay okunulsun diye, kulakta kalsın diye uğraşılmalı. Böyle şarkıları da hemen öğreniriz, kulakta kalır. [B7]

Diğer bestecilerin de konuyla ilgili görüşleri aşağıdaki gibidir:

Müzikal öğeler içinde baktığımız zaman, bestecinin besteyi yaparken ketum davranması gerekir. Yani bir besteci bildiği her şeyi bir besteye sokarsa, o beste yalınlıktan çıkacaktır ve karmaşık bir hale bürünecektir. Ama anlatmak istediği şeyi en basit öğelerle, en basit seslerle, en basit kelimelerle anlatmalı. Bildiğinin %1’ini bir parçaya sokmalıdır. [B4]

Kolay ve akılda kalıcı ezgi, kolay ve akılda kalıcı, çabuk ezberlenebilen sözler. [B6]

Beste yaparken, düşünülmesi gerekenin dinleyici olması gerektiğini belirten ve bunu “müziksel empati” olarak ifade eden bestecilerden birinin görüşleri ise aşağıdaki gibidir:

Müzikal lezzetten bahsedecek olursak eğer, bestenin empatik düşünceyle bestelenmesi gerekir. Bu da müziksel empati ile olur. Müziksel empati bestecinin besteyi yaparken kendini değil, dinleyecek olan kişileri düşünmesi demektir. Çocuklar için besteliyorsan çocukların dünyasına inmek zorundasın. [B4]

Bir şarkı için armonik olarak en güzel seçeneğin aranıp bulunması ve o seçeneğin kullanılması gerektiğini ve işlenmeye değer bir ezgisel yapı ve formun da önemli olduğunu belirten bestecilerin görüşleri aşağıdaki gibidir:

Armonik yapı olarak bakarsak, o da çok zengin olmalıdır. Majör bir şarkı besteliyorsanız ki bir çocuk şarkısı majör olmalı bence- içinde mutlaka yan dereceler olmalıdır. Bir şarkının birçok armoni seçeneği olmasına rağmen, tek bir güzel armonik seçeneği vardır. O armonik seçenek bulunmalıdır. [B4]

Sağlam bir formu olması gerekir. Ezgisel yapı çok sağlam olmalı. Emek verilmeye işlenmeye eşlik yazılmaya ya da çokslesli hale getirilmeye değer bir ezgisi olmalıdır. Hiç güzel bir ezgisi olmayan bir parça için çok emek vermek anlamsız olur yaşamaz yayılmaz diye düşünüyorum. [B7]

Besteciler tüm bunların yanında, prozodi, çocuğa uygun ses aralığı, nüans ve ifade ile ilgili etkenlerin de şarkıların nitelikli olmasında önemli etken olduğunu belirtmişlerdir.

... üç özelliğe dikkat etmek gerekiyor. Ses sınırı, ezgisel yapı, prozodi. [B2]

Prozodik olarak bakarsak da, sözleri çocuk felsefesiyle, çocuk dolaylı anlatımıyla yapmak gerekir. ...Piyano da mutlaka kullanılmalıdır. [B4]

Nüanslar ve ifade ile ilgili öğelerin yanı sıra, şarkının çocuğa uygun ses aralığında olması önemli. Ayrıca şarkı mutlaka çağa uygun olmalı. [B1]

Sonuç olarak, besteciler şarkıların müzikal açıdan nitelikli olabilmesi için, müzisyen ve birikimli bir besteci, kolay akılda kalıcı ezgi ve sözler, sağlam armonik yapı, form, ezgisel yapı, prozodinin gerekli olduğunu belirtmiş ve ses genişliği, nüans ve ifadeye yönelik etkenlere de dikkat edilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

4.3.1.3. TRT Çocuk Şarkıları Yarışmalarında Ortaya Çıkan Besteler

TRT'nin düzenlemiş olduğu "Popüler Çocuk Şarkıları Yarışması" için bestelenen çocuk şarkılarına müzik eğitiminde veya müzik ders kitaplarında yer verilmediği görülmüştür. Bestecilere bu durumun neden kaynaklanıyor olabileceği sorusu yöneltilmiştir.

Besteciler, bu durumun şarkılara, kitap yazarlarına ya da öğretmene bağlı olabileceğini belirtmiş, TRT'nin kazanan şarkıları sık sık yayınlaması gerektiğini ifade ederek konu ile ilgili görüşlerini aşağıdaki şekilde dile getirmişlerdir:

Onu kitapları yazanlara sormalı. Bir de parçalar güzel olsa zaten dile düşer. Yani TRT'de kazanan şarkılar okul kitaplarında yok. Niye olabilir? Ya şarkı kötüdür, ya öğretmen. Okul kitabını yazan bilmiyordur onu, yahut bildiği halde seçmemiştir. Okulda öğretmen de bilmiyorsa nasıl öğretecek. Basit şeyler. Aslında TRT'nin kazanan şarkıları sık sık yayınlaması lazım. [B7]

Müfredatı oluşturan kişilerin önemli faktör olduğunu düşünüyorum. [B1]

Yine şarkılara ait notaların ve kayıtların yayınlanması gerektiğini belirten bir besteci de görüşlerini şöyle belirtmiştir:

Önceleri TRT çok ketumlu dışarıya nota vermezdi. Yazılanları kendi koroları için saklardı. Sonra ticareten kayıtları satmaya başladı. Sadece bir keresinde yarışma şarkılarının da içinde olduğu (1995) bir kitapçık yayınladı, ama onların da piyano eşlikleri yoktu. Daha sonra eşlikli ve icralı olarak çift CD'li satışlar yaptı. Bunların çoğu da ses alanları ve tonları nedeniyle geniş çocuk kitleleri tarafından kullanılmadı. Basım konusunda zaten büyük problemler var. Basılan kitaplar fotokopi yoluyla çoğaltıldığı sürece yaygın üretim olanaksız. Bu böyle biline. [B3]

Yarışmanın düzenlenme amacının dağarı geliştirmek olabileceğini dile getiren bir besteci ise, konu ile ilgili şunları söylemiştir:

Bu konuyla ilgili olarak önce yarışmaların yapılış amacını bilmek lazım. Dağarcığı geliştirmek olabilir belki. İlle müfredata girecek diye bir şey yok. Birçok şarkı var. [B1]

Bestecilerin çoğu, şarkıların profesyonel çocuk koroları olan TRT Çocuk Koroları için bestelendiğini ve bu sebeple eğitimde kullanılmasının zor olduğunu belirtmişlerdir.

Şarkılar TRT Çocuk Korolarının söyleyebileceği şarkılar. Biraz amaç da o. TRT Çocuk Koroları da yarı profesyonel durumda korolar. Yıllardır eğitim alıyorlar. O şarkılar TRT Çocuk Koroları için yapılmış şarkılar. Bu şarkıları da okul korolarının sınıflardaki öğrencilerin söylemeleri mümkün olmayabiliyor. Dolayısıyla da kitaplara girmiyor. [B5]

Bunların müzik eğitiminde kullanılması aslında zor, çünkü bunlar eğitimli koro için yazılıyor. İçinde popüler unsurlar barındırıyor. Popüler unsurlar barındırması belki bestecinin biraz daha özgür olmasını sağlıyor ve ses sınırı açısından biraz daha geniş olmasını, piyano eşliğinin profesyonel piyanist tarafından çalınacağı için oldukça zor yazılabilmesini sağlıyor. Dolayısıyla eğitim müziğinde kullanılabilmek için aslında zor parçalar. Ama çok kolay kullanılacak parçalar da var tabi. [B4]

Bu yarışmalarda derece alan şarkılar çoğunlukla profesyonel çocuk koroları için ve zorluk düzeyi yüksek oluyorlar. Bu nedenle sınıf derslerinde kullanılamıyorlar. [B6]

Şarkıların zorluk düzeylerine rağmen, popüler tarzda yazıldığı için çocuklar tarafından sevildiğini ve söylenildiğini ifade eden besteciler, dağar içinde popüler tarzda bir boşluk olduğunu belirterek görüşlerini aşağıdaki gibi dile getirmişlerdir.

Örnek vereyim, Tik Tak mesela, zor olmasına rağmen söyletiliyor. Parça re majör. Bir müzik öğretmeni parçanın projesine ulaşamadığı için parçanın devrini düşürerek, si majör kadar indirmiş. Tabi parçanın devri düştüğü için parça yavaşlamış da. Ama o şekilde söyletmişler. Bu konuda o kadar büyük bir çaba var

ki aslında. Tik Tak hip hop bir şarkı. Çocuklar bayılıyorlar. Özellikle solist olmak için birbirlerini yiyorlar. Çünkü kulak da gerektirmiyor, iyi bir ritimsel olduğu için. Solist konusunda bile bir yarış çıkıyor ortaya. Bu da aslında bu konuda büyük bir açlık olduğunu gösteriyor. O yüzden bol bol çalışmamız, yapmamız lazım. [B4]

...kullanılanlar da var. Örneğin, benim dereceye girmiş olan tüm şarkılarım kitaplarda yer almasa bile pek çok okulumuzda kullanılıyor. [B6]

Bu tür organizasyonların yarışma olarak değil, dağarı geliştirmek için yapılabilecek rutin etkinlikler olması gerektiğini ve bu şekilde dağarın geliştirilebileceğini, dağara katkı sağlanabileceğini dile getiren bir besteci konuyla ilgili şunları söylemiştir:

Bunun yarışma olarak değil de, Türkiye'deki bütün müzik öğretmenlerine çeşitli kanallar aracılığıyla duyurularak, ellerindeki şarkıları yollamaları istenmeli. Örneğin, "Herkes elindeki anaokulu şarkılarını göndersin. Şarkı başına şu kadar para vereceğiz" diye. Bu şarkılardan beğenilenleri satın alsınlar. Beğenmediklerini iade etsinler. Üstünde küçük değişiklikler yapma hakkı alsınlar yapan müzik öğretmenlerinden. Dolayısıyla aynı paraya –çok para gidiyor bu yarışmalarda- daha çok şarkı satın alma edinme şansı katlanarak daha fazla zenginleştirme şansı olabilir. Ertesi yıl sonra diyelim ki 1. sınıf şarkıları yapıyoruz. Elinde şarkısı olan arkadaşlarımız varsa göndersinler konusu ne olursa olsun. Biz onları gözden geçireceğiz eleyeceğiz. Olan şarkıları da satın alacağız. Böyle böyle gitseler, ertesi yıllarda 2., 3., 4. sınıflar için yüzlerce şarkı çıkar. O paranın 1/10'una, 1/100'üne. [B5]

Bestecilerin çoğu, TRT şarkılarının, profesyonel çocuk koroları için bestelenmesinden dolayı eğitimde kullanılmalarının zor olduğunu belirtmiştir. Bu zorluk düzeylerine rağmen, bu şarkıların çocuklar tarafından sevildiğini ve söylenildiğini ifade eden besteciler, popüler tarzdaki çocuk şarkıları konusunda alanda boşluk olduğunu dile getirmiş ve bu konuyla ilgili bestecilere çok iş düştüğünü ifade etmişlerdir. Şarkıların eğitimde kullanılmıyor olmasının, kitapları yazarların veya öğretmenlerin şarkıları bilmiyor olmasından ya da şarkıların eğitimde kullanılmak üzere değil de, dağarı geliştirmek amacıyla bestelenmesinden de kaynaklanıyor olabileceğini belirten besteciler; bu tür organizasyonların yarışma olarak değil, dağarı geliştirmek adına düzenlenen rutin etkinlikler olması gerektiğini ifade etmişlerdir.

4.3.2. Bestecilik

Eğitim müziği besteciliği ile ilgili olarak bestecilere yöneltilen sorular doğrultusunda 4 adet kod belirlenmiştir. Bu kodlar *besteleme sürecinde dikkat edilen*

hususlar, besteciliğin yanında olması gereken bilgi ve beceriler, bestelerde tercih edilen müzik türleri ve mesleki anlamda bestecilik olarak belirlenmiştir.

4.3.2.1. Besteleme Sürecinde Dikkat Edilen Hususlar

Bestecilere, müzik eğitiminde kullanılmak üzere bir şarkı bestelerken, bir besteci olarak süreçte neleri dikkate aldıkları sorulmuştur. Bu soru yöneltirken, besteciye ışık tutmak amacıyla, çeşitli örnekler kullanılmış ve soru, bu örnekler ile sorulmuştur. Bunlar, farklı yaş grupları, farklı okul aşamaları, çocuğun gelişim düzeyi, öğrenmeye hazır bulunuşluğu, konuların çocuğun bilişsel, duyuşsal durumuna uygunluğu, çocuğun dil gelişim düzeyi vb.'dir.

Besteciler, yukarıda belirtilen unsurların hepsini dikkate aldıklarını belirtmişlerdir.

Hepsini. Örneğin trafik ışıkları ile bir şarkı yazmışım programın birinde. Sonra o konuda okul öncesi çocuklar için de bir çalışma yapmam gerekti. Şarkının içindeki olay örgüsünden kullandığım sözcüklere, şarkının ses alanından ritmik yapısına kadar her şeyi farklı yapmam gerekti ve doğrusu da buydu. [B3]

Yukarıdakilerin hepsini dikkate alırım. Örneğin son zamanlarda yazdığım şarkılar 4-6 yaş grubu için. Eski şarkılarım daha büyük yaş grupları içindir. [B6]

Bestecilerden biri, bestelemeye başlamadan önce ne yapacağına karar vermiş olduğunu ve böyle olmasını gerektiğini belirtmiş, şarkıyı söyleyecek yaş grubu, buna bağlı olarak ses alanı ve akılda kalıcılık gibi kriterleri gözettiğini ifade ederek, bestecinin birikiminin yanında yaratıcılık özelliğinin de önemli olduğunu vurgulamıştır.

... beste yapmaya başlamadan önce ne yapacağını kararlaştırılmış olmalısın. Her şeyin bir sınırı var. Gençlik için bir marş yazacaksın o, "la-sol-fa" seslerinden ibaret olmaz. Gencin ses alanı düşünülür. Yazdığın marşın sözleri düşünülür. Atmosferi düşünülür. Yani hepsi eser yazmadan önce düşünülür. Yazarken de tabi düşünülür. Sürekli dönülür dönülür yazılır. Bir şeyi beğenmezsin atarsın. Bir şey bulursun, daha iyisini bulduğun zaman değiştirirsin. Yani kompozisyon sırasında, beste yaparken insan son derece çok yönlü düşünür. O çok yönlü düşünmeyi de birikim getirir. İnsanın ne kadar birikimi zengin ise o kadar çok yönlü düşünebilir. Tabi tercih de var. ...Yani hep önceden tercih edilen bir yol, yöntem olmalı ve yazılırken de hem yaratıcılığın gerektirdiği buluşçuluk vs. ile birlikte o seçtiğin yolda devam edip etmediğini görüp, ona göre düzeltmeler yapıp, becerebileceğin en iyi okul şarkısını ortaya çıkarmaya çalışırsın. [B7]

Bir diğer besteci, beste yaparken şarkı sözünden yola çıktığını, müzikal öğeleri düşünmeden şarkı sözlerinin gerektirdiği gibi bestelediğini dile getirmiştir.

Bu konuda daha çok bir şarkı sözünden hareket ederim ben. Önce bir şarkı sözü vardır, ya kendi yazdığım bir şarkı sözü ya da başka birisine ait olan bir söz. Bu sözden hareket ederim. Dolayısıyla bu söz beni bir yere götürür, yönlendirir. Ben başta karar vermem. “Bu şarkıyı makamsal bir şarkı yapayım, makamı da hüseyini olursa iyi olur. Ya da ses alanı şu olsun ya da şöyle olsun. İki sesli olsun, bunu piyano eşlikli yapayım.” gibi bir şeye girmeden şarkımı yaparım. Daha sonra bakarım ki, minör bir şarkı yapmışım ya da şarkı başka bir özellikte bir şarkı olmuş. Daha sonra diğer işlemlerine geçebilirim. İki sesli, dört sesli ya da piyano eşlikli daha sonra arkasından gelir. [B5]

Bestecilerden bir diğeri ise, yine sözü bestelemenin daha kolay olduğunu, şarkı bestelerken sözü ve müziği aynı anda düşündüğünü, ikisini bütünleştirmeye çalıştığını belirtmiş ve mevcut şiiri bestelemenin prozodik açıdan zor olduğunu dile getirmiştir.

Şarkıların sözlerini ben kendim yazdım hep. Sözü bestelemek kolaydır aslında veya bir güzel ezgi oluşturursunuz kafanızda veya çalarken. Onu unutmazsınız, ona söz uydurursunuz. vs. Söze müzik ya da müziğe söz. Ama müziğe söz yazmak daha zordur. Fakat şöyle, müziği yaparsınız sonra bir söz uydurursunuz. İkisini kaynaştırırsınız. Yani sözden de kırpma biçme yapabilirsiniz, müzikten de kırpma biçme yapabilirsiniz. Ben söze müzik yazmayı, ama çoğunlukla şöyle bir konu belirleyip o konuyla bağlantılı olarak sözle müziği aynı anda düşünmüşümdür hep. Yani birini diğerinden ayrı düşünmedim. Başkalarının yaptığı şiirleri bestelemekte zorluk çektim. [B2]

Bir diğer besteci ise, diğer bestecilerden farklı olarak armoni üzerine konuşur gibi sözleri yerleştirdiğini belirtmiş ve böyle bir yöntem ile çalışıldığı zaman prozodik bir bozukluk olmadığını dile getirmiştir.

Armonik yapı çok önemli. Söze müzik ya da müziğe söz, bunların hiçbirisi beni ilgilendirmiyor. Ben armoniye müzik yapan bir besteciyim. Bunu da kimsenin yaptığını zannetmiyorum. ... Örneğin, ... Bülent Ortaçgil’in şarkılarına bakarsanız, armoninin üzerine konuşur gibi şarkı söyleme ve bir şey anlatma üzerinedir. Ezgisel yapı çok güçlü olsa da, bazen güçsüz de olabiliyor, bence doğru yapıyor bestelerini. Şarkılarına bakın mesela prozodik bozukluk bulamazsınız. Bu da armoni üzerine yapılan bestede kaynaklanır. Armoninin üzerine direkt ezgi ve söz. Çünkü ezgiyi ekstradan bulmanıza gerek yok, sözün içinde zaten ezgi var, prozodik yapısı içinde zaten ezgi olduğu için armoninin üzerine direkt sözü konuşur gibi söylediğiniz zaman prozodiyle de uğraşmıyorsunuz. O yüzden benim bestelerim çok kısa sürede çıkıyor, çok büyük çalışma gerektirmiyor. [B4]

Besteci, şarkıyı söyleyen, çalan ve dinleyenin düşünülmesi gerektiğini belirtmiş ve daha önce de kullandığı ‘müziksel empati’ kavramını tekrar kullanarak şunları söylemiştir.

Besteleme sürecinde ben tamamen müziksel empatiyi kullanıyorum. Müziksel empati şu anda bilinen bir terim değil. Müziksel empati karşı tarafın yerine kendini koymaktan ibaret bir durum bence. Müziksel empati kesin olmak zorunda. Besteci kendi istediği, beğendiği gibi değil, karşı tarafın beğeneceği şekilde yapmalı. [B4]

Piyano eşliğinin ve piyano eşliği içindeki unsurların önemini dile getiren besteci, piyanoyu bir orkestra gibi düşündüğünü belirtmiştir.

Piyano eşliği çok önemli ve eşliğin de en önemli kısmı introdur bence. Çünkü intro, ilk duyulan seslerdir. Öyle bir intro yazmalısınız ki arkasından nasıl bir şey geleceğini insanlar merak etmeli. Çünkü sıkıcı bir intronun arkasını insanlar dinlemek istemeyebilir, hatta kapatabilir bile dinlemeden. Intro parçaya çok hazırlayıcı, merak uyandırıcı ve arkasından ne geleceğini insanlara merak uyandıran şekilde yapılmalı. Intro o yüzden parçanın kendisi kadar önemlidir. ... Piyano eşliği içinde popüler unsurlar benim için çok önemlidir. Piyanoyu kullanabilme yetisi benim için çok önemlidir. ... Gösterişli olmalı, ama çalınabilir olmayı da çok ön plana getiriyorum. Empatiyi eşliği çalan açısından da düşünürüm. Orta bölümdeki, piyanonun boş kaldığı ve bitiş kadansındaki piyanonun boş kaldığı ve beraber bitirdiği alanlar da önemli benim için. Piyanoyu yazarken de piyano eşlik olarak değil de orkestrasyon olarak yazıyorum. Tüm şarkılarımdaki piyano eşliklerini alıp, orkestraya koyduğunuz zaman, tüm çalgıların yerli yerinde olduğunu görebilirsiniz. ... Çünkü piyanonun sol eli benim için kontrbaslar, 'brass'lar, tubalar; sağ el yaylılar olarak düşünüldüğü için, sonra orkestrasyon için bilgisayarın başına geçtiğim zaman ya da orkestranın başına geçtiğim zaman beni zorlamıyor. Bence beste bu yüzden baştan her şeyiyle düşünülmeli. [B4]

Bestecilerden bir diğeri ise, ses aralıkları ve dinleyici unsurlarının yanı sıra, çağa uygunluk unsurunun da dikkate alınması gerektiğini dile getirmiştir.

... şarkı bestelerken belli ses aralıklarını gözetiyorum. Bunun yanı sıra dinleyiciyi de düşünüyorum. Aslında çok modern olmadıkça, halk hepsini alıyor. Bunların dışında yapılan beste zamana uygun olmalı. Hangi dönemdeyiz, neye ihtiyacımız var, bütün bunlar göz önünde bulundurulmalı. [B4]

Besteciler, besteleme sürecinde yaş grubu, buna bağlı olarak şarkının ses aralığını gözettiklerini; şarkının armonik yapısı, piyano eşliği ve çağa uygunluğunun yanı sıra, şarkıyı söyleyeni, çalanı, dinleyicisini de göz önünde bulundurduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca bestecilerin besteleme yöntemlerinde -söze müzik, müziğe söz, armoniye söz gibi- çeşitlilik olduğu görülmüştür.

4.3.2.2. Besteciliğin Yanında Olması Gereken Bilgi ve Beceriler

Bestecilere, eğitim müziği için şarkı besteleyen bir bestecinin, besteciliğin yanında ne gibi bilgi ve beceriye sahip olması gerektiği sorulmuştur.

Besteciler, bestecinin çok yönlü bir okuyucu olması; besteci adaylarının hem müzikal hem de edebi okumalar gerçekleştirme gerektiğini belirtmişlerdir. Besteci adaylarının alanda yapılmış çalışmaları çok iyi incelemiş olması gerektiğini belirten

besteciler bestelenen eserlerin kalitesinin iyi bir birikim sonucu oluştuğunu ifade etmişlerdir.

Önce kitap okumalıdır bol bol. Bu alanda yapılmış olan şarkıların hemen hemen hepsini bilmeli. İnceleyerek bilmeli, düşünerek bilmeli. Bu ne demek istemiş, nasıl yapmış bunu, ben yapmak istesem nasıl olurdu diye analitik bir gözle bakmak lazım. Yani hem düşünceyi hem de müzik fikrini doğru analiz etmeye çalışmak lazım. Analitik bir kafayla öğrendiğiniz bir şeyi unutmazsınız da. Okuyup geçerseniz unutursunuz. Okuyup geçmek değil, “Ne demek istiyor, bu nasıl özetlenir?” diye düşünmek lazım. Aynı şekilde müzik parçalarında da öyle. Hem tonaliteyi hem modaliteyi incelemek lazım. Yani beste yapmaya başlamadan önceki birikim çok önemli. Besteyi o yönlendirir. [B7]

İyi bir okur olmalıdır. Eline aldığı metni iyi okumalıdır. Şiir beğeni düzeyi yüksek olmalıdır. Eli kalem tutmalıdır. Çocukları iyi anlamak gerekmektedir. Ağzından çıkanı kulağı duymalıdır. [B3]

Önce sağlam bir müziksel işleme okuma becerisi olmalı. Bu becerinin şu anlamda bir rolü var. Nasıl ki yeni eser veren edebiyatçılar çok eser okumak zorundalarsa bu anlamdaki müzikçiler de çok okumalı. Piyano parçalarını okumalı, solfej parçalarını okumalı, birisinin etütlerini okumalı, sürekli okumalı ki kendisini geliştirebilsin yenileyebilsin. Oradan birtakım şeyler alabilsin. Kendini zenginleştirsın. [B5]

Eğitim müziği besteleyenler, eğitim müziği dağırını çok iyi incelemeliler. Gerek yabancı olup aktarılanlar, gerek bestelenenler. Cumhuriyet döneminden itibaren. Çünkü ilk ciddi müzik eğitimi o zaman başladı. Osmanlı’da müzik eğitimi diye bir şey yoktu. O bakımdan o dönemden itibaren bestelene şarkıları, kayıtları, kitapları, CD’leri, TRT’nin yaptığı yarışmaları veya bu alanda yapılan bütün çalışmalarını hatim etmeli diyorum ben. Ondan sonra da yapılan incelemeler, sözlü müzik, sözsüz müzik, çalgı için müzik. Sonra da bestelemeye niyetlenecekse bu özellikleri iyi tanıyıp kendisi yaratmalı üretmeli bir şey. Artık o içerden fişkırması. ... Dediğim gibi bu ilgi ve bilgi meselesidir. Ama beste yapacak kişinin dağırı iyi tanınması, belli düzeyde çalgı çalması, çalgı çalma becerisinin olması ve müzikal birikimi olması gerekir. [B2]

Besteciler, bir bestecinin mutlaka piyanoyu kullanması gerektiğini belirtmişler, iyi düzeyde piyano becerisinin besteciliğin olmazsa olmazı olduğunu ifade etmişlerdir.

Piyano bilgisi olması gerekiyor. Piyanyoyu belli bir çizgi içinde mutlaka kullanıyor olması lazım. Ben piyano çalmayı bilmeyen bir besteci düşünemiyorum. Bu sadece besteci değil, orkestra şefi de aynı şekilde, bu vasıflara, bir şancının da aynı vasıflara sahip olması gerekir. Daha doğrusu bir müzisyen, ne çalarsa çalsın, piyanoyu çok iyi bilmek zorunda olduğunu düşünen bir insanım. [B4]

İyi düzeyde piyano çalmalı. Piyano bir bestecinin olmazsa olmazıdır. İnsan kafasında tahayyül ettiği sesleri piyanoyla da örtüştürmelidir. Bazen kafanızda çok güzel armoniler oluştuğunu sanırsınız ama sizin hiç de sandığınız gibi şeyler çıkmaz. Dolayısıyla iyi bir piyano da mutlaka gerekir. [B5]

Bir bestecinin armoni bilgisinin olması gerektiğini belirten besteciler, besteci adayının hem batı müziği armonisi hem de içinde geleneksel tınıları barındıran çağdaş Türk müziği armonisi bilmesi gerektiğini dile getirmişlerdir. Besteciler ayrıca, bir bestecinin armoni bilgisinin yanı sıra, kontrpuan da bilgisinin de bulunması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Armoni bilgisi olmalı. Bunları bir armonik yapıya oturtabilmeli. Tabii besteciler kendilerine kural koymadan eserler verirler, hatta bazı kuralları aşarlarsa besteleri daha çok kabul görebilir kamuoyu tarafından. Bunlar da tamam. Ama bütün kurallara karşı koymuş bir şarkı da başından ölü doğmuş bir çocuk gibi olur. Dolayısıyla belli şeyleri bilmek zorunda. ... Kontrpuan bilmek zorundadır. Parçayı işlemek isterseniz. O parça polifonik tarza daha elverişlidir. O parçanın altına akorlarla eşlik etmek isterseniz o parça o şeyi vermez. Ona uygun işleyebilmeniz için kontrpuan bilmeniz gereklidir. [B5]

Armoni bilgisi, ezgi bilgisi, batı müziği, majör, minör yapılar. Bir de makamsal müziği bilmesi gerekir. Ama evrensel sistem içinde tanınması gerekir. [B2]

Bir diğeri de armoni. ... özellikle geleneksel armoniden günümüze kadar olan armoni ve Türk müziği armonisi hatta. [B4]

Besteciler, armoni ve kontrpuan bilgisinin yanı sıra, besteci adayının form bilgisine de sahip olması ve bu alanda yapılmış eserlerin besteci adayı tarafından incelenmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Şarkıyı bir kalıba oturtmak zorundadır. Dolayısıyla Müzik Biçimleri bilmek zorundadır. [B5]

Bir de formu iyi incelemek lazım. Yani incelediğin her eserin formunu da incelemek lazım. [B7]

Bestecilerden biri, bir bestecinin iyi bir bilgisayar kullanıcısı olması gerektiğini ve besteci adayının besteciliği destekleyici ve besteciliğe yardımcı programları kullanması gerektiğini dile getirmiştir.

Bilişim teknolojilerini çok iyi kullanabiliyor olması gerekir bestecilerin. Çünkü bilişim teknolojileri artık bestecilerin en büyük yardımcısı. Bilgisayara üzerindeki nota yazım programları, sequencer programları, orkestrasyon programları. O programların yanında plug-in şeklinde gelen zengin sample ses bankaları orkestrasyonu kolaylaştıran şeyler. Çünkü artık hiçbir şekilde bir orkestrayı bir araya getirip "hadi bakalım benim bestemi bir çalın" diyemiyorsunuz. Çok zor bir süreç. Nota yazımını kolaylaştıran bir unsur bilişim teknolojileri. Bence her bestecinin mutlaka bilgisayar kullanıyor olması lazım. [B4]

Bestecilerden bir diğeri ise, diğer bestecilerden farklı bir bakış açısıyla konuya eğilerek, eğitim müziği besteleyen bir bestecinin eğitimin tüm kademelerinde çalışmış

olması gerektiğini belirtmiştir; bir başka besteci de onun görüşünü destekleyici şekilde görüş bildirerek çocuk psikolojisinin bilinmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Mutlaka eğitimin tüm kademelerinde öğretmen olarak çalışmış olması gerekir. Bu olmadan olmaz. Çocuğu çok iyi tanımadan çocuk şarkısı yazamazsınız. [B6]

..., çocuk psikolojisi iyi bilinmeli. [B1]

Sonuç olarak besteciler, eğitim müziği alanında çalışan bir bestecinin, müzikal ve edebi yönünün gelişmiş olması ve her iki anlamda da iyi bir okur olması gerektiğini belirterek; eğitim müziği alanında yazılmış eserlerin besteci tarafından incelenmiş, analiz edilmiş olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bestecinin piyanoyu iyi kullanması, armoni, kontrpuan ve form bilgisine sahip olması gerektiğini belirten besteciler, günümüzde bilişim teknolojilerinin de besteciliğe katkı sağlayabileceğini belirterek bu konuda çalışan kişilerin bilişim teknolojileri konusunda bilgi sahibi olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Tüm bunların yanı sıra besteciler, çocuk psikolojisi bilmenin ve eğitimin tüm kademelerinde çalışmanın gerekli olduğunu dile getirmişlerdir.

4.3.2.3. Bestelerde Tercih Edilen Müzik Türleri

Bestecilere, eğitim müziğinde kullanılmak üzere şarkılar bestelerken hangi müzik türlerinden yararlandıkları sorusu yöneltilmiştir.

Bestecilerden biri, tür ayrımı gözetmeden çocuk için müzik yaptığını ve farklı türlerdeki müziklerin çocuğa uygun yapıldığı zaman, çocuklar tarafından sevilerek söylendiğini belirtmiştir.

‘Çocuk şarkısı’ besteliyorum sadece. Tür arayışı ve ayrımına girmemek lâzım. Türk Halk Müziği öğeleri taşıyan şarkılarım da var, pop, blues vs. andıran şarkılarım da var. Hepsini seviyorlar. [B6]

Besteciler halk müziğimizden, Türk müziğinden ve modal müzikten yararlandıklarını dile getirmişlerdir.

Türk müziğinden ve halk müziğimizden yararlanıyorum. Tonal şarkılar da yazıyorum, ama daha çok Türk müziği ve halk müziğini kullanıyorum. [B1]

Türk müziğini tercih ediyorum ama Çağdaş Türk Müziğinden bahsediyorsak eğer. Yüksek Lisans çalışmam bu konu üzerinedir. Hatta içinde küçük bir dağarcık vardır. Türk müziği armonisiyle piyano eğitimine başlangıç metodu oluşturma ile ilgili bir konuydu. Bu konu üzerinde yazılmış çok fazla eserim vardır. ...Ama

Sanat Müziği konusunda bir çalışmam yok. Makam konusunda da sadece tampere makamlara karşı ilgim vardır. Sanat müziği konusunda tek bir çalışmam oldu. [B4]

Aynı besteci [B4], farklı türde besteler yaptığını belirtmiş ve müzisyenlerin farklı türlere açık olması gerektiğini ifade etmiştir.

Mesela ... Dubstep ... günümüzün çok popüler türlerinden bir tanesi. Çocuk müziğine Dubstep'i nasıl sokabilirim diye düşünüyorum şu anda. ... Dubstep'te kullanılan sesler ve seslerin tartımsal yapıları biraz ürkütücü çocuklar için. Dubstep üzerinde çalışıyorum şu anda. ... Biraz müzisyenin yelpazesinin açık olması lazım. Mesela arabesk denenmedi. Ama denenmeli de. İçindeki anlam bakımından çocuğa uygun değil. Dubstep'ten sonra belki yeni bir şey çıkar ya da belki biz üretiriz. ... Denemeye ve yeniliklere açık olmak lazım. [B4]

Beste yaparken, tonal müzikten de, modal müzikten de yararlandığını belirten bestecilerden bir diğeri ise, popüler tarzda beste yapmaktan kaçındığını dile getirmiştir.

Ben beste yapmak istiyorum, beste yapıyorum. İstedığimi yazarım. Tonal de yazarım, modal de yazarım. İkisi de benim elimin altında. Birikimim onları yazmama müsait. Ama eğlence müziği tarzında okul şarkısı yazmak aklımdan geçmez. [B7]

Bir başka besteci ise, konuyu hem şarkıların türleri bakımından hem de içerdiği öğeler bakımından değerlendirmiş; sözlerin ve ilk motifin belirleyici unsur olduğunu belirtmiştir.

Şarkı yönlendiriyor. Daha doğrusu söz yönlendiriyor. Çalgısal bir parça yapmak isterseniz o zaman da daha çok en baştaki motif yönlendiriyor. O motif öyle bir motif oluyor ki o beni keman eseri yap diyor ya da tek sesli bir eser yap diyor ya da Türk gibi yap diyor. Bazen ise piyano eseri olmaya çok daha elverişli bir motif oluyor ve o öyle gelişiyor kendiliğinden. [B5]

Besteciler, bestelerinde tonal ve modal müziğin yanı sıra, halk müziğimiz ve Türk Sanat Müziği'ne ait öğelerden de yararlandıklarını belirtmişlerdir. Yine bu başlık altında da, bestecilerin bazıları daha önce belirttikleri gibi popüler unsurların ve tarzların kullanılabilceğini ve popüler unsurlardan yararlandıklarını belirtirlerken, bazıları ise popüler unsurlar ile beste yapmadıklarını dile getirmişlerdir. Önemli olanın çocuk için müzik yazmak olduğunu, bu düşünceyle bestelendiği takdirde çocuğun her türü severek söyleyeceğini dile getiren besteciler, bestecinin yeni şeyleri denemesi gerektiğini ve yelpazeyi geniş tutması gerektiğini ifade etmişlerdir.

4.3.2.4. Mesleki Anlamda Bestecilik

Mesleki anlamda bestecilik konusuyla ilgili olarak bestecilere, müzik öğretmenlerinin müzik dersinde kullanılmak üzere şarkı bestelemesi hakkında ne düşündükleri sorulmuştur. Ayrıca, “eğitim müziği besteciliğinin sadece besteciler tarafından mı gerçekleştirilmesi gerektiği” sorusuna cevap aranmıştır.

Besteciler, eğitim müziği alanında şarkı bestelemenin ciddi bir iş olduğunu belirtmişler; fakat özellikle müzik öğretmenlerinin bu işi denemesi ve bu alana ilgili kişilerin kendilerini yetiştirmeleri gerektiğini ifade etmişler ve böylece iyi örneklerin kalıcı olabileceğini dile getirmişlerdir.

Şarkı bestelemek ciddi bir şeydir. Eğitim müziği alanında şarkı bestelemek daha da ciddidir. Müzik öğretmenleri tabii besteleyebilir; ama tutulacak, sevilecek müzikler olması için, müzik öğretmenin kendini bu işe vermesi lazım. Müzik eğitimciliğinin yanı sıra, beste yapmayı da bir besteci gibi, en azından bir eğitim müziği bestecisi gibi öne çıkarmalı. Alanındaki bütün şarkıları bilmeli, incelemiş olmalı. Edebiyatla, çocuk şiiriyle ilgilenmeli. ... Önemli olan bir şarkının yazıldıktan sonra yaşaması, yaygınlaşması. Onu yazmak müzik öğretmeni için mümkün kendini yetiştirirse. “Ben eğitim müziği bestecisiyim” diye iddialı bir şekilde kendini yetiştirirse. Kitap okur, besteleri inceler ve beste yapmaya zaman ayırırsa ve müzik zevki de varsa, yaratıcılığı da varsa güzel şarkılar çıkabilir. [B7]

Bestecilerden biri, bu alana ilgi duyan ve bu alanda çalışmaya istekli kişinin, bunu yaparken mutlaka bir koçunun/öğretmeninin olması gerektiğini belirtmiştir.

Bence herkes beste yapmayı denemelidir. Çocuk şarkısı yapmak dünyanın en zor işidir. Çünkü çocuk olmak zordur. ... bir insanın 6-7 yaşlarına inip, o dünyayı görmesi çok zor bir şey. Kendinizi güncel tutmalı, her alanla ilgilenmelisiniz ve müzikte hobileriniz olmalı. Mesela piyanistsindir ama farklı alanlara da merakın vardır. ... kendimi sürekli bu konularda yetiştiriyorum ve sürekli çocuk şarkılarını da dinliyorum. Çocukların aç olduğu tarafları belirlemeye çalışıyorum. Kendi çocuğumla konuşuyorum. Kreşlerde, anaokullarında yapılan işleri gözlemliyorum ve bu açlığı yamamaya çalışıyorum ama bu sadece benim yapacağım bir iş değil. O yüzden bütün müzik öğretmenlerinin deneme yapması lazım. Ama denemeyi yaparken bir koçunun olması lazım. Besteci değilsen, bir müzik eğitimcisiysen her şeyi sorman gerekiyor. [B4]

Müzik öğretmenin mesleki deneyim sahibi olduktan sonra şarkı bestelemesinin daha uygun olacağını belirten bir besteci, bestelerin sadece sözlü şarkı olarak düşünülmemesi gerektiğini, çalgısal ve ritmik anlamda besteleme çalışmaları da yapılabileceğini dile getirmiştir.

Önemli olan sözüyle, müziğiyle, irdeleyerek amaca uygun yapmak gerekir diye düşünüyorum. O yüzden müzik öğretmenleri beste yapmalı bence. ...ama ben yaptım oldu deyip sınıfa getirmek ne kadar doğru olur. Öncelikle biraz deneyim

sahibi olduktan sonra yapmalı, güzelliğin farkına varmalı, bir de sonra küçük bir denek üzerinde denemeli. ... Beste yapmanın değişik boyutları var. Ritmik yapıyı bile bestelemek olabilir. Mesela öğretmen kendisi yapar bu ritmi “hadi bakalım el çırparak veya ayak vurarak, parmak şıklatarak uygulayın” deyip eğitimde kullanmak da bestedir aslında. Beste deyince mutlaka sözlü çocuk şarkısı anlaşılmalı hiçbir zaman. Sözlü müzikler de olabilir, çalgı için müzikler de olabilir. Ritim besteleri de olur. [B2]

Müzik eğitimi alanındaki kişilerin bestelerinin, çocuklara ulaşabildiğini ve çocuklar tarafından sevildiğini belirten bir diğer bestecinin görüşleri ise şöyledir:

Bence bir sınır getirmemekte yarar var bu konuda. ... Bu şarkıları belki besteciler değil de daha çok eğitim müziği bestecileri, eğitim müziği besteciliği anlamında eğitim almış besteciler yapabilirler. Çünkü zaman zaman müzik öğretmenleriyle karşı karşıya geldiğimizde, eğitim müziği bestecisi olarak bildikleri birtakım kişilerin şarkılarını okullarda çok daha kolay öğretebildiklerini, çocukların çok kolay öğrendiklerini ve bu şarkıların tuttuğunu iddia ederler. Dolayısıyla da şarkı yapabilen herkes şarkı yapmalı. Zaman içinde bunlardan tutanlar kalır, elenenler elenir unutulur gider. [B5]

Besteciler, müzik öğretmenin mutlaka beste yapması gerektiğini, zaten üniversitelerin müzik öğretmenliği eğitimi veren bölümlerinde, eğitim müziği besteleme ile ilgili bir ders olduğunu dile getirmiş ve görüşlerini şöyle ifade etmiştir:

Mutlaka bestelemelidir. Zaten okullarımızda Eğitim Müziği Besteleme Teknikleri adlı bir ders yok mu? Öğrencileri için şarkı bestelemeyen/besteleyemeyen müzik öğretmenini öğretmen kabul etmem. [B6]

Bestecilerden biri, bu derslerde yapılan öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi ve kullanılması gerektiğini belirtmiştir.

Dersi var zaten. Eğitim Müziği Besteleme diye bir ders var. Müzik öğrenenlerin bestelemeyi de öğrenmeleri gerekir bir düzeyde. Ama dediğim gibi herkes öğrenecek de. Fakat bu öğretim yapılırken bir eksiklik var gözlemlediğim. Yapılanlar incelenmeden yapılmaya çalışılıyor. Mesela öğretmen derse giriyor, hiç Eğitim Müziği bestesi yok. Öğrencilere diyordu ki “yapın gelin”. “Konu bulun, yapın.” Öğrenciler de bana geliyordu. Ben de yardım ediyordum. Aralarından iyiler de çıkıyordu tabi. Onları değerlendirmek, yayınlamak, kullanırmak, kullanmak, yaygınlaştırılmasını sağlamak lazım. Öyle harcandı, gitti. [B2]

Bestecilerden biri, müzik öğretmenlerinin yanında büyük bestecilerin de bu alanda çalışabileceğini belirtmiş; fakat müzik eğitimi içindeki kişilerin alanın ihtiyaçlarına cevap verebilen şekilde çalıştıklarını belirtmiş ve şunları söylemiştir:

Kişi iyi çalışmışsa ve ilgisi varsa yapabilir, yönelebilir tabi. Eğitim Fakültelerinde bu alanda çalışan yetkin kişiler var. Bence büyük besteciler de bu işe yönelmeli. Örneğin yurt dışında Bartok, Kodaly gibi örnekler var. Bizde de iyi örnekler var. Ama ne yazık ki büyük bestecilerin her zaman bu işe yönelmesi zor. Eğitimciler

sürekli bu işin içinde olduğu için anında ihtiyaca cevap verebiliyorlar. Kimi zaman kötü örnekler de oluyor. Herkes aynı yeterlikte olamıyor. Ama kötü olanlar zaten zamanla eleniyor. [B1]

Bir diğer besteci ise, büyük bestecilerden eğitim müziği alanında çalışma beklemenin doğru olmadığını, bu işi yapan kişilerin çocuğun yaşantısını bilmesi ve uygulama içinde olması gerektiğini dile getirmiştir.

Üst düzeydeki bestecilerin çocuk şarkıları bestelemesi zor. Çünkü işin içine girmek lazım, uygulamanın içinde olmak lazım, çocuğun yaşantısını yaşamak lazım. O da olmaz zaten olamaz. [B2]

Besteciler, müzik öğretmenlerinin beste yapabileceklerini, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda eğitim müziği besteciliği ile ilgili derslerin bulunduğunu ve bu yüzden de müzik öğretmenlerinin beste yapması gerektiğini belirtmişlerdir. Müzik eğitimi içindeki kişilerin alanın ihtiyaçlarına cevap verebileceğini belirten besteciler, bu alanda çalışmak isteyen kişilerin/müzik öğretmenlerinin kendilerini geliştirmesi gerektiğini ve bu şekilde iyi örneklerin kalıcı olabileceğini belirtmişler.

Besteciler, öğrencilerini de bu alana yönlendirdiklerini belirtmişler, derslerde ne tür uygulamalar yaptıklarını anlatmışlardır.

Evet, görev yıllarımda bunu çok yaptım. Şimdi artık emekliyim. [B6]

... Yarışmalarda yarışık hocalarımla. Neden bizim de öğrencilerimiz olmasın? Beste yapan öğrencilerime kapım her zaman açıktır, sonuna kadar da destek veririm. [B4]

Besteciliğe teşvik ediyorum mutlaka. Piyano veya gitar öğrencilerime bile yeni bir şey öğrettiğimde, bu bir nota dahi olsa beste yapmasını istiyorum. Çocuk sürekli beste yapa yapa doğru olanı, iyiyi keşfediyor. Öğrenciye bütün imkânları verip, kendisinin bulmasını, keşfetmesini sağlamak lazım. Örneğin, benim hocam Nevit Kodallı bize tüm sistemleri, bestecilik yöntemlerini öğretti ama asla bizi sınırlamadı. Bence bu şekilde olmalı. Ayrıca öğrenciye, öğrendiklerini öğretme fırsatı verilmeli. [B1]

Şimdi öğrencim yok. Sadece bir derse gidiyorum konservatuvara, kompozisyon bölümüne. ... Eğitim müziğinin önemini anlatmaya çalışıyorum. İlerde belki anlarlar. Benim şarkılardan 23 tanesi bir CD için icra edildi, Çocuk korosu icra etti. Onun kaydı da yapıldı. Götürdüm dinlettim biraz. İlgilendi çocuklar. “Aaa biz bunu biliyoruz, biz şunu biliyoruz” dediler. Siz de yapın dedim. ...” Kompozisyon öğretmeniyken tabii yönlendiriyordum ama, onların öncelikleri piyano için orkestra için, oda müziği toplulukları için müzik yazmaktı. [B7]

Tabii. Eğitim Müziği Besteleme dersine de girdim. Ayrıca derslerde, örneğin İtme derslerinde Solfej yazıyordum, yarım bırakıyordum, hadi devamını siz yazın diyordum veya bir söz söylüyordum, onun ritmini bulmalarını istiyordum. Örneğin, “Bolu Dağı’nı dün gece geçtim.” Yazın bunu ritmini diyordum. İşte bu besteleme

için alt birikimin sağlanması amacıyla yapıyordum. Sonra mesela yaptıklarını kontrol ediyordum. Bu şekilde birikim oluşturmalarını amaçlıyordum. [B2]

Evet. Ben özellikle Müziksel İşitme Okuma ve Yazma dersinde bir şekilde prozodi konusunu da işlerim. Prozodi konusunu işlerken söz de yazarız. Önce atasözlerinden başlarız, daha sonra özdeyişler ile sürdürürüz. Daha sonra dörtlükler yazarız. Herkesin yazdığı dörtlüğü sınıfta tartışır, hangisi en uygunuysa bunları bir dosya kâğıdına toplarız. Daha doğrusu şiir diyelim. Dörtlük zorunlu ama isteyen 4 kıtalık bir şarkı sözü de yazabilir, 8 kıtalık bir şarkı sözü de yazabilir. Herkesin yazdığı şarkı sözlerini bir kâğıtta topluyoruz. Sınıfın mevcudu kadar bunları dağıtıp, herkes herkesin sözünü orada görüyor. Hangisi hoşuna giderse o sözü çalışıyor prozodi konusunu öğrendikten sonra. Yavaş yavaş ortaya küçük deneysel şeyler çıkıyor ve bu onları cesaretlendiriyor, yüreklendiriyor. Diğer sınıflarda, 2., 3. sınıflarda falan, giderek ortaya biraz daha güzel bir şeyler çıkabiliyor. Yüksek Lisans 'ta da bir dersimiz var Şarkı Üretimi Atölyesi diye. Orada da artık bu alanda kendini geliştirmiş arkadaşlar daha güzel ve nitelikli şarkılara yapabiliyorlar. [B5]

Eğitim Müziği Besteleme derslerinin yanı sıra, Müziksel İşitme Okuma Yazma derslerinde, hatta lisansüstü programlarda da konuyla ilgili yer alan derslerde öğrencilerin besteleme çalışmalarını değerlendirme ve onları teşvik eden uygulamalar yaptıklarını dile getiren besteciler; kompozisyon alanındaki öğrencilerin de bu alanda düşüncelerini ve uygulamalar yapabilmelerini sağlayıcı etkinlikler düzenlediklerini ifade etmişlerdir.

4.4. Eğitim Müziğinin İyileştirilmesine Yönelik Önerilere İlişkin Bulgular ve Yorum

Bestecilere, konuyla ilgili yapılması gerekenlerin neler olduğu sorusu yöneltilmiş ve öneriler, *kişilere düşen görevler* ve *kurumlara düşen görevler* olmak üzere 2 adet kod ile sunulmuştur.

4.4.1. Kişilere Düşen Görevler

Besteciler, müzik öğretmenlerinin konuyla ilgili yoğun çaba göstermesi ve özverili olmaları gerektiğini belirtmişlerdir.

Bestecilerden biri, müzik öğretmenin öğrencileri müziğe yönlendirmesi ve yetenekli öğrencilerin keşfedilmesi gerektiğini dile getirmiştir.

İnsanların mutlaka müziğin gerekli olduğuna inanması gerekiyor. Bunun için de müzik öğretmenine büyük iş düşüyor. Öğrenciyi iyi yönlendirmek gerekiyor. Yetenekli öğrenci mutlaka keşfedilip, eğitilmeli, yönlendirilmeli. Bu anlamda eğitimciliğin çok önemli olduğunu düşünüyorum. [B1]

Bestecilerden bir diğeri, Konservatuvar ve Güzel Sanatlar Fakültesi [GSF] öğrencilerinin, müzik eğitimi formasyonu olarak müzik öğretmenliği yaptıklarını; fakat bu konuda iyi yetişemediklerini ve onlar için hizmet içi eğitimler düzenlenmesi gerektiğini dile getirmiştir.

Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında eğitim müziğine daha çok yer verilmeli. Bu konuda yapılan çalışmaların, mutlaka öğrencilere yansıtılması, örneklerin öğrencilere dinletilmesi, kaynakların öğrencilere sunulması ve buna gönül veren eğitimcilerin olması. Ama son yıllarda konservatuvarlardan mezun olan öğrenciler formasyon olarak öğretmen oluyorlar. Hem konservatuvarlarda hem de Güzel Sanatlar Fakültelerinde müzik eğitimiyle ilgili ders olduğunu sanmıyorum. Çok da ilgilenmedim aslında bu konuyla da, ama hocaların bu konuya dikkat çektiklerini sanmıyorum. O bakımdan önem verilmesi gerekir eğer müzik öğretmeni olacaklarsa. Müzik öğretmenliğine layık olacak bilgilerin verilmesi hedeflenmeli, onlara hizmet içi eğitim mi olur, seminerler mi olur bir şekilde bu işi bilenler tarafından eğitim verilmeli. [B2]

Bir diğeri besteci ise, Lisansüstü çalışmaların ve alanla ilgili yazılan makalelerin, nitelikli, işlevsel fikirler ve çözüm önerileri getirmediğinden yakınmış ve konu uzmanlarının bu konularda iyi düşünmeleri gerektiğini belirtmiştir.

Bize düşen görev, üniversitelerin müzik bölümlerinde, nasıl bir müzik öğretmeni lazım Türkiye'ye, ne için böyle bir öğretmen lazım, böyle bir öğretmeni biz nasıl yetiştiririz? Bu soruyu iyice tartışmak, o sorunun yanıtını verecek bir eğitim sistemi kurmak söz konusu. Düşünme bizde az. Bir de bu tez çalışmaları dolayısıyla herkes bir şeyler yazıyor ama ben filozof gibi düşünen bir şey görmüyorum. ... Bu tez çalışmaları da kültürel bir birikime yer vermiyor. Eğitim alanında düşünen az. ... düşünen, yazan, düşüncesi müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda yankı bulan kişi maalesef yok. Kişiler yok. Düşünmeden öğreniyor, düşünmeden kullanıyoruz. [B7]

Aynı besteci, müzik eğitiminde kullanılmak üzere bestelenmiş örnek eserlerin olduğunu, fakat bunların tümünün yer aldığı bir kaynak olmadığını dile getirmiş ve ilgili kişilerin bu tür çalışmalar yapması gerektiğini ifade etmiştir.

Bir de bildiğim kadarıyla şunu söyleyeyim. Osman Zeki Üngör'ün –İstiklal Marşımız'ın bestecisi- çok güzel marşları ve şarkıları var. Ziya Aydın'ın çok güzel marşları ve şarkıları var. Saip Egüz'ün, Cenan Akın'ın, Erdoğan Okyay'ın, benim, başka arkadaşların da çok güzel şarkıları var. Bunları toplu olarak bir yerde bulmanız pek de kolay değil. Ama sözünü etmiş olayım, siz de tezinizde kullanın. Birileri bir gün bunların peşine düşüp, toplayıp, yayınlarsa çok iyi olur. [B7]

Sonuç olarak besteciler, müzik öğretmenlerinin öğrencilere gerekli kaynakları sunması ve öğrencinin müziğe yönlendirilmesi konusunda gerekli çabayı göstermeleri gerektiğini belirtirken; Konservatuvarlardan ve GSF'lerden mezun olan ve Pedagojik Formasyon Programları aracılığı ile müzik öğretmeni olan kişiler için hizmet içi

eğitimlerin düzenlenmesi ve bu yöndeki çalışmaların arttırılması gerektiğini dile getirmişlerdir. Alan ile ilgili çalışma yapanların işlevsel düşünceye sahip olması gerektiğini ve yapılan çalışmaların da çözüme yönelik nitelikte olması gerektiğini ifade eden besteciler; ayrıca ilgili kişiler tarafından eğitim müziği dağarının iyi örneklerinin tek bir kaynaktan toplanması gerektiğini belirtmişlerdir.

4.4.2. Kurumlara Düşen Görevler

Besteciler, eğitim müziği alanının geliştirilmesi ve iyileştirilmesi ile ilgili olarak çeşitli bakanlıklara, üniversitelere ve medyaya birtakım görevler düştüğünü dile getirmişlerdir.

Bestecilerden biri, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından, müzik eğitimi konusunda önde gelen kişilerin görevlendirilip, öğretimin her kademesi için müfredatın yeniden düzenlenmesi gerektiğini belirtmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığının görevi, ... müzik eğitiminin önde gelen adamlarını toplayıp, iyi bir müfredat programı hazırlamak. Okul öncesinden üniversiteye kadar. [B7]

Besteci buna bağlı olarak, Müzik Öğretmenliği Programı müfredatının da, müzik eğitimi ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanması gerektiğini ifade etmiştir.

Müzik Öğretmenliği Programlarının, nasıl bir müzik öğretmeni lazım Türkiye'ye bunu tespit edip, programlarını ona göre yapmaları lazım. [B7]

Besteciler ayrıca, Müzik Öğretmenliği Programlarının müzik öğretmeni yetiştirmekten uzak olduğunu ve bu durumun düzeltilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Müzik öğretmenliği okullarımızın genel olarak –özellikle müfredat açısından kendilerine bir çeki düzen vermeleri de iyi olur. Şu andaki görünümüleriyle müzik öğretmeni yetiştirmekten ziyade sanatçı yetiştirme çabasındalar. Pek çoğundaki öğrencilerde müzik öğretmeni olmak hedefi en sonlarda geliyor, isterseniz bir anket yapın. [B6]

Müzik eğitimcileri en çok kendilerini baltıyorlar müzik öğretmeni yetiştiren okullarda. ... Kontrbas, yaylı çalgılar var ya okullarda. Keman öğreniyor çocuklar, keman okulda işe yarayabilir gittiği okulda. Viyola eh belki. Viyolonsel yaramaz. Kontrbas da yaramaz. Ama orada bir orkestra oluşturmak istiyorlar. Onun için viyolonsel ve kontrbasa ihtiyaç var. Öğrenciler harıl harıl viyolonsel ve kontrbas da çalışıyorlar. Orkestrada kullanıyorlar. Peki, sorar mısınız o viyolonselcilere, kontrbasçılara gittikleri zaman okullara bu çalgılardan nasıl yararlanacaklar. Ben ilk şikâyeti çelloculardan duydum. Bir çellocu müzik öğretmeni, mezun olmuş gitmiş. “Hocam çelloyla ben müzik dersi yapamıyorum. Saçma sapan bir şey oldu.

4 yılını boşa gitmiş” diyordu. Kontrbas öyle. Klarinet, flüt ne yapacak. Klarinet ile müzik dersi mi yapılır? Flüt ile müzik dersi mi yapılır? Arada çalarsın. Müzik dersi piyano ile yapılır veya şimdi gelişmiş imkânları olan orglar var. Onlarla eşlik ederek yapılır. Yani hem flüt çalıp hem şarkı söyleyip nasıl yapacaksın? Çocukları etkin kılmak lazım. ... Bu şunu gösteriyor. Müzik öğretmeni okulu bitirdikten sonra, görevi başına gittiği zaman, ne hazırlığı olması lazım. Ne yapacak orada? Ona göre adam yetiştirilmesi lazım. Bunu hesaplamıyorlar. Bunun hesaplanması lazım. [B7]

Bestecilerden biri, Milli Eğitim Bakanlığı ile üniversitelerin müzik eğitimi veren kurumları arasındaki kopukluğun giderilmesi gerektiğini de dile getirmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı ve müzik okullarımız arasında 1981 yılından beri olan kopukluk ve iletişimsizliğin giderilmesi iyi olur.* [B6]

Besteciler, eğitim müziği dağarının geliştirilmesinde MEB’in, Kültür Bakanlığının, üniversitelerin, özel sektörün ve medyanın yarışmalar düzenlemesinin olumlu sonuçlar verebileceğini ve bu sayede eğitim müziğinin insanlara ulaşabileceğini belirtmişlerdir.

Milli Eğitim Bakanlığının her yıl düzenli olarak okul, eğitim müziği dağarının, repertuarının artması için sürekli biçimde çabada bulunması gerekir. Yani sürekli okul yapmakla olmaz. Bu okulların içini doldurmak zorundadır. Konser salonlarıyla, piyanolarıyla, müzik dershaneleriyle. ... Buralarda çocuklar tarafından yıllarca unutulmayacak, okul yıllarının geçmişte kaldığı yıllarda bile ne güzel şarkılar öğrenmiştik dercesine güzel şarkılar olması gerekir. Bu şarkıların sayısının artması müzik öğretmenlerinin şarkı seçerken zorda kalmaları gerekir. Acaba hangi şarkıyı alsam demeleri gerekir. Ne yazık ki bu noktada değiliz bugün. Onun için Milli Eğitim Bakanlığının kesinlikle bunu yapması gerekir. [B5]

Başka kurumlar ve özel sektör tarafından da yarışmalar ya da etkinlikler düzenlenebileceğini belirten besteci, görüşlerini şöyle dile getirmiştir:

Çocukların rahatça söyleyebilecekleri, mırıldanabilecekleri, ıslıkla çalabilecekleri şarkılara gereksinim var. Bunu da mutlaka Milli Eğitim Bakanlığı yapmalı. Ama bunun dışında da başka kurumlar, bankalar sponsor olmalı, başka dernekler, vakıflar, Müzik Eğitimcileri Derneği. [B5]

Daha önceki yıllarda Kültür Bakanlığı tarafından eğitim müziği alanında bir yarışma yapıldığını belirten bir besteci bu sayede dağara çok sayıda şarkının kazandırıldığını ve bu tür yarışmaların yapılması gerektiğini dile getirmiştir.

---

* Besteci burada, Eğitim Enstitülerinin, 1982 yılından itibaren üniversiteler içinde yer alan Eğitim Fakültelerine dönüştürüldüğünden ve Müzik Bölümlerinin de üniversiteler, yani Yüksek Öğretim Kurumu [YÖK] çatısı altına girdiğinden bahsetmektedir.

Yarışmalar kesinlikle dağarcığın büyümesine katkı sağlar. Bir tarihte Kültür Bakanlığı bir yarışma düzenledi, dağarcığımıza kırk şarkı birden girdi. [B6]

Medyanın eğitim müziğine yer vermesi gerektiğini belirten besteciler, özellikle özel kanalların bu alanı desteklemesi gerektiğini ve bunun da üniversiteler ve özel sektörün iş birliği yapılarak gerçekleşebileceğini belirtmişlerdir.

Medyaya düşen görevler Eğitim Müziğine yer vermek. [B7]

TRT Popüler Çocuk Şarkıları Yarışması yıllardır yapılıyor. Peki, Türkiye’de yaşayan kaç kişi Popüler Çocuk Şarkıları Yarışmasını seyretmiştir acaba? Kimse seyretmemiştir. Hatta kimsenin haberi bile yoktur. Bu konuda özel kanallara çok büyük iş düşüyor. Çünkü özel kanallar satış işini çok güzel gerçekleştiriyorlar. ... Özel kanalların bence bu işi ele alıp, çocuk şarkıları konusunda onlar da girişimlerde bulunup bu işi yaymaları gerekiyor. Sadece devlet kurumları ile olacak işler değil. Devlet kurumları bugüne kadar üstlerine düşen her şeyi yaptılar zaten. Ama hiçbir şey olmadı. Sebebi popüler kültüre ulaşamamalarından kaynaklanıyor. Popüler kültüre özel kanallar ulaşabiliyor. Herkes bir Pazar eğlencesi ya da sabah programlarını seyrediyor. ...Mesela Okan Bayülgen yarışmasında niye çocuk şarkıları konusuna değinmiyor. ...Okan Bayülgen entelektüel kişiliğiyle ön plana çıkmış bir isim. Çağır hocaları, oturt, örnekler, workshop gibi. ...Özel sektör, radyolar, organizasyon şirketleri bunları ele almalı. Türkiye’de kaç kişi TRT seyrediyordur. Şimdi birkaç dizisi var onlar sadece. Haberleri bile seyredilmeyordur. Çünkü özel kanallar daha popülist haber yapıyorlar da ondan. Demek özel kanallar bunu yapabiliyorsa eğitimdeki her konuyu ele alabilirsiniz. Piyano eğitimini bile özendirilebilirsiniz. Medyada da bunu yapacak kişiler biz eğitimciler olacak. YÖK bu konuya el atabilir. Özel kanalları kendi bünyesinde birçok projeye imza atmalarını sağlayabilir, TÜBİTAK [Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu] Projeleri olabilir, Bilimsel Araştırma Projeleri olabilir. Sadece girişim olmamasından kaynaklanıyor. ... En güzel sesli çocuk yarışması bile yapabilirsin. Medyanın yapımcısının yanında koçlar olması lazım ve onların da eğitimcilerin olması lazım. Ama kendini düşünmeden ülke için yapacak. [B4]

Bir bestecinin dile getirdiği bir başka sorun ise, yarışmalar haricinde de, eğitim müziği dağarcığını çocuklara, gençlere öğretecek CD kayıtlarının bulunmaması olmuştur.

Bir başka şey, mesela sen şimdi müzik eğitimcisisin. Okul öncesi eğitimde müzik CD’si var mı? Bir tane alıp diyelim ki bir küçük çocuğu olan bir aileye götürüp verebilir misin? Yok öyle bir şey. Okul öncesi çocukları ilgilendiren bir CD yok. İlkokul, ortaokul, liseyi ilgilendiren bir CD yok. Yani bu alanda yapılmış güzel şarkıları bile kamuoyuna sunamıyoruz. [B7]

Yarışmalar aracılığıyla ortaya çıkan eğitim müziği eserlerinin kitap haline getirilmesi gerektiğini belirten bir bestecinin görüşleri aşağıdaki gibidir:

Birçok şey yapılıyor. Yarışmalar yapılıyor örneğin. Ama bunlar kitap haline getiriliyor mu? İnsanlar haberdar oluyorlar mı bundan, ulaşabiliyor mu? Ulaşılabilir olması önemli. [B1]

Sonuç olarak, besteciler öncelikle öğretimin tüm kademeleri içinde müzik derslerinde kullanılmak üzere dağarın geliştirilmesi gerektiğini ve bunun için MEB tarafından yarışmalar ve etkinlikler düzenlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Üniversitelerin Müzik ğretmeni Programlarının da Türkiye'nin müzik ğretmeni ihtiyacına yönelik olarak yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini dile getiren besteciler, MEB ve üniversitelerin müzik eğitimi veren kurumları arasındaki kopukluğun giderilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

MEB, Kültür Bakanlığı, medya ve özel sektör tarafından dağarın geliştirilmesi amacıyla yarışmalar düzenlenmesi gerektiğini dile getiren besteciler, özellikle özel kanalların popüler kültüre ulaşma konusunda başarılı olabileceğini belirterek, bu konuda niversiteler ve özel kanalların iş birliğı içinde çalışabileceğini ifade etmişlerdir. Besteciler ayrıca, hem yarışmalardan elde edilen şarkıların hem de mevcut şarkı dağarında yer alan şarkıların kitap ve CD olarak basılması gerektiğini, bunun insanlara ulaşmada kolaylık sağlayabileceğini belirtmişlerdir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma bulgularından elde edilen sonuçlar tartışılmış ve bu sonuçlar çerçevesinde, konuya ilişkin önerilere yer verilmiştir.

Araştırmada, öncelikle araştırma sürecinde de hangisinin kullanılması gerektiği ile ilgili soru işaretleri yaratan kavram konusu sorgulanmıştır. Literatürdeki farklı kullanımlarıyla dikkat çeken ve bu araştırmada sürecinde de, alanı kapsamlı bir şekilde ifade etmesi sebebiyle “eğitim müziği” olarak kullanılan kavram, besteciler tarafından da en fazla tercih edilen kavram olmuştur. Besteciler, kavramın; farklı aşamalarda (eğitim aşamaları, öğretim kademeleri vs.) ve farklı ortamlarda (örgün eğitim kurumları, yaygın eğitim kurumları vs.) eğitim amacıyla kullanılacak özellikte olan ve bir eğitim materyali olarak yer eden, her türlü sözlü sözsüz müziği ifade etmek için kullanılacak bir kavram niteliği taşıdığını ifade etmişler ve bu sebeplerle bu kavramı kullanmayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Dikkat çeken bir diğer husus ise, bazı bestecilerin, kavramı, “Türk” sıfatı ile kullanması olmuştur (Örneğin, Türk eğitim müziği, Türk okul müziği). Bu bestecilerin; geleneksel ve halk müziği örneklerinin yanı sıra, müzik eğitimi içinde özellikle yer alması gerekliliğinin sık sık altını çizilen ve geleneksel ve halk kültürümüzden beslenen bir anlayışla oluşturulan çağdaş eğitim müziği eserlerinin önemine ve ağırlığına vurgu yaptıkları için bu kavramları kullanmayı tercih ettikleri ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak, genel itibarıyla, bestecilerin de olguya yönelik yaklaşımları ve anlayışları paralelinde kavramı adlandırdıkları ortaya çıkmıştır.

Mevcut müzik eğitimi ders kitaplarını değerlendiren besteciler, kitaplar ile ilgili temel sorunun, kitapların yazımı için görevlendirilen komisyonlardan kaynaklı olduğunu dile getirmişlerdir. Besteciler, bu bağlamda, dağar içinde yer alan nitelikli eserlerin kitaplarda bulunmadığını, kitaplarda yer alan şarkıların ise belli düzey ve amaçlar gözetilmeden kitaplara konulduğunu, bu şarkıların çoğunun müzikal ve estetik değerden yoksun olduğunu ifade etmişlerdir. Besteciler, sonuç olarak tüm bu sebeplerle, kitap yazma komisyonlardaki kişilerin, alanda değerli çalışmaları olan ve alana nitelikli eserleri ile katkı sağlayan ve aynı zamanda kitap yazma konusunda deneyimi ve

yeteneği olup, bu işte istekli çalışan besteciler ve eğitimcilerden oluşması gerektiğini belirtmişlerdir.

Farklı kademelerde, farklı amaçlar ile aynı şarkıların kullanılabilceğini belirten besteciler, şarkı seçiminde amaçların iyi belirlenmesinin yanı sıra, öğrencinin bilişsel düzeyinin de gözlemlenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Besteciler, amaçların iyi belirlenmeden, şarkı seçimlerinin rastgele bir şekilde gerçekleştiği durumların ise, öğretmenin şarkı seçimi, kitap yazmak için görevlendirilen komisyonların seçimi, öğrenci talepleri ve şarkı yetersizliğinden kaynaklanıyor olabileceğini belirtmişlerdir. Besteciler, bu sebeplerle, kitaplarda yer alan şarkıların seçiminde, alanında uzman kişilerce gerçekleştirilmesi ve şarkı seçim sürecinin titizlikle yürütülmesi gerektiğini dile getirmişlerdir. Üniversitelerde müzik öğretmen adaylarının donanımlı bir şekilde yetiştirilmeleri ve sonrasında da öğretmenlerin kendilerini geliştirmeleri gerektiğini ifade eden besteciler, ayrıca okullarda yapılan uygulamalardan da dönütler alınması, alınan dönütlere göre bir yol çizilmesi ve eğitim amaçlarına hizmet etmeyen, aynı zamanda çocuklar tarafından da sevilmeyen şarkıların elenmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Tüm bunların yanında besteciler ayrıca, mevcut şarkı dağarcığının yeterli olduğunu, fakat dağarcığın fiilen kullanımı konusunda sorunlar olduğunu dile getirmişlerdir. Bu sorunun ise, okullarda müzik derslerine ayrılan sürenin az olması, öğretmenin donanımı, mevcut şarkılara ulaşma ve şarkıları uygulama güçlüklerinden kaynaklı olabileceğini belirten besteciler, dağarcık içinde geçmişten günümüze çok iyi örneklerin bulunduğunu ve bu şarkıların mutlaka nesilden nesile aktarılması gerektiğini belirtmişlerdir. Besteciler, ortak bir kültür oluşturmada bu hususun çok önemli olduğunu ifade ederek, bu amaç doğrultusunda “Klasik Eğitim Müziği Dağarcığı” oluşturulabileceğini dile getirmişlerdir. Besteciler ayrıca, her geçen gün çağın ihtiyaçlarına cevap verebilecek yeni şarkıları üretmek ve dağarcığı geliştirmek gerekliliğinin de altını çizmişlerdir.

Dağarcık, yaş grupları bazında değerlendiren besteciler, ilköğretim kademesi yaş grubu için yeterli sayıda şarkı olduğunu, fakat okul öncesi ve orta öğretim kademeleri yaş grupları için dağarcığın yetersiz kaldığını ifade etmişlerdir. Daha önceki yıllarda dağarcığı geliştirmek için yarışmalar düzenlendiğini ve bu yarışmalar sayesinde dağarcığa çok sayıda şarkının birden girdiğini belirten besteciler, çeşitli kurumlarca bu işin üstlenilmesi gerektiğini; yarışmaların yanı sıra, mevcut kitapların ve CD’lerin yayımlanmasının da mevcut dağarcığın kullanımını destekleyeceğini dile getirmişlerdir.

Prozodik açıdan hatalı birçok şarkının dilimize yerleştiğini ve kullanılmaya devam ettiğini belirten besteciler, söz ve müzik arasında uyum yaratmak ve prozodik açıdan doğru bir şarkı bestelemek için sözlerin içindeki melodiye dikkat edilmesi ve sözleri müzik içine konuşur gibi yerleştirmek gerektiğini ifade etmişlerdir.

Dağar içinde yer alan birçok şarkının piyano eşliğinin olmadığını, bir şarkıyı güzelleştiren ve tamamlayan unsurun şarkının armonisi olduğunu dile getiren besteciler, şarkıların piyano eşliksiz eksik olduğunu, iyi bir bestecinin ve iyi bir müzik öğretmenin mutlaka iyi derecede piyanoyu kullanabilmesi ve şarkıların mutlaka piyano eşlikleriyle birlikte bestelenmesi gerektiğini dile getirmişlerdir.

Besteciler, tüm müzik türlerinin, tür ayrımı gözetmeksizin müzik eğitimi içinde yer alması ve yelpazenin geniş tutulması gerektiğini belirtmişlerdir. İyi ve nitelikli müzik olduğu sürece, çocuklara müziğin geniş bir çerçevede sunulması gerektiğini dile getiren besteciler, önemli olan unsurun çocuğa göre ve çocuk için müzik olduğunu dile getirmişlerdir. Türk müziği makamsal sisteminin öğretilmesinin ise, düzey açısından çocuklar için uygun olmadığını belirten besteciler, bu sistemi çocuklara öğretmek yerine, uygun örneklerin dinletilmesi ve sözleri açısından çocuklar için uygun olan, seçilmiş iyi örneklerin söylenebileceğini ifade etmişlerdir. Popüler kültürün ve popüler kültür öğelerinin, yaşamımızın her alanına girdiğini ve popüler kültürden uzak kalamadığımızı dile getiren bazı besteciler, popüler müzik türlerinin ve içinde popüler unsurlar barındıran eğitim müziği eserlerinin de müzik eğitimine dâhil edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bu besteciler, bu tarzda beste yapabilmek için, bestecinin sürekli kendini yenilemesi ve güncel kalması; iyi bir dinleyici olup, her tür müzik hakkında bilgi sahibi olması gerektiğinin altını çizmişlerdir. Bazı besteciler ise, eğitim müziğinin eğlence müziği ile karıştırılmaması ve sadece belli amaçlar doğrultusunda popüler unsurlar barındıran şarkılara yer verilmesi gerektiğini belirterek, diğer bestecilerden aksi yönde görüş bildirmişlerdir.

Popüler şarkı kategorisinde yer alan ve dağara katkı sağlamada önemli bir yer tutan TRT Popüler Çocuk Şarkıları Yarışması için bestelenen şarkıların da, çocukların ilgisini çektiğini ve çocuklar tarafından söylenilmek istenildiğini dile getiren besteciler, bu şarkıları müzik eğitimi kitaplarında yer almamasının sebeplerinden birinin şarkıların zorluk düzeyi olduğunu belirtmişlerdir. Bu şarkıların TRT Çocuk Koroları için bestelenmiş şarkılar olduğunu, dağara katkı sağladığını, fakat okullardaki müzik derslerinde kullanımının zor olduğunu ifade eden besteciler, şarkıların eğitim içinde kullanılmıyor olmasının diğer sebeplerinin öğretmenin ve kitap yazarlarının şarkıları

bilmiyor olabileceğinden de kaynaklanıyor olabileceğini ifade etmişlerdir. Çocukların, bu yarışmalardan çıkan şarkıları söyleme konusunda istekli olduklarını ve bazı şarkıların çocuklar tarafından sevilerek söylendiğini belirten besteciler, popüler unsurlar barındıran şarkılar konusunda alanda bir boşluk olduğunu bu başlık altında tekrar dile getirmişlerdir. Bu açığı kapatmak için çalışmaları gerektiğini ifade eden besteciler, bu amaçla, düzenlenen yarışmalar ve çeşitli etkinliklerin artması gerektiğini belirtmişlerdir.

Besteciler, eğitim müziği amacıyla kullanılacak şarkıların, yalnızca ders materyali olarak sınırlandırılmaması ve çocuğun günlük yaşamında da yer bulabilecek özellikte olması gerektiğini belirtmişlerdir. Müzik eğitimi içinde kullanılacak şarkıların mutlaka titizlik ile bestelenmesi gerektiğinin altını çizen besteciler, çocuklar için şarkı bestelemenin, çocuğun dünyasına inip, çocuğa hitap edebilmenin kolay bir iş olmadığını dile getirmişlerdir. Çocuklara hitap eden şarkıların, aynı zamanda çocuğu gelecekteki yaşamında doğru yöne kanalize eden ve çocuğa bu anlamda yol çizen şarkılar olması gerektiğini ifade eden besteciler, besteleme sürecinde çocuğun bilişsel düzeyinin yanı sıra bu hususlara da dikkat edildiğinde, şarkıların çocuklar tarafından kabul gördüğünü belirtmişlerdir. Besteciler, bu özellikleri içeren şarkıların hem eğitimde kullanılabileceğini hem de çocuğun günlük yaşamında yer tutabileceğini ifade etmişlerdir.

Besteciler, bir şarkının müzikal açıdan nitelikli olabilmesi için, ilk önce müzisyen ve kendisini geliştirmiş/sürekli geliştiren birikimli bir besteciye ihtiyaç olduğunu belirtmişlerdir. Besteciler, kolay, akılda kalıcı ezgi ve sözlerin yanı sıra, prozodi, ezgisel yürüyüş, armonik yapı ve form öğelerinin önemli olduğunu ve tüm bu öğelerin gözetildiği şarkıların müzikal açıdan nitelikli olabileceğini dile getirmiş; tüm bunlara ulaşmada en önemli ve ilk unsurun, besteci olduğunu; bestecinin müzisyenliği ve birikimi ile şarkının müzikal niteliği arasında doğru orantı olduğunu vurgulamışlardır.

Besteciler, kendi besteleme süreçlerinde yaş grubu ve yaş grubuna bağlı olarak da şarkının ses genişliğini gözettiklerini; bunlarla beraber armonik yapı ve piyano eşliği öğelerini göz önünde bulundurduklarını belirtmişlerdir. Bu süreçte prozodi unsurunu da dikkate aldıklarını dile getiren bestecilerin, prozodinin doğru olması için birbirlerinden farklı yollarla beste yaptıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Bestecilerin bazıları söze müzik, bazıları müziğe söz, bazıının ise iki yöntemi birden kullandıkları; bir bestecinin ise kendi ifadesiyle armoniye söz, armoni üzerine sözleri düşünerek beste yaptığı ortaya çıkmıştır. Tüm bu unsurların yanında besteciler ayrıca, çağın gerekliliklerine uygun şarkı bestelenmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Besteciler, müzik eğitiminde yer alması gerektiğini düşündükleri ve ifade ettikleri müzik türleri ile ilgili düşünceleri paralelinde, beste yaparken tonal ve modal dizilerin yanı sıra, halk müziğimize ve Türk Sanat Müziği'ne ait unsurlar ve popüler unsurlar barındıran şarkılar da bestelediklerini dile getirmişlerdir. Besteciler, çağa ayak uydurmanın gerekli olduğunu her fırsatta dil getirirken, bestecinin açık fikirli olması ve yeni, farklı şeylerin denenmesi gerektiğinin altını çizmişler, göz önünde bulundurulması gereken hususun –daha önce de belirttikleri gibi- çocuğa uygun ve çocuğun seveceği şarkı bestelemek olduğunu belirtmişlerdir.

Besteleme sürecinde dikkat ettikleri unsurları belirten besteciler, bunların yanı sıra, besteciliğin yanında sahip olunması gereken bilgi ve becerileri de dile getirmişlerdir. Besteciler, özellikle eğitim müziği alanında besteleyen bir bestecinin, müzikal yönünün yanı sıra, edebi yönünün de gelişmiş olması; bir bestecinin müziği iyi okumasının yanında, edebi anlamda da iyi bir okuyucu olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Eğitim müziği amacıyla bestelenmiş tüm şarkıların, besteci tarafından incelenmiş ve analiz edilmiş olması gerektiğini dile getiren besteciler, kendi besteleme süreçlerinde de göz önünde bulundurdıkları hususlardan olan piyano eşliği, armonik yapı ve form unsurlarının da uzantısı olarak, bir bestecinin mutlaka piyanoyu iyi kullanması; armoni, kontrpuan bilgisi ve form bilgisine sahip olması gerektiğini belirtmişlerdir. Her geçen gün gelişimini sürdüren bilişim teknolojileri konusunda da bilgi sahibi olunması gerektiğini dile getiren besteciler, nota yazma, seslendirme vb. çeşitli programların kullanımlarının da besteciliğe kolaylıklar ve katkılar sağlayabileceğini ifade etmişlerdir. Bir bestecinin çocuğu iyi tanınması ve çocuk psikolojisi bilmesi gerektiğini ifade eden besteciler, eğitimin tüm kademlerinde öğretmenlik yapmış olmanın bestecilik becerilerine katkı sağlama konusunda faydalı olacağını belirtmişlerdir.

Bestecilerin yanı sıra, müzik öğretmenlerinin de mutlaka beste yapmayı denemesi gerektiğini dile getiren besteciler, müzik öğretmeninin besteciliğini destekleyici ve ona yardımcı olacak bir öğretmenin, koçunun olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Müzik öğretmenin beste yapmasının ihtiyaca daha kısa sürede cevap verebilecek olma özelliğinden dolayı önemli olduğunu belirten besteciler, iyi bestelerin çocuklar tarafından sevileceğini ve söyleneceğini, kötü bestelerin ise kaybolacağını ve dağar içinde yer bulmayacağını ifade etmişlerdir. Besteciler arasında üniversitelerde akademisyenlik yapan besteciler, müzik öğretmeni adaylarının besteci yönlerinin gelişmesi amacıyla, üniversitelerin müzik eğitimi veren bölümlerinde yer alan Eğitim Müziği Besteleme dersi, hatta diğer derslerde ve lisansüstü programlarda yapılan

uygulamalar aracılığıyla, öğrencilerin bestecilik becerilerinin geliştirilmesini amaçladıklarını ve öğrencileri bu alana teşvik ettiklerini dile getirmişlerdir.

Besteciler, kişiler bazındaki önerilerinde, özellikle müzik öğretmenlerine yönelik önerilere yer vermişlerdir. Müzik öğretmenlerinin, alan ile ilgili olarak yoğun ve özverili bir şekilde çalışması gerektiğini dile getiren besteciler, öğretmenlerin dağarı iyi tanımaları ve kendilerini bu alanda sürekli geliştirmeleri gerektiğini ifade etmişlerdir. Müzik öğretmenlerinin bu alanda donanımlı yetişmesi için, üniversitelerin müzik öğretmenliği programlarında yer alan derslerin öğretmen yetiştirmeye odaklı olması gerektiğini, müzik öğretmeni programının mevcut durumunun öğretmen yetiştirme amacından uzak olduğunu dile getirmişlerdir. Programlarda yer alan derslerin, günümüzün ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte müzik öğretmeni yetiştirmeye odaklı olması gerektiğini ve programların bu anlamda şekillendirilmesi gerektiğini, Milli Eğitim Bakanlığı ile üniversiteler arasındaki kopukluğun giderilmesi gerektiğini vurgulamışlardır.

Devlet Konservatuvarları ve Güzel Sanatlar Fakültelerinin, Müzik ile ilgili alanlarından mezun olup, Pedagojik Formasyon Programları aracılığı ile müzik öğretmeni olan kişilerin, alan ile ilgili sağlam alt yapısı olmadığını dile getiren besteciler, bu müzik öğretmeni adaylarının daha yoğun bir çaba içinde olması gerektiğini belirtmişlerdir. Besteciler bu sebeple, bu öğretmen ve öğretmen adayları için de, üniversiteler ya da Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hizmet içi eğitimler ve seminerler düzenlenmesi gerektiğini dile getirmişlerdir.

Müzik eğitimi alanında yapılan çalışmaların ve lisansüstü çalışmaların, işlevsel ve çözüme odaklı olması gerektiğini belirten besteciler, ayrıca ilgili kişiler tarafından eğitim müziği dağarının iyi örneklerinin tek bir kaynakta toplanması gerektiğini belirtmişlerdir.

Çeşitli kurumlara da eğitim müziğinin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi ile ilgili görevler düştüğünü belirten besteciler, Milli Eğitim Bakanlığının, Müzik dersi müfredatını tekrar gözden geçirmesi gerektiğini vurgulamış; bu müfredatları oluşturacak kişilerin müzik eğitiminin önde gelen isimlerden seçilmesi ve müfredatın her kademe için günümüz ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde düzenlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Daha önceki yıllarda Kültür Bakanlığı tarafından eğitim müziği alanında bir yarışma yapıldığını ve bu yarışma sayesinde dağara çok sayıda şarkının kazandırıldığını dile getiren besteciler, eğitim müziği dağarının geliştirilmesinde MEB'in ve Kültür

Bakanlığının yanı sıra; üniversitelerin, özel sektörün ve medyanın da yarışmalar düzenlemesinin olumlu sonuçlar verebileceğini ve bu sayede eğitim müziğinin insanlara ulaşabileceğini belirtmişlerdir.

TRT'nin yıllardır birçok televizyon programı, etkinlik ve yarışmalar düzenlediğini belirten besteciler, TRT'nin bu çalışmalarının yanında özel kanalların da bu alan konusunda sorumluluk sahibi olması gerektiğini dile getirmişlerdir. Özel kanalların, izleyiciye daha çok ulaşabildiğini ve seyirciyi yakalayabildiğini belirten besteciler, özellikle dikkat çeken ve izlenen programlarda bu alana dikkat çekilebileceğini ifade etmişlerdir. Besteciler, dağar içinde yer alan şarkıların televizyonlarda yayınlanmasının yanında, yarışmalar düzenlenebileceğini ve alanın önde gelen isimlerinin alanı tartışabileceği ortamların yaratılabileceği programlara yer verilebileceğini dile getirmişlerdir.

Besteciler ayrıca, üniversitelerin de konuyla ilgili sorumluluk sahibi olması gerektiğini ve üniversiteler tarafından da yarışmalar veya çeşitli etkinlikler düzenlenebileceğini ifade etmişlerdir. Besteciler bunun yanı sıra, üniversitelerdeki çeşitli proje kaynaklarından da yararlanılabileceğini belirterek, bu projeler aracılığıyla çeşitli kurumlar ve özel sektör ile ortak çalışmalar yapılabileceğini dile getirmişlerdir.

Dağar içinde yer alan şarkıların ve yarışmalar ile dağara kazandırılan şarkıların yayınlanması, mutlaka kitap ve CD olarak basılması gerektiğini ifade eden besteciler, özellikle eğitim müziği ile ilgili CD'lerin yetersiz kaldığını belirtmişler ve yetkili kişilerin konuya eğilmeleri gerektiğini dile getirmişlerdir.

Konuya ilişkin sonuçlar yukarıdaki gibi bir görünüm sergilerken, ortaya çıkan mevcut duruma aşağıdaki gibi öneriler getirilebilir:

1. Müzik derslerinde kullanılan kitapların yazımında MEB tarafından, müzik eğitimcilerinin yanı sıra, mutlaka eğitim müziği konusunda yetkin kişiler görevlendirilmelidir. Böylece, dersin konusu, amaçları ve kazanımları ile örtüşen ve aynı zamanda dağar içinde yer alan iyi örneklerin kitaplarda yer alması sağlanacaktır. Ayrıca tüm bunların uzantısında, müzik eğitimi amaçlarına ulaşabilmek için, müzik eğitimine ayrılan sürenin arttırılması da, derslerde şarkı söyleme etkinliklerine daha fazla yer verilmesine olanak sağlayacaktır.
2. Eğitim müziği bestecilerinden oluşan bir komisyon tarafından, eğitim müziği dağarımızda yer alan şarkılar içinden, müzikal nitelik bakımından yüksek olan ve

çocuklar tarafından da sevilerek söylenen şarkılar seçilmeli ve “Klasik Eğitim Müziği Dağarcığı” veya “Ulusal Şarkı Dağarcığı” gibi alternatif kaynaklar oluşturulmalıdır. Kültür Bakanlığı veya MEB tarafından basımı gerçekleştirebilecek olan bu dağarcık ile nitelikli şarkıların bir kaynaktan toplanması sağlanmış olacak ve nesilden nesillere aktarılması kolaylaşacaktır. Ayrıca, profesyonel bir çocuk korusu tarafından, oluşturulan bu dağarcığa ilişkin bir CD kaydı yapıp, çoğaltılıp dağıtımının yapılması, bu dağarcığa ulaşım konusunda daha da yarar sağlayacaktır.

3. Özellikle okul öncesi ve orta öğretim kademeleri yaş grupları için dağarcığın yetersiz kaldığı görülmektedir. Eğitim müziği bestecilerinin, ağırlıklı olarak bu yaş grupları için şarkılar bestelemelerini teşvik etmek amacıyla, bakanlıklar, üniversiteler ve çeşitli özel kurumlar tarafından yarışmalar ve çeşitli etkinlikler düzenlenmelidir. Böylece hem eğitim müziği alanında bir hareketlilik sağlanmış olacak hem de dağarcığa çok sayıda şarkı kazandırılmış olacaktır. Ayrıca, okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kademelerinde Müzik dersi için ayrılan sürenin arttırılması; okul öncesinde ve ilköğretimde Müzik derslerinin müzik öğretmeni tarafından gerçekleştirilmesi; ortaöğretimde ise Müzik dersinin seçmeli değil, zorunlu olarak okutulması da, Müzik derslerinin daha sağlam ve nitelikli olarak işlenmesine yardımcı olacak ve dolayısıyla müzik eğitimi içinde, dağarcık içinde yer alan şarkılara ve şarkı söyleme etkinliklerine daha fazla yer verilmiş olacaktır.

4. Eğitim müziğinde kullanılmak üzere şarkı besteleme konusunda bestecilerin yanında, müzik öğretmenleri ve müzik öğretmeni adayları da teşvik edilmelidir. Eğitim müziği dağarcığına katkı sağlamak amacıyla, yalnızca müzik öğretmenlerine ve müzik öğretmeni adaylarına hitap eden ve onları bu konuda teşvik etmek için, çeşitli kurumlar tarafından (MEB, Kültür Bakanlığı, üniversiteler, medya kuruluşları vb.), düzenlenen yarışmaların yanında, festivaller, çalıştaylar ve çeşitli organizasyonlar düzenlenmelidir.

5. Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalı programlarında yer alan “Eğitim Müziği Besteleme” dersinde, eğitim müziği besteleme konusu çeşitli açılardan ele alınmalıdır. Müzikal olarak iyi besteye ulaşmanın yanı sıra, öğrencilere çeşitli müzik türlerinde ve/veya farklı anlayışlarla bestelenmiş, eğitim müziği amacıyla kullanılacak şarkılar besteleme ile ilgili bilgiler sunulmalı ve uygulamalar yaptırılmalıdır. Bu tür uygulamalar bu işi profesyonel olarak yapan tüm müzik kurumlarınca (Konservatuvarlar, GSF’ler vb.) aynı özenle gerçekleştirilmelidir.

6. Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalı programlarında yer alan “Eğitim Müziği Besteleme” dersi aracılığıyla ortaya çıkan, öğrenciler tarafından bestelenmiş olan eğitim müziği eserlerinin dağar içinde yer almasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Bu amaçla, bestelenen eserlerin okullarda seslendirilmesinin yanı sıra, Öğretmenlik Uygulaması dersleri aracılığıyla da şarkılar okullarda öğretiler olmalı ve öğrencilerden şarkılara ilişkin dönütler alınabilmelidir. Ayrıca “Eğitim Müziği Besteleme” dersi sonucunda ortaya çıkmış eserlerden, nitelikli olanlar dersi veren öğretim elemanı tarafından seçilip, bu alanda alternatif kaynak oluşturma yollarına gidilmelidir.

7. Konservatuvarlardan ve GSF’lerden mezun olan ve Pedagojik Formasyon Programları aracılığı ile müzik öğretmeni olan kişilerin, müzik öğretmenliği becerisi konusunda uzmanlaşmaları, alana yönelik bilgilerinin derinleştirilmesi için hizmet-içi eğitimler ve seminerler düzenlenmelidir. Müzik eğitiminde önemli bir yere sahip olan eğitim müziği alanı ile ilgili olarak, dağarı tanıtıcı ve bestelemeye yönlendirici çalışmaların da özel olarak yer alabileceği bu eğitimler sayesinde, müzik öğretmeni adayları ve bu yolla öğretmen olmuş müzik öğretmenlerinin, alan ile ilgili verimi artacağı düşünülmektedir.

8. Çocukların ilgisini çeken ve popüler unsurlar barındıran çocuk şarkılarını bestelemeye teşvik amacıyla, TRT’nin yanı sıra, diğer özel kanallar tarafından da çeşitli organizasyonlar, yarışmalar ve televizyon programları düzenlenmelidir. Böylece, daha fazla insana ulaşabilme potansiyeli olan özel kanalların gerçekleştireceği etkinlikler ile hem bestecilerin hem de çocukların konuya ilgisi çekilmiş olacaktır. Belirli zaman aralıkları ile belli temalar altında düzenlenebilecek bu etkinler sayesinde, dağara bir defada birden çok şarkı kazandırılmış olacak ve besteciler bu alanda çalışmaya teşvik edilmiş olacaktır.

9. Eğitim müziği alanında beste yapılan kişilerce, çocuğun hayatında yeri olan ve yaşantısı sebebiyle uzağında kalamadığı popüler müzik olgusu da dikkate alınmalıdır. Belirli koşullar için ve belli amaçlar doğrultusunda oluşturulmuş popüler müzik türleri veya popüler unsurlar barındıran bestelerin müzik eğitiminde kullanılması sayesinde, çocuğun yaşamı içinde yer alan unsurlar ile müzik dersi daha da örtüşmüş ve müzik eğitimi içinde bu tarzdaki müziklerin kaliteli örnekleri yer bulmuş olacaktır.

10. Alanın uzmanları tarafından dağar içindeki iyi örnekler seçilip derlenmeli ve alanda yaşanan kaynak sıkıntısına bu şekilde katkı sağlanmalıdır. Bu kaynaklar yaş grubu, öğretim kademeleri, öğretim amaçları vb. gibi çeşitli kriterler belirlenerek oluşturulmalı ve yararlanacak kişilere bu anlamda kolaylık sağlamalıdır.

11. Bestecilerin Türk eğitim müziğine yönelik görüşlerinin alındığı bu çalışmanın yanı sıra, alanın uygulayıcı tarafında yer alan ve daha büyük bir topluluk olan müzik öğretmenlerinin görüşlerinin de alındığı bir çalışma yapılmalıdır. Bu tür bir çalışmanın bu araştırmayı da destekleyeceği ve böylelikle eğitim müziğinin uygulayıcısı konumunda olan müzik öğretmenlerinin görüşleri ile besteci görüşlerinin karşılaştırılma fırsatı doğacağı düşünülmektedir.

12. Eğitim müziğinin hitap ettiği kesim olan öğrencilerden, kullanılan eğitim müziği eserleri ile ilgili görüşlerin alınmasının, bu alanda çalışan besteciler ve müzik öğretmenleri için yararlı olacağı düşünülmektedir. Öğrencilerin dünyasını tanımak, öğrencinin beğeni düzeyi ve ihtiyaçlarının belirlemek, alanın üreticisi olan bestecileri bu konuda daha fazla düşünmeye sevk edecek ve alanın uygulayıcısı olan öğretmenler için bu sonuçlar doğrultusunda daha özenli bir şekilde şarkı seçimi yapma imkânı sağlayacaktır. Bu bakımdan eğitim müziği dağarının öğrencinin bakış açısıyla değerlendirilmesi ile ilgili bir araştırma da bu araştırmanın yanında alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

13. Tüm bunların yanı sıra, eğitim müziği eserlerinin günlük hayatta yer bulması, hayata geçirilmesi ve çocukların/gençlerin müzik sanatı ile iç içe olması amacıyla, kentlerde, ilçelerde, okullarda çeşitli korolar kurulmalıdır. Belediyelere, üniversitelere, çeşitli sivil toplum örgütlerine vb. ait olabilecek bu korolar sayesinde, eğitim müziği alanı ve müzik sanatı konusunda, bulunulan bölgeye canlılık kazandırılmış olacaktır. Bu amaçla, adı geçen kurumlarda oluşturulmuş/oluşturulacak sanat kurullarının konuya eğilmesi ve konuyla ilgili hassasiyet göstermesi alan için yapılacak çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Akbulut, F. (2001). *Gitar Eşlikli Okul Şarkılarının Müzik Eğitimindeki Önemi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aksu, C. (2010). *Türkiye’de Eğitim Müziği* (1. Baskı). İstanbul: Bemol Müzik Yayınları.
- Aktaş, S. (2008). *İlköğretim II. Kademe Okul Şarkılarının Öğrencilere Uygunluğunun İncelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Alkar, R. (2008). *İlköğretim Müzik Eğitimi Dersinde 2007-2008 Eğitim Öğretim Yılında Okutulan Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki Şarkıların Müziksel Amaçları Bakımından Analizi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Antep, E. (2006). *Türk Bestecileri Eser Kataloğu*. Ankara: Sevda-Cenap And Müzik Vakfı Yayınları.
- Antep, E. (2006). *Türk Bestecileri Eser Kayıt Kaynakçası*. Ankara: Sevda Cenap And Müzik Vakfı Yayınları.
- Arapgirlioğlu, H. (2003). *Türk Okul Şarkılarının Teknoloji Destekli Çok Seslendirilmesine İlişkin Yaklaşımlar*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bağçeci, S. E. (1996). *Dörtlü Armoni Sistemi ile Modal Tarzdaki Eğitim Müziği Şarkılarının Çokseslendirilmesi Üzerine Bir Çalışma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Baylam, G. Z. (2011). *Türkiye’deki İlköğretim Okulları Birinci Kademe 4. ve 5. Sınıf Müzik Dersinde Öğretilen Şarkıların Eğitim Müziği Besteleme Teknikleri Bakımından İncelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bilgin, A. S. (2009). *İlköğretim Öğrencilerinin Okul Şarkılarına Yönelik Görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Bolu.
- Boran, İ. ve Şenürkmez, K. Y. (2010). *Kültürel Tarih Işığında Çoksesli Batı Müziği*. (2. Basım). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Bozkaya, İ. (2001a). *Dil – Müzik Bağlamında Prozodi*. Bursa: F. Özsan Matbaacılık.
- Bozkaya, İ. (2001b). *Okul Ortamında Müzik*. Bursa: F. Özsan Matbaacılık.

- Çavuşoğlu, E. (2006). *Türkiye'deki İlköğretim Okullarının II. Kademesinde Müzik Eğitiminde Kullanılan Okul Şarkılarının Prozodi Yönünden İncelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çelik, M. ve Şendağ, B. A. (2013). *İlköğretim Müzik 6 Öğrenci Çalışma Kitabı*. (2. Basım). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Çelik, M. ve Şendağ, B. A. (2013). *İlköğretim Müzik 7 Öğrenci Çalışma Kitabı*. (2. Basım). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Çelik, M. ve Şendağ, B. A. (2013). *İlköğretim Müzik 8 Öğrenci Çalışma Kitabı*. (2. Basım). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Çepni, S. (2010). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*. 5. Baskı. Trabzon.
- Demir, Ş. (2012). *Eğitim Müziği Besteleme Teknik Bilgiler ve Uygulama Kitabı*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Diñç, A. (2011). *Kazım Karabekir'e Ait Çocuk Şarkılarının Eğitim Müziği Açısından Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Görsev, A. (2006). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Piyano Eğitimi, Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi ve Eşlik (Korepetisyon) Dersleri ile Okul Şarkılarına Doğaçlama Eşlik Becerileri Arasındaki İlişkiler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Gül, G. ve Bozkaya, İ. (2010). Osman Zeki Üngör'ün "Çocuklara Teganni Dersleri" Kitabı Üzerine Bir Çalışma. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. XXIII (1). 133-156.
- Gül, G. (2012). *Okul Öncesi Altı Yaş Çocukları İçin Oluşturulan Şarkı Dağarcığının Müziksel Gelişim Düzeylerine Etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Güler, L. (2009). *İlköğretim II. Kademe (6. 7. ve 8. Sınıflar) Müzik Dersi Kitaplarında Türk Müziği Okul Şarkılarına Ayrılan Yer*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Halvaşı, B. (1999). *Ulusal Şarkı Söyleme Geleneğinin Oluşturulmasından Türk Dili ve Fonetikinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- İlyasoğlu, E. (2007). *71 Türk Bestecisi*. İstanbul: Pan Yayıncılık.

- Kalaycıoğlu, Ő. K. (2009). *Türkiye'deki İlköğretim Okullarında Müzik Eğitiminde Kullanılan Okul Şarkılarının, Eğitim Müziği Besteleme Teknikleri Bakımından İncelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Kalkanoğlu, B. (2007). *Okul Şarkılarının Müzik Öğretmenlerinin Bilgi ve Beceri Düzeyine Göre Piyano ile Eőliklenmesine Yönelik Bir Eşlik Modeli Önerisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaptan, Z. (2001). *Klasik Gitarın Türk Halk Müziği Kaynaklı Okul Şarkılarında Kullanımı*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kar, T. (2008). *Bir Eğitim Modeli Olarak Köy Enstitülerinde Müzik Eğitiminin İncelenmesi ve Şarkı Dağarcığının Kullanılabilirliği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Koray, F. (1948). *Çocuğa ve Söze Göre Müzik*. Ankara: Ankara Basımevi.
- Koz, E. (2007). *İlköğretim İkinci Kademe'de Görev Yapan, Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) Alanı Mezunu, Müzik Öğretmenlerinin Okul Şarkılarına Eşlik Etmede Karşılaőtıkları Problemler Ve Çözüm Önerileri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Kutluk, Ö. (1996). *Okul Şarkılarına Piyano ile Eşlik Yapabilme Becerisinin Geliştirilmesi Üzerine Bir Çalışma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2006). *İlköğretim Müzik (1.-8. Sınıflar)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Mohan, H. (2008). *Okul Öncesi Eğitiminde Belirli Günler ve Haftalara Yönelik Şarkı Dağarcığı ile İlgili Öğretmen Görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Nebi, G. (2005). *Makedonya ve Türkiye İlköğretim Okulları 6, 7, ve 8. Sınıf Ders Kitaplarında Okutulan Müzik Ders Kitaplarındaki Eğitim Müziği Eserlerinin Karşılaőtırılmalı İncelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Bolu.
- Özdemir, M. A. (1998). *Türk Halk Müziği Sistematiği ve Eğitim Müziği Besteciliğinde Kullanılabilirliği*. Yayınlanmamış doktora tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özeke, S. (2003). *A History of Music Education in The Republic of Turkey, 1982-1998*. Yayınlanmamış doktora tezi, Arizona State University, Arizona.

- Özeke, S. (2010, Şubat). *Historical Developments of Music Teacher Education in the Republic of Turkey*. The First International Conference in Music Education, Helwan Üniversitesi, Mısır.
- Özelma, Y. (2010). *İlköğretim Müzik Derslerinde Çoksesli Şarkıların Yeri, Önemi ve Eğitim Müziği Çokseslendirme Yaklaşımları*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.
- Özeren, A. (2006). *Çocuklar İçin Yaratılan Müzik Yapıtlarının Toplumsal Müzik Bilinci ve Dil Gelişimi Açısından Rolü ve Önemi*. II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu, Ankara.
- Özeren, C. A. (2001). *İlköğretimde Konu Başlıklarına Göre Bir Okul Şarkıları Kitabı Denemesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özkeleş, S. (2011). *Okul Şarkılarının Latin Müziği Stillerinin Ritmik Yapıları Ile Eşiklenmesine İlişkin Yaklaşımlar*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Parıldar, G. (2006). *Okul Şarkılarının Gitar Eşiklemelerinde Şematik Yöntem Kullanımı*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sachs, C. (1965). *Kısa Dünya Musikisi Tarihi*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Sağır, T. (1998). *Okul Müziği Çerçevesinde Geleneksel Türk Sanat Müziği Makam Sistemi Üzerine Bir İnceleme*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sağır, T. (2002). *Cumhuriyetten Günümüze Okul Şarkıları Üzerine Bir İnceleme*. Yayımlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sağır, T. (2003). *Cumhuriyetten Günümüze Okul Şarkılarına Yön Verenler*. Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Sağır, T. (2004). *Okul Şarkılarının Konuları Açısından Değerlendirilmesi*. Arslan, Berrin. (Ed.) Süleyman Demirel Üniversitesi Basımevi. sf. 231-250.
- Sağır, T. ve Albuz, A. (2008). *Eğitim Müziği Besteleme Teknikleri*. Ankara: Maya Akademi Yayın Dağıtım Eğitim Danışmanlık.
- Sak, Ö. S. (1997). *İlköğretim Okullarında Müzik Eğitimi ve Çocuk Şarkıları Üzerine Bir Araştırma*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.

- Satr, Ö. C. (2009). İlköğretim Sürecinde Çocuklara Seslenen Şarkıların Dil ve Anlatım Yönünden Değerlendirilmesi. *Uluslararası Araştırmalar Dergisi, Vol 2/9; 387-394.*
- Say, A. (2005a). *Müzik Öğretimi*. (4. Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2005b). *Müzik Sözlüğü*. (2. Baskı). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2006a). *Müziğin Kitabı*. (3. Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2006b). *Müzik Tarihi*. (6. Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Selamet, S. (2009). *TRT Popüler Çocuk Şarkılarının Okul Müzik Eğitiminde Kullanılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Selanik, C. (2010). *Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni*. (2. Basım). İstanbul: Doruk Yayınları.
- Semiz, Z. (2010). *Eğitim Müziğinde Bilgisayar Teknolojisinin Kullanımı Ve Gitar Eşlikli Okul Şarkıları(CD)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Bolu.
- Sevgi, C. (2001). *Türkiye'deki İlköğretim Okullarının İkinci Kademesinde Müzik Eğitiminde Kullanılan Marşların Eğitim Müziği Besteleme Teknikleri Bakımından İncelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sun, M. (1969). *Türkiye'nin Kültür-Müzik-Tiyatro Sorunları*. Ankara: Ajans Türk Kültür Yayınları: 2.
- Sun, M. (2006). *Çocuklar ve Gençler İçin Şarkı Demeti*. Ankara: Sun Yayınevi.
- Sun, M. (2012). *Seksen Yılın En Güzel Okul Şarkıları*. 3. Basım. Ankara: Sun Yayınevi.
- Tamer, Z. (2004). *Ortaöğretim Okulları 9. Sınıf Müzik Programında Öğretilen Şarkı Dağarının Kullanılmasında Karşılaşılan Sorunlar ve Şarkı Dağarı Denemesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Tombul, S. (2012). *1980'den Günümüze Okul Müziği Bestelerinin Motif Gelişimleri Açısından İncelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Uçan, A. (1996). *Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümü Müzik Alanı Birinci Yıl Yetiştirilmesinin (Programının) Değerlendirilmesi*. [Doktora Tezi, 1982]. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Mezuniyet Sonrası Eğitim Fakültesi (MESEF).

- Uçan, A., Yıldız, G. ve Bayraktar., E. (1999). *İlköğretimde Müzik Eğitimi: İlköğretimde Etkili Öğretme ve Öğrenme Öğretmen El Kitabı: 9*. Burdur: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Uçan, A. (2005a). *Müzik Eğitimi*. (3. Baskı). Ankara: Evrensel Basımevi.
- Uçan, A. (2005b). Müzik Öğretimine Genel Bakış. A. Say (Ed.). *Müzik Öğretimi*. 4. Basım. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları. sf. 115-133'deki makale.
- Uçan, A. (2012). *Eduard Zuckmayer ve Cumhuriyet Müzik Eğitimi*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Yağışan, N. (1995). *Ortaöğretim Müzik Öğretimi İlke ve Amaçları ile Bazı Eğitim Müziği Kitaplarının Analizi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Yaşar, N. (2013). *İlköğretim Müzik 1 Öğrenci Çalışma Kitabı*. (2. Basım). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Yaşar, N. (2013). *İlköğretim Müzik 2 Öğrenci Çalışma Kitabı*. (2. Basım). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Yaşar, N. (2013). *İlköğretim Müzik 3 Öğrenci Çalışma Kitabı*. (2. Basım). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Yaşar, N., Çelik, M. ve Şendağ, B. A. (2013). *İlköğretim Müzik 4 Öğrenci Çalışma Kitabı*. (2. Basım). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Yaşar, N., Çelik, M. ve Şendağ, B. A. (2013). *İlköğretim Müzik 5 Öğrenci Çalışma Kitabı*. (2. Basım). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Yıldırım A. ve Şimşek H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. 8. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık. sf.105.
- Yıldız, N. (2005). Çocuk Şarkıları Üzerine Bir İnceleme. *Tiyatro Araştırmaları Dergisi*, 20. 73-100.
- Yılmaz, E. (2010). *Okul Şarkılarının Klasik Gitar ile Eşliklendirilmesine Yönelik Öğretmen Görüşleri ve Okul Şarkıları İçin Eşliklendirme Örnekleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Yönetken, H. B. (1966). *İlkokul Müzik Kılavuzu*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi. sf. 5.
- Yungul, O. (2008). *Okul Şarkılarının Gitar ile Eşliklenmesinde Örnek Bir Model*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

İnternet Ortamından Elde Edilen Bilgiler Kaynakçası:

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden 16 Kasım 2013 tarihinde alınmıştır.

<http://www.trt.net.tr/populercocuksarkilariyarismasi/Default.aspx> adresinden 20 Eylül 2013 tarihinde alınmıştır.

<http://www.trt.net.tr/populercocuksarkilariyarismasi/Tarihce.aspx> adresinden 20 Eylül 2013 tarihinde alınmıştır.

http://tr.wikipedia.org/wiki/Hikmet_%C5%9Em%C5%9Fek adresinden 01 Aralık 2013 tarihinde alınmıştır.

<http://www.uludag.edu.tr/Bologna/dereceler/dt/33/dl/tr/b/3/p/349/drs/319415> adresinden 16 Kasım 2013 tarihinde alınmıştır.

<http://www.uludag.edu.tr/Bologna/dereceler/dt/33/dl/tr/b/3/p/349/drs/319416> adresinden 16 Kasım 2013 tarihinde alınmıştır

<http://www.uludag.edu.tr/Bologna/dereceler/dt/33/dl/tr/b/3/p/349/drs/319448> adresinden 16 Kasım 2013 tarihinde alınmıştır.

EK-1

EĞİTİM MÜZİĞİNE KATKI SAĐLAMİŐ/SAĞLAYAN BESTECİLER

Eğitim Müziğine Katkı Sağlamış / Sağlayan Besteciler*

A.şahap Öktem	Halit Ozan	Musa Süreyya
Adil Vural	Hasan Ferit Alnar	Mustafa Polat
Ahmet Adnan Saygun	Hasan Toraganlı	Mutlu Torun
Ahmet Muhtar Ataman	Hasan Uçarsu	Necil Kazım Akses
Ahmet Samim Bilgen	Hayri Alkan	Necip Mirkelamoğlu
Ali Hoca	Hazal Alapınar	Nedim Yıldız
Ali Uçan	Hikmet Ekim	Nejat İlhan Leblebicioğlu
Âşık Veysel şatıroğlu	Hikmet şimşek	Nevit Kodallı
Atilla Sağlam	Hilmi Seyrek	Nezir şener
Ayça Nur Kip Akyol	İ. Hakkı Sunat	Osman Zeki Üngör
Aydın İlik	İbrahim Hakkı Korhan	Ömer Faruk Yurtoğlu
Aydın Karlıbel	İlhan Baran	Perihan Önder – Ridder
Aydın şengül	İlhan Usmanbaş	Safa Tangör
Aytekin Albuz	İlyas Kara	Saip Egüz
Banu Kanıbelli	İsa Coşkuner	Salih Akkaş
Barış Manço	İsmail Dede	Salih Aydoğan
Bedri Akalın	İsmail Dede Efendi	Sayram Akdil
Besim Akkuş	İsmail Göğüş	Sefai Acay
Burhan Hüseyin	İsmail Zühtü	Selahattin İçli
Cahit Aksoy	İstemihan Taviloğlu	Selçuk Bilgin
Can Aksel Akın	İzettin Hümayi Elçioğlu	Selçuk Yıldırım
Cansevil Tebiş	Kadir Karkın	Server Acim
Cemal Reşit Rey	Kamil Bülent Birol	Süheyla Uysal
Cenan Akın	Kazım Karabekir Paşa	Süleyman Tarman
Cevat Memduh Altar	Kemal Eroğlu	şentürk Deveci
Cinuçen Tanrkorur	Kemal İlerici	şerif Yüzbaşioğlu
Çetin Işıközlü	Kemal Özen	şinasi Aydın
Erdoğan Çaplı	Kemal Sünder	şinasi Özel
Eduard Zuckmayer	Leyla Deliorman	Taner Ergin
Ekrem Zeki Ün	Leyla Saz	Veli Kanık
Erdoğan Berker	Mehmet Sadi	Taner Solukçu
Erdoğan Okyay	Mahir Dinçer	Veysel Arseven
Erol Büyükburç	Mahmur Oğul	Yakup Kıvrak
Erol Sayan	Makbule Dönmez	Yalçın Tura
Ertuğ Korkmaz	Mehmet Ali Feridun	Yavuz Durak
Etem Üngör	Mehmet Hulusi Öktem	Yekta Madran
Faik Canselen	Mehmet Özbek	Yücel Aşan
Fatma Ayparlar	Mehmet Nemutlu	Yücel Elmas
Ferit Hilmi Atrek	Mehmet Zati Arca	Yüksel Koptagel
Fethi Karamanoğlu	Meliha Doğuduyal	Z. Ümit Özbakır
Fuad Koray	Meltem Çam	Ziya Aydınıtan
Gökçe Ergin	Mete Sakpınar	
Gültekin Çeki	Metin Tufan	
Gürsan Saraç	Muammer Sun	
Halil Bedi Yönetken	Muhlis Sabattin Ezgi	

* Bu başlık altında, eğitim müziğinin ölkemizde varlık göstermesinden bu yana, dağara katkı sağlamış bestecilerin listesi derlenmiştir. Bu derleme sırasında, esas olarak İlyasoğlu'nun "71 Türk Bestecisi" adlı kitabından, Sağer'in "Cumhuriyetten Günümüze Okul şarkıları Üzerine Bir İnceleme" adlı doktora tezinden, yararlanılmıştır. Bu kaynakların yanı sıra, besteci isimleri araştırmacıya ait çeşitli kaynaklardan toplanan bilgiler ışığında harmanlanarak sunulmuştur.

EK-2**MÜZİK ÇALIŞMA KİTAPLARI İÇİNDE YER ALAN****ŞARKI DAĞARCIĞI LİSTESİ (1. – 8. SINIF)**

1. Sınıf Müzik Çalışma Kitabı İçinde Yer Alan Sözlü Şarkılar

SIRA	ESER	BESTECİ	SÖZ YAZARI
1	İstiklal Marşı	Osman Zeki ÜNGÖR	Mehmet Akif ERSOY
2	Neyim Var	Sefai ACAY	Sefai ACAY
3	Sonbahar	Hilmi SEYREK	Hilmi SEYREK
4	Tren	İngiliz Ezgisi	Hilmi SEYREK
5	Pazar Yeri	Mehmet Ali ÖZDEMİR	Mehmet Ali ÖZDEMİR
6	Leylek	Anonim (Tekerleme)	Anonim (Tekerleme)
7	Güzel Arı	Mahir DİNÇER	Mahir DİNÇER
8	Sonbahar	Onur EROL	Onur EROL
9	Kaplumbağa ile Tavşan	David DAWSON	Sefai ACAY
10	Bal Arısı	Anonim (Tekerleme)	Anonim (Tekerleme)
11	Sar Makara	Anonim (Tekerleme)	Anonim (Tekerleme)
12	Top Oyna	Anonim (Tekerleme)	Anonim (Tekerleme)
13	Ellerim, Parmaklarım	Saip EGÜZ	Saip EGÜZ
14	Kardan Adam	Mahir DİNÇER	Mahir DİNÇER
15	Cumhuriyet Çocuklarıyız Biz	Tülin DEDE	Tülin DEDE
16	On Kasımda Ben	Ömer Faruk YURTOĞLU	Ömer Faruk YURTOĞLU
17	Öğretmen	Erdoğan OKYAY	Rakım ÇALAPALA
18	23 Nisan	Saip EGÜZ	Saip EGÜZ
19	Canım Atatürk	Hilmi SEYREK	Hilmi SEYREK
20	Atatürk'ün Çiçekleri	Salih AYDOĞAN	Salih AYDOĞAN
21	Atatürk'ü Severim	Mahir DİNÇER	Mahir DİNÇER
22	Resimdeki Atatürk	Sefai ACAY	Sefai ACAY
23	Samsun'dan Doğan Güneş	Sefai ACAY	Sefai ACAY

2. Sınıf Müzik Çalışma Kitabı İçinde Yer Alan Sözlü Şarkılar

SIRA	ESER	BESTECİ	SÖZ YAZARI
1	İstiklal Marşı	Osman Zeki ÜNGÖR	Mehmet Akif ERSOY
2	Pazarda Nelerde Var?	Anonim	Anonim
3	Kırmızı Balık	Anonim (Tekerleme)	Anonim (Tekerleme)
4	Yaşasın Okulumuz	Alman Ezgisi	Ahmet Muhtar ATAMAN
5	Şimşek	Metin ÇELİK	Metin ÇELİK
6	Küçük Kurbağa	Anonim	Anonim
7	Tatlı Rüyalara	Neşem YAŞAR	Neşem YAŞAR
8	Değirmen Üstü Çiçek	Anonim/Erzurum	-
9	Deniz Topu	Onur EROL	Onur EROL
10	Halay	Saip EGÜZ	Saip EGÜZ
11	Cumhuriyet	Sefai ACAY	Sefai ACAY
12	Kızılay	Sefai ACAY	Sefai ACAY
13	Yerli Malı	Hilmi SEYREK	Hilmi SEYREK
14	Orman	Erdoğan OKYAY	İlhami Bekir TEZ
15	23 Nisan	Saip EGÜZ	Saip EGÜZ
16	Atatürk	Mehmet AKPINAR	Metin ÇELİK
17	Ata'ya Özlem	Sefai ACAY	Sefai ACAY

3.Sınıf Müzik Çalışma Kitabı İçinde Yer Alan Sözlü Şarkılar

	ESER	BESTECİ	SÖZ YAZARI
1	İstiklal Marşı	Osman Zeki ÜNGÖR	Mehmet Akif ERSOY
2	Bu Vatan	Mehmet AKPINAR	Mehmet AKPINAR
3	Balık, Ördek Kurbağa	Mahir DİNÇER	Mahir DİNÇER
4	Oyun	Mehmet AKPINAR	Mehmet AKPINAR
5	Avcı	Salih AYDOĞAN	Salih AYDOĞAN
6	Çık Çıkalım Çayıra	Anonim (Sayışma)	Anonim (Sayışma)
7	Sınıftaki Eşyalar	Anonim (Tekerleme)	Anonim (Tekerleme)
8	Ninni	Mehmet AKPINAR	Mehmet AKPINAR
9	Üç Elma	Anonim/Kars	-
10	Çalgılar	Hilmi SEYREK	Hilmi SEYREK
11	Atabarı	Anonim/Artvin	-
12	Ceviz Adam	Anonim (Tekerleme)	Anonim (Tekerleme)
13	Mutluluk Şarkısı	Muammer SUN	Muammer SUN
14	Cumhuriyet Marşı	Salih AYDOĞAN	Hamdi TUNCER
15	Ağaca Övgü	Sefai ACAY	Sefai ACAY
16	Bay Mikrop	Hilmi SEYREK	Hilmi SEYREK
17	23 Nisan Kutlu Olsun	Halil Bedi YÖNETKEN	Halil Bedi YÖNETKEN
18	Trafikçilik Oyunu	Hilmi SEYREK	Hilmi SEYREK
19	Atatürk'ü Severim	Mahir DİNÇER	Mahir DİNÇER
20	Atatürk'üm	Özer ULUÇINAR	Özer ULUÇINAR
21	Atatürk'ün Çiçekleri	Salih AYDOĞAN	Salih AYDOĞAN

4. Sınıf Müzik Çalışma Kitabı İçinde Yer Alan Sözlü Şarkılar

SIRA	ESER	BESTECİ	SÖZ YAZARI
1	İstiklal Marşı	Osman Zeki ÜNGÖR	Mehmet Akif ERSOY
2	Araba	Metin ÇELİK	Metin ÇELİK
3	Hayvanlar	Metin TUFAN	Metin TUFAN
4	Küçük Fidan	Salih AYDOĞAN	Salih AYDOĞAN
5	Kuşların Dili	Faik CANSELEN	Faik CANSELEN
6	Bir İki Üç	Ziya AYDINTAN	Ziya AYDINTAN
7	Ah Süslü Kelebek	Anonim (Tekerleme)	Anonim (Tekerleme)
8	Yağ Yağ Yağmur	Anonim (Tekerleme)	Anonim (Tekerleme)
9	Bulut Olsam	Salih AYDOĞAN	Salih AYDOĞAN
10	Ne İster	Ömer Faruk YURTOĞLU	Ömer Faruk YURTOĞLU
11	Uç Uç Böceğim	Anonim (Tekerleme)	Anonim (Tekerleme)
12	Üç Nota	Selçuk YILDIRIM/ Besim AKKUŞ	Selçuk YILDIRIM / Besim AKKUŞ
13	Bahar	Mehmet AKPINAR	Barış Arda ŞENDAĞ
14	Evlerinin Önü Sarı Karınca	Anonim/Balıkesir	-
15	Yurdumda	Mahir DİNÇER	Mahir DİNÇER
16	Cici Köpeğim	Fransız Ezgisi	Ahmet Muhtar ATAMAN
17	Haydi Biliniz	Saip EGÜZ	Saip EGÜZ
18	Mevsimler	Sefai ACAY	Sefai ACAY
19	Gelin Ayşe	Anonim	-
20	Oyun	Johannes BRAHMS	Hasan TORAGANLI
21	Cumhuriyet Marşı	Zati ARCA	Zati ARCA
22	23 Nisan Şarkısı	İstemihan TAVİLOĞLU	İstemihan TAVİLOĞLU
23	Bayrağım	Saip EGÜZ	Saip EGÜZ
24	Ha Bu Deniz (Karadeniz)	Hüseyin DEMİRÇE	Hüseyin DEMİRÇE
25	Gençlik Marşı	Feliks KÖRLİNG	Ali Ulvi ELÖVE
26	Atatürk Çocukları	Erdoğan BERKER	Erdoğan BERKER
27	Atatürk	Hasan TORAGANLI	Hasan Ali YÜCEL

5. Sınıf Müzik Çalışma Kitabı İçinde Yer Alan Sözlü Şarkılar

SIRA	ESER	BESTECİ	SÖZ YAZARI
1	İstiklal Marşı	Osman Zeki ÜNGÖR	Mehmet Akif ERSOY
2	Sağlık Öğütleri	Saip EGÜZ	Saip EGÜZ
3	Masal	Salih AYDOĞAN	Salih AYDOĞAN
4	Ata'm	Ziya AYDINTAN	Ziya AYDINTAN
5	Çanakkale Türküsü	Anonim/Kastamonu	-
6	Cumhuriyet Marşı	Zati ARCA	Zati ARCA
7	Ha Buradan Aşağı	Anonim / Karadeniz	-
8	Dere Geçit Vermezse	Mehmet AKPINAR	Anonim
9	Uzun Uzun Kavaklar	Mehmet AKPINAR	Anonim
10	Gel Bize Katıl Bize	Muammer SUN	Muammer SUN
11	Madımak	Anonim/Sivas	-
12	Oturmuş Kapiya	Anonim/Eskişehir	-
13	Dağı Duman Olanın	Anonim/Sivas	-
14	Şeftali Ağaçları	Anonim/Sinop	-
15	Drama'nın İçinde	Anonim/Tekirdağ	-
16	Manastır Türküsü	Anonim/Rumeli	-
17	Vardar Ovası	Anonim/Rumeli	-
18	Okul Sevgisi	Sefai ACAY	Sefai ACAY
19	Kuş Uçar	Uyarlama	Ziya AYDINTAN- Saip EGÜZ
20	Çayır Çimen Geze Geze	Anonim/Isparta	-

6. Sınıf Müzik Çalışma Kitabı İçinde Yer Alan Sözlü Şarkılar

SIRA	ESER	BESTECİ	SÖZ YAZARI
1	İstiklal Marşı	Osman Zeki ÜNGÖR	Mehmet Akif ERSOY
2	Üç Şey	Salih AYDOĞAN	Salih AYDOĞAN
3	İğne Battı	-	- (Sayışma)
4	Malatya	Anonim/Malatya	-
5	Bahçeye İndim Ki	Anonim/Elazığ	-
6	Silifke'nin Yoğurdu	Anonim/Silifke	-
7	Mavi Yeleğin Oğlan	Anonim/Tokat	-
8	Cilveloy	Anonim/Artvin	-
9	Çok Çalışkan Olmalıyız	Sefai ACAY	Sefai ACAY
10	Sağlık	Çek Ezgisi	Saip EGÜZ-Ziya AYDINTAN
11	Süt İçtim	Anonim/Kilis	-
12	Kapat Gözlerini	Mehmet ERBULAN	Mehmet SEYRAN
13	Samanyolu	Metin BÜKEY	Metin BÜKEY
14	Yollarda Aradım İzlerini	Mustafa GÜNAY	Mustafa GÜNAY
15	Süpürgesi Yoncadan	Anonim/Erzincan Düz: Cemal Reşit REY	-
16	Çağrı	Mahir DİNÇER	Mahir DİNÇER
17	Kahraman	G.F.HANDEL	? (Uyarlama)
18	Karlı Dağlar	Salih AYDOĞAN	Salih AYDOĞAN
19	Akvaryum	Sadika ŞEN	Sadika ŞEN
20	Neşeli Günler	Uyarlama	?
21	Sazıma	Aşık Veysel ŞATIROĞLU	A.Veysel ŞATIROĞLU
22	Yurdumda	Mahir DİNÇER	Mahir DİNÇER
23	Bilal Oğlan	Anonim/Rumeli	-
24	Bülbülüm	Anonim/Rumeli	-
25	Dere	Ziya AYDINTAN	Ziya AYDINTAN
26	Üç Alma	Anonim/Kars	-
27	Okula Başladık	Muammer SUN	Muammer SUN
28	Atatürk	İsa COŞKUNER	İsa COŞKUNER
29	Yenice Yolları	Anonim/Adana	-
30	Sevgi Çiçekleri	İsa COŞKUNER	İsa COŞKUNER
31	Cumhuriyet Marşı	Zati ARCA	Zati ARCA
32	Gençlik Marşı	Felix KÖRLİNG	Ali Ulvi ELÖVE

7. Sınıf Müzik Çalışma Kitabı İçinde Yer Alan Sözlü Şarkılar

SIRA	ESER	BESTECİ	SÖZ YAZARI
1	İstiklal Marşı	Osman Zeki ÜNGÖR	Mehmet Akif ERSOY
2	Tembel Türküsü	Muammer SUN	Muammer SUN
3	Ha Buradan Aşağı	Anonim/Karadeniz	-
4	Suna	Anonim/Van	-
5	Hiç Kıрма Kimseyi	Saip EGÜZ	Saip EGÜZ
6	Horozumu Kaçırdılar	Anonim/Eskişehir	-
7	Oyun	J. BRAHMS	Hasan TORAGANLI
8	Ata'm	Ziya AYDINTAN	Ziya AYDINTAN
9	Onuncu Yıl Marşı	Cemal Reşit REY	Behçet Kemal ÇAĞLAR Faruk Nafiz ÇAMLIBEL
10	Atatürk Marşı	Metin TUFAN	Metin TUFAN
11	Yangın Olur Biz Yangına Gideriz	Anonim/İstanbul	-
12	Saray Yolu	Anonim/Elazığ	-
13	Güzel Anadolu	Hasan TORAGANLI	Hasan TORAGANLI
14	Tabiatın Dili	Faik CANSELEN	-
15	Atatürk'üm	Selçuk YILDIRIM/ Besim AKKUŞ	Selçuk YILDIRIM/ Besim AKKUŞ
16	Yangın Var	Aktarma Ezgi	Mahiye MORGÜL
17	Neşeli Ol	Ziya AYDINTAN/ Saip EGÜZ	Ziya AYDINTAN/ Saip EGÜZ
18	Kırlara Doğru	Ziya AYDINTAN	Ziya AYDINTAN
19	Sarı Mendil	Anonim/Ergani	-
20	Hey Güzeller	Anonim/Sivas	-
21	Kahraman	G.F.HANDEL	- (Uyarlama)
22	Yemeni Bağlamış	Ali Ulvi BARADAN	Ali Ulvi BARADAN
23	Bilmem Şu Feleğin	Anonim/Orta Anadolu	-
24	Kanon	Fransız Çocuk Şarkısı	Halil Bedi YÖNETKEN
25	Gençlik Marşı	Ferit Hilmi ATREK	Kemal KAYA
26	Dere Geliyor Dere	Anonim/Lüleburgaz	-

8. Sınıf Müzik Çalışma Kitabı İçinde Yer Alan Sözlü Şarkılar

SIRA	ESER	BESTECİ	SÖZ YAZARI
1	İstiklal Marşı	Osman Zeki ÜNGÖR	Mehmet Akif ERSOY
2	Çayır Çimen Geze Geze	Anonim/Isparta	-
3	Oynaya Oynaya Gelin Çocuklar	Salih AYDOĞAN	Adnan ÇAKMAKÇIOĞLU
4	Değirmen Üstü Çiçek	Anonim/Erzurum	-
5	Vatan Marşı	Musa SÜREYYA	Cemal EDHEM
6	Sakarya Marşı	Ahmet Cemalettin CİNKILIÇ	(?)
7	Sonbahar	Alman Ezgisi	(?)
8	Hoş Bilezik	Anonim/Ardahan	-
9	Ömür de Çiçek Gibi	Uyarlama	Ali Ulvi ELÖVE
10	En Güzel Şarkılar Yurduma	Salih AYDOĞAN	Salih AYDOĞAN
11	Divane Aşık Gibi	Anonim/Trabzon	-
12	Rüya Gibi Her Hatıra	Mehmet ILGIN	Cengizhan ALTUNTAŞ
13	İzmir'in Kavakları	Anonim/İzmir	-
14	Mutlu Bir Yılın Özlemi	Saip EGÜZ	Süheyla SİNKİL
15	Vatan	Saip EGÜZ	Saip EGÜZ
16	Müzik	Wolfgang Amadeus MOZART	Ziya AYDINTAN/ Saip EGÜZ
17	Zeytinyağlı Yiyemem	Anonim/Bursa	-
18	Horon	Anonim/Artvin	-
19	Yollarda Aradım İzlerini	Mustafa GÜNAY	Mustafa GÜNAY
20	Mutluluk Şarkısı	Muammer SUN	Muammer SUN
21	Gel Gidelim Bizim Köye	Fransız Ezgisi	Halil Bedi YÖNETKEN
22	Nazende Sevgilim	Bekirof	(?)
23	Dillirga	Kıbrıs Türküsü	-
24	Anayurt Marşı	Özbek Türküsü	-
25	Gençlik Marşı	Felix KÖRLİNG	Ali Ulvi Elöve
26	Cielito Lindo	Meksika Ezgisi	-
27	Kalinka	Rus Ezgisi	-
28	Love Me Tender	Elvis PRESLEY/ Vera MATSON	Elvis PRESLEY/ Vera MATSON

EK-3

EĞİTİM MÜZİĞİ BESTECİLERİNİN DEĞERLENDİRMELERİYLE

EĞİTİM MÜZİĞİ ALANI

GÖRÜŞME FORMU

EĞİTİM MÜZİĞİ BESTECİLERİNİN DEĞERLENDİRMELERİYLE

EĞİTİM MÜZİĞİ ALANI

GÖRÜŞME FORMU

Araştırma Sorusu

Türkiye’deki eğitim müziği bestecilerinin, eğitim müziği besteleme ve besteciliği ile ilgili görüşleri nelerdir?

Besteci _____ Tarih ve saat (başlangıç-bitiş) _____ Görüşmeci _____

GİRİŞ

Değerli hocam,

Ben Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalında yüksek lisans öğrencisi ve aynı zamanda Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında Araştırma Görevlisiyim. Eğitim müziği besteleme/besteciliği, eğitim müziğinin günümüzdeki durumu ve sorunları ile sizinle bir görüşme yapmak istiyorum. Araştırmamın amacı, eğitim müziği bestecilerinin bu konuyla ilgili görüşlerine ulaşmaktır. Bu araştırmada ortaya çıkacak sonuçların, bundan sonraki eğitim müziği besteciliği ve besteleme çalışmalarına ışık tutacağını ümit ediyorum. Bu açıdan yüksek lisans tezimde kullanılmak üzere sizin konuyla ilgili düşünceleriniz ve beklentilerinizi öğrenmek, araştırmama önemli katkılar sağlayacaktır. Araştırmaya ayıracağınız zaman için şimdiden teşekkür ederim.

Arş. Gör. Hatice Çelikaş

GÖRÜŞME SORULARI

- 1- Temel müzik eğitimi şarkıları için kullanılan kavram konusunda kaynaklarda çeşitlilik olduğu görülmektedir. Bunlar arasında eğitim müziği, okul müziği, eğitici müzik, Türk okul müziği, çocuk müziği, çocuk müziği dağarı, okul şarkıları vb. kavramlar yer almaktadır. Bu araştırma sürecinde kavramı “eğitim müziği” olarak adlandırmayı uygun bulduk. Sizce bu kavram anlatılmak istenen şeyi ifade ediyor mu? Siz hangi kavramı kullanmayı tercih edersiniz? Neden?

- 2- Şu anda ilköğretimde kullanılan müzik ders kitaplarını incelediniz mi? İçindeki şarkılarla ilgili neler söyleyebilirsiniz? Nasıl değerlendirirsiniz?
- 3- Günümüzde Türkiye’de müzik eğitiminde kullanılan mevcut genel şarkı dağarı sizce yeterli midir?
- 4- Sizce ülkemizde her yaş grubuna uygun, yeterli sayıda çocuk şarkısı var mıdır? Dağarcığı yaş grubuna göre nasıl değerlendirirsiniz?
- 5- Sizce okullardaki müzik eğitimi derslerinde kullanılan müzik türlerinin dağılımı nasıl olmalıdır? (Tonal müzik, modal müzik, halk müziği eserleri, sanat müziği eserleri, dünya müziği, popüler müzik vb.)
- 6- Deneyimlerinizden yola çıkarak mevcut müzik eğitimi dağarını,
- Müzikalite
  - Prozodi
  - Yaş grubu uygunluğu
  - Bilişsel, duyuşsal düzey
  - Dil gelişimi
  - Çağa uygunluk
  - Sosyal gelişim
- açılımlarından nasıl değerlendirirsiniz?
- 7- Türk müziği ses sistemi, yapısı itibariyle tampere edilmiş sisteme göre farklılık taşıyor. Türk müziği repertuarında zorluk düzeyi oldukça yüksek şarkılar dikkat çekiyor. Sizce bu sistemdeki şarkılar çocukların şarkı repertuarlarına dâhil edilmeli midir? Hangi boyutlarda dâhil edilmelidir?
- 8- Son yıllarda bilgisayar, TV, radyo, müzik çalarların kullanımının artmasıyla ve gelişen teknolojiyle beraber çocukların da müziğe ulaşımı oldukça kolaylaştı. Özellikle popüler müziklerin çocukların müzikal yaşamında büyük bir payı olduğu görülmektedir. Örneğin, Barış Manço bu konu üzerine çalışmalar yapmış bir sanatçı olarak örnek gösterilebilir. Buna göre,
- Müzik eğitiminde popüler türdeki şarkıların kullanılmasını nasıl değerlendirirsiniz?
  - Müzik eğitiminde kullanılmak üzere popüler stilde şarkı besteleme konusunda ne düşünüyorsunuz?
  - Siz bu konuyla ilgili çalışmalar yapıyor musunuz?

- 9-** Gerek müzik eğitimi ders kitaplarında gerekse bunların dışında yer alan müzik eğitimi kitaplarında yer alan şarkı dağarı incelendiğinde, farklı yaş gruplarında aynı şarkıların kullanıldığı göze çarpmaktadır. Siz bu durumu neye bağlıyorsunuz ve nasıl değerlendiriyorsunuz? Önerileriniz nelerdir?
- 10-** TRT her yıl çocuk şarkıları yarışması düzenliyor. Fakat yarışmada ödül alan ya da değerlendirilen şarkılara müzik eğitimi kitaplarında yer verilmediği görülüyor. Bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz? (Örneğin, telif hakları, kurumlar arası iletişimsizlik, şarkıların düzeyi vb.)
- 11-** Sizce müzik dersinde kullanılan şarkılar sadece ders materyali olarak kullanılabilir özellikte mi, yoksa çocuğun günlük yaşantısında da kullanılabilir özellikte mi olmalıdır? Var olan repertuarı, bu durumu düşündüğünüzde nasıl değerlendirirsiniz? Siz beste yaparken bu konuyu göz önünde bulunduruyor musunuz?
- 12-** Müzik eğitiminde kullanılmak üzere bir şarkı bestelerken, bir besteci olarak süreçte neleri dikkate alıyorsunuz? (Örneğin, farklı yaş grupları, farklı okul aşamaları, çocuğun gelişim düzeyi, öğrenmeye hazır bulunuşluğu, konuların çocuğun bilişsel, duyuşsal durumuna uygunluğu, çocuğun dil gelişim düzeyi vb.)
- 13-** Müzik eğitimi şarkıları besteleyen bir besteci, besteciliğin yanında ne gibi bilgi ve beceriye sahip olmalıdır?
- 14-** Sizce eğitim müziğinde kullanılan bir eserin müzikal niteliğe sahip olabilmesi için neler gereklidir?
- 15-** Siz eğitim müziği şarkıları bestelerken hangi müzik türlerinden yararlanıyorsunuz?
- 16-** Sizce müzik öğretmenleri müzik eğitiminde kullanılmak üzere şarkı bestelemeli midir? Sizce müzik eğitimi için şarkı bestelemek sadece bestecilerin işi midir?
- 17-** Siz öğrencilerinizi eğitim müziğinde kullanılmak üzere şarkı bestelemeye teşvik ediyor musunuz? Öğrencilerinizi özellikle bu alanda çalışmak üzere yönlendiriyor musunuz?
- 18-** Müzik eğitimi şarkılarının çocukların ilgisini çekmesi için sizce daha çok neler yapılmalıdır?

19- Müzik eğitiminde kullanılan şarkı dağarının geliştirilmesi için yapılması gerekenler sizce nelerdir?

- a.** Kimlere iş düşüyor?
- b.** Müzik okullarında neler yapılmalıdır? (Konservatuvarlar, Eğitim Fakülteleri, Güzel Sanatlar Fakülteleri)
- c.** Bakanlıklar tarafından neler yapılmalıdır? (Milli Eğitim Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı)
- d.** Medyaya düşen görevler nelerdir? (yarışmaların organize edilmesi, teşvik etme, özendirme çalışmaları)
- e.** Diğer...

ÖZGEÇMİŞ

Doğum Yeri ve Yılı: Bursa - 1988

Öğrenim Gördüğü Kurumlar:	Başlama Yılı	Bitirme Yılı	Kurum Adı
Lise:	2002	2006	Bursa Zeki Müren Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi
Lisans:	2006	2010	Uludağ Üniversitesi
Yüksek Lisans:	2010	2013	Uludağ Üniversitesi

Bildiği Yabancı Diller ve

Düzeyi: İngilizce –Intermediate (B2)

Çalıştığı Kurumlar:	Başlama ve Ayrılma	Kurum Adı
	2011 - ...	Uludağ Üniversitesi

Yurt Dışı Görevleri:

Kullandığı Burslar:

Aldığı Ödüller:

Üye Olduğu Bilimsel ve Mesleki Topluluklar:

Editör veya Yayın Kurulu Üyeliği:

Yurt İçi ve Yurt Dışında Katıldığı Projeler:

Katıldığı Yurt İçi ve Yurt Dışı Bilimsel Toplantılar:

Çelikleş, H. Özeke, S. (2012). “The Socio-Cultural Contributions of the Local Governments to the Urban Life: Example of Bursa Metropolitan Municipality Orchestra Management Office”, Global Education Conference 2012, Girne/Kıbrıs.

Çelikleş, H. Özeke, S. (2013). “Eğitim Müziği Bestecilerinin Görüşleri Doğrultusunda Türkiye’deki Eğitim Müziği Besteciliği Anlayışı Üzerine Bir Durum Çalışması” Poster Bildirisi, Uludağ Üniversitesi III. Bilgilendirme ve AR-GE Günleri, Bursa/Türkiye.

Yayımlanan Çalışmalar:

Çelikleş, H. Özeke, S. (2013). “The Socio-Cultural Contributions of the Local Governments to the Urban Life: Example of Bursa Metropolitan Municipality Orchestra Management Office”, Mediterranean Journal of Educational Research, s. 402-409.

Diğer Profesyonel Etkinlikler:

Çelikleş, Hatice. (2011), “Edwin E. GORDON; Hayatı, Metodu, Testleri”, Seminer Çalışması, Uludağ Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Konser Salonu, Bursa/Türkiye.

Oda Orkestrası Konseri, 30.03.2012 - 20:00, Mete Cengiz Kültür Merkezi, Bursa/Türkiye.

Oda Müziği Konseri, Barok Akşamı, 28.11.2012 – 20:00, Ördekli Kültür Merkezi, Bursa/Türkiye.

Oda Müziği Konseri, Açıklamalı Barok Müzik Dinletisi, 29.11.2012 – 11:00, Mavi Dünya Koleji, Bursa/Türkiye.

Oda Müziği Konseri, 25.12.2013-12:45, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Konser Salonu, Bursa/Türkiye.

Türkiye’nin Renkleri’nden Seçmeler, 08.05.2013-13:30 (4.Sınıflar Konseri), Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Konser Salonu, Bursa/Türkiye.

Türkiye’nin Renkleri Proje Konseri, “International Week-2013”, 14.05.2013-10:00, University College in Teacher Education in Styria, Graz/Austria.

Akademik Oda Orkestrası Konseri, 20.05.2013 - 20:00, Süleyman Demirel Konferans Salonu, Çanakkale/Türkiye.

Akademik Oda Orkestrası Konseri, 21.05.2013 - 20:00, Necatibey Eğitim Fakültesi Konser Salonu, Balıkesir/Türkiye.

Akademik Oda Orkestrası Konseri, 31.05.2013 - 20:00, Mete Cengiz Kültür Merkezi, Bursa/Türkiye.

Carl Hilmann Oda Müziği Eserleri Konser, 09.10.2013 – 12:45, Uludağ Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Konser Salonu, Bursa/Türkiye.

Barok ve Romantik Dönemde Resim Sergisinde Barok Dönem Oda Müziği Dinletisi, 04/12/2013 – 15:00, Uludağ Üniversitesi Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Sergi Alanı, Bursa/Türkiye.

08/01/2014

Hatice Çelikaş

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

TEZ ÇOĞALTMA VE ELEKTRONİK YAYIMLAMA İZİN FORMU

Yazar Adı Soyadı	Hatice ÇELİKTAŞ
Tez Adı	Bestecilerin Görüşleri Doğrultusunda Türk Eğitim Müziğinin Değerlendirilmesi
Enstitü	Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Anabilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Bilim Dalı	Müzik Eğitimi Bilim Dalı
Tez Türü	Yüksek Lisans Tezi
Tez Danışman(lar)ı	Doç. Dr. Sezen ÖZEKE
Çoğaltma (Fotokopi Çekim) İzni	☐ Tezimden fotokopi çekilmesine izin veriyorum ☐ Tezimin sadece içindekiler, özet, kaynakça ve içeriğinin % 10 bölümünün fotokopi çekilmesine izin veriyorum ☐ Tezimden fotokopi çekilmesine izin vermiyorum
Yayımlama İzni	☐ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasına izin veriyorum ☐ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasının ertelenmesini istiyorum 1 yıl ☐ 2 yıl ☐ 3 yıl ☐ ☐ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasına izin vermiyorum

Hazırlamış olduğum tezimin yukarıda belirttiğim hususlar dikkate alınarak, fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere Uludağ Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından hizmete sunulmasına izin verdiğimi beyan ederim.

Tarih: ../01/2014

İmza: